

श्री साईलीला

नोव्हेंबर - डिसेंबर

दिवाली अंक

१९७६

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृति ॥

श्री सा ई वा कसु धा

शिरडी जाहलें पुण्यक्षेत्र ।
बादांचेनि तें अति पवित्र ।
याचा वाहे अहोरात्र ।
येती सत्पत्र पुण्यार्थी ॥ २७ ॥

दाही दिशांसी जयांची साक्ष ।
पटून राहिली प्रथम वा परोक्ष ।
साईवेष हा कल्पवृक्ष ।
अवतरला प्रलक्ष शिरडीत ॥ २८ ॥
आकिंचन वा संपत्तिमान ।
देखे समस्तीं समसमान ।
दावून कांहीं अतवर्ये विदांन ।
भक्तकल्याण साधी जो ॥ २९ ॥

काय दी तिसोम प्रेमलक्षा
नैसार्गिक ज्ञानसंपदता ।
तैसीच आत्मंतिक सवर्तमभावता ।
धन्य अनुभविता भाग्याचा ॥ ३० ॥

कधीं इढ मैनधारण ।
हेच जयांचे ब्रह्मव्याख्यान ।
कधीं दैतन्य-आनंदघन
भक्तगण परिचेष्टित ॥ ३१ ॥

- श्रीसाईसच्चारित-अध्याय २२ वा

दिवाळी विशेषांक -

श्रीसाईलीला

[श्रीसाईबाबाचे संस्थान, शिरडीचे
अधिकृत मासिक]

वर्ष ५५ वे] नोव्हें-डिसें ७६ [अंक ८९]

: संपादक :

श्री. का. सी. पाटक,
रिसिन्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडी

: कार्यकारी संपादक :

- डॉ. श्री. दि. परुषे, (इंग्रजी आवृत्ती)
- श्री. सदानंद चैदवणकर (मराठी,,)

वार्षिक वर्गणी रु. ६-०० (ट. ल. सह)

किरकोल अंक ६० पैसे प्रकर.

: कार्यालय :
“साईलिकेतन”, प्लॉट नं. ८०४-ची,
दॉ. आंबेडकर पथ, दादर, मुंबई १४.

पिल : ४०००१४

दूरध्वनी : ४४३३३१

किंमत रु. १-२५

संपादकीय

दीपांनी उज्जलत्या दिशा

सण हा असे दीपावली ।

स. न. वि. वि.

श्रीसाईलीला मासिकाचा हा सर्वोगसुंदर असा दिवाळी अंक आमच्या वाचक भक्तांच्या हाती देताना खरोखरीच आम्हास अतीव आनंद होत आहे. हा अंक संषूर्णपणे श्रीसाईभक्तांना भगवान् श्रीसाईबाबांच्या आलेत्या विविध अनुभवांनी गच्छ असा भरलेला आहे. गेल्या वर्षी आम्ही असाच भरगच्च अंक दिवाळी अंक म्हणून प्रसिद्ध केला व काय आश्चर्य, त्या अंकाचे भारतभर सर्वोनी स्वागत केले. दिवाळीच्या मुटीनंतर कार्यालय उघडल्यावर या अंकाची मागणी अनेक साईभक्तांनी व साईग्रेमी नसलेल्यांनीही केली होती पण कार्यालयात आमच्या नेमक्या पाच चांधणीच्या प्रती सोडता एकही प्रत शिळ्क राहिली नाही ही सत्य परिस्थिती, त्यामुळे आम्ही कुणाचीही मागणी पुरदू शकलो नाही याचे आम्हाला अतिशय वाईट वाटले, आणि म्हणून यंदा आम्ही भक्तांची तशी गैरसोय होऊ नये म्हणून आगाऊ आपली प्रत राखून ठेवाऱ्याची सचना यापूर्वीच केली आहे. गतसाली बंगलोरहून एक साईभक्त महिला केवळ अंकासाठी आल्या होत्या. त्याना आम्ही मोळ्या नाईलाजाने लेखक-कवीची मजकुराची काचणे काढून शिळ्क पाने असलेला अंक दिला होता याची आम्हाल जाणीव आहे. श्रीसाईभक्त साईलीलेचे सर्वेव कौतुक करीत आहेत, स्वागत करीत आहेत, हेच या अंकाच्या गढप होण्यामागील रहस्य होय.

प्रस्तुत विशेषांक आम्ही मोळ्या भक्तिभावाने बाचकांच्या हाती देत आहेत. अंक योग्यवेळी छापून तो प्रसिद्ध करणे अत्यावश्यक असल्यामुळे ठराविक मुदती-पर्यंतच आलेल्या लेखांचा अंतर्भव या अंकात करणे शक्य झाले आहे. ज्यांचे लेख उशिरा आले आहेत व छापण्यास योग्य असे आहेत, त्यांना यथावकाश प्रसिद्धी दिली जाईल. ज्यांचे लेख या अंकात समाविष्ट करण्यात आलेले आहेत त्या सर्वोनी आम्हांस केलेल्या सहकारीबद्दल अत्यंत आभारी आहोत. श्रीसाईलीलेवर त्यांनी असाच लोभ यापुढेही ठेवून सर्व अंगीकृत कार्यकमास सहकार्य द्यावे हीच प्राथेना !

दीपावली शुभंचितन

आमच्या सर्व श्रीसाईभक्तांना श्रीसाईलीलेच्या वर्णणीदारांना, लेखकांना, कर्तींना ही दीपावली व नूतन वर्ष सुखाचे, समृद्धीचे व उत्कर्ष आणि भरभराटीचे जावो. सर्वांनी केलेले सर्व प्रकारचे संकल्प सिद्धीला जावोत. सर्व प्रकारची वशग्राती त्वांना प्रत्येक कार्यात लाभो ही शुभेच्छा या मंगळ प्रसंगी व्यक्त करतो.

श्रीसाईलीलेचा यापुढील अंक जानेवारी १९७७ मध्ये प्रकाशित होईल.

श्रीसाईच्या असंख्य भक्तांसाठी
अत्यंत सोऽया भाषेत, प्रासादिक व अल्पवेळात
नित्य पठण करता येईल असे ओवीबद्ध

श्रीसाई महिमामृत

लेखक : मधुकर भीमाशंकर देशपांडे, बी.ए. (आ०.)
साईज-डेमी, अध्याय २१, पृष्ठे ११२, मूल्य रुपय ५ फक्त

-: प्रमुख विक्रेते :-

मे. ल. ना. गोडबोले, बुक्सेलर्स, लक्ष्मी रोड, पुणे २.

मे. अभिनव पुस्तक मंदिर, फार्म्युसन कॉलेज रोड, पुणे ४.

ग्रंथ रजिस्टर्ड बुकपोष्टाने पाहिजे असल्यास खालील
पत्थरावर रुपये ७-२५ पै. ची मनीओर्डर करावी.

म. भी. देशपांडे, ३३ कसवा पेठ, पुणे ११.

स्वानुभव विशेषांकाचे मानकरी

१) स्वामी संजयानंद, हिमालय, २) श्री. अनंत पितांबर, अहमदनगर, ३) प्रा. ए. एम. अमीनगड, गुरुङचे, ४) प्रा. र. श्री. पुजारी, पुणे ५) डॉ. अनिल जायस्वाल, नागपूर ६) श्री. मधुकर देशपांडे, पुणे ७) डॉ. श्या. शं. तेंडुलकर, पुणे, ८) श्री. ढी. आर. खडके, चैंबुर ९) श्री. सी. ढी. सामंत, मुंबई १०) श्री. ढी. वी. पोतनीस, पिंपरी ११) श्री. सूर्यकांत गडे, पुणे १२) कु. पुष्पलता मोहरे, विलासपूर १३) सौ. कमल सांडभोर, पुणे १४) श्री. बालाराम पवार, मुंबई १५) श्री. रमेश चव्हाण, नवापूर १६) श्री. अंचाजीराव सरोदे, दादर १७) सौ. अहिल्या उभरकर, माळगाव १८) श्री. बापूसाहेब निरसे, इंदूर १९) श्री. के. रा. धात्तगांवकर, नागपूर २०) श्री. स. वे. जोशी, सिकंदराबाद २१) श्री. पांहुरंग मिराशी, किंवट २२) सौ. प्रमोदिनी देशमुख, तल्लाशीत, २३) सौ. छादा जाधव, मुंबई, २४) श्री. रामजी पारठकर, पवना, २५) श्री. ए. वी. पटवर्धन, गोरेगाव २६) श्री. वशीरेत महसूलकर, ठाणे २७) सौ. मंदा शहा, धुळे २८) श्री. माधव गोरे, कुरुली २९) श्री. वसंत फसोडे, खार ३०) श्री. शशिकांत नाईक, वांद्रा	३१) सौ. सरला गडे, पुणे ३२) लीलाताई गोलतकर, भायखळा ३३) श्री. आर. वी. वाढीचकर, गोरेगाव ३४) श्री. वि. सी. उत्तेकर, विक्रोली ३५) सौ. आशा इंगळे, गोरेगाव ३६) श्री. विलास कुलकर्णी, कोल्हापूर ३७) कु. हिरा पटवारी, बिंद्र ३८) सौ. यशोधरा वागळे, गिरगाव ३९) कु. शशिकला बोतणकर, ठाणे ४०) श्री. दशरथ तळेकर, कुलाबा ४१) श्री. राधाकृष्ण गुप्ता चेतन, डोविवली ४२) श्री. दत्ताराम वारस्कर, मुंबई ४३) श्री. लिलासिंग मंडाले, धुळे ४४) श्री. रामचंद्र अ. देशमुख, शिर्डी ४५) श्री. दत्ताराम बा. कांचळे, सातारा ४६) श्री. अमृतराव नलाबडे, हैदराबाद ४७) कुमार सुनिलदत्त सांडभोर, पुणे ४८) श्री. शांताराम गो. कदम, भायखळा ४९) श्री. शीराम सातांडेकर, परळ ५०) श्री. पांहुरंग भुजवळ, सातारा ५१) श्री. पी. आर. जोशी पुणे ५२) श्री. कालीदास रांगोळे, कोपरगाव ५३) श्री. भ. धो. कुमकर्णी, मुदखेड ५४) श्री. ढापरे, गुजरात राज्य ५५) श्री. काशिनाथ लकडेवार, म. प्रदेश ५६) सौ. उषा कणिक, अहमदाबाद ५७) नंदकुमार गायकवाड, गुरुङचे ५८) श्री. किसनराव बंगाळे, नांदेड ५९) श्री. दिनकर सपकाळ, खालूहर ६०) श्री. रामचंद्र दमकोऱवार, बळारपूर

श्रीसाईलीला-दिवाळी अंक

भक्त स्वानुभव विशेषांक

जन्म जन्मांतरी असेहे पुण्यसामुगी ।
तरीच नाम जिहादी येईल श्रीसाईचे ॥

धन्यकुळ तथाचे साईनाम हेचि वाचे ।

दोष हरतील जन्माचे श्रीसाई महणतांची ॥

कोटी कुळाचे उद्धरण मुखी साईनाम ।

साई साई स्मरण धन्य जन्म तथाचे ॥

भक्त संरक्षक साईबाबा

स्वामीं संजयानंद
वेदनिकेतन आम, हृषिकेश

● भक्तांवर जेव्हा संकट येते, तेव्हा भक्त संरक्षक परमेश्वर श्रीसाई त्या संकटाचे कसे निवारण करतात त्याचा हा प्रत्यक्ष पुरावा.

नंदुरबार जिल्हा खुळे येथील ही सत्यकथा आहे. दिनांक १९-३-७५ बुधवार रोजी नंदुरबार बँक आँफ बरोडाचे मॅनेजर श्री. जे. व्ही. महात्मे व तेथील दत्त मंदिराचे पुजारी श्रीकृष्ण त्रिवेदी आणि साई भक्त श्री. स्वामीं संजयानंद व त्यांची पत्नी सौ. मीरा व कल्पना गैरेजेचे मेऱकॅनिक श्री. अर्जुन ही मंडळी मोटारीत बसून दत्त मंदिरात गेली. तेथे श्री. स्वामीं संजयानंद यांनी दोन भजने गाईली. नंतर तेथून सर्व मंडळी मोठा मारुतीचे दर्शन घेऊन नंदुरबार खुळे रोडवर फिरावयाला गेली. रात्रीची सव्वा नऊ, साडे नऊनी वेळ होती. फिरुन परत येत असताना, गाडीत वसलेली मंडळी बाबांच्या विषयी सतंग करीत होती; इतक्यात मोटारीचे पुढील डाव्या बाजूचे चाक अचानक निखळले, ते आत वसणाऱ्यापैकी कुणालाही समजले नाही.

गाडीचा वेग थोडा कमी झाल्यावर निघालेले चाक मोटारीच्या उजेडात पुढे पळताना दिसले. श्री. महात्मे यांनी ते पाहिले व मोटर चालवणाऱ्या ड्रायव्हर श्री. अर्जुनाला सांगितले की, चाक चालाले आहे. आत वसणाऱ्याना वाटले की, दुसऱ्या गाडीचे चाक असावे. परंतु मागे पुढे पहाता कोणतेही वाहन नव्हते. तेव्हा त्यांच्या लक्षात आले की, हे चाक आपल्याच मोटारीचे असावे. तोपर्यंत गाडी एक फलंग तीन चाकावर अगदी आपासात चालून आली. चाक निघाल्याचे लक्षात येताच गाडीतील मंडळीनी साईराम साईराम जप सुरु केला. ड्रायव्हर अर्जुनाने ब्रेक लावला व गाडी अलगद थांबली. आतील मंडळी हंसतच दार उघडून बोहेर पडली. गाडीचे व आतील मंडळीचे काहीही नुकसान झाले नाही.

इतक्यात खुळे नंदुरबार जाणारी एस. टी. आली. दोन तीन मालदूक, जीप येऊन थांबली. मोटारीला काय अपघात झाला हे पहावयास आतील प्रवासी खाली उतरले. हा प्रसंग सर्वांनी ऐकल्यावर त्या सर्वांना आश्वर्य वाटले. त्या सर्वांनी हेच सांगितले की, तुम्हाला परमेश्वराने वाचविले याच्यात काही शंका नाही. ही सर्व मंडळी मिळून १५-२० माणसे सतत एक तास चाक शोधत होती. पण चाक काही

सापडले नाही. मालट्रूकच्या ड्रायव्हरने मोटारीतील स्टेपनी लावून दिली. ही मंडळी घरी सुखरूप आली. नंतर साईबाबांचे भजन करून सर्वोना प्रसाद वाटला. दुसरे दिवशी सकाळी एका माणसाने हरविलेले चाक आणून दिले. ही बातमी गावात सर्वेत्र झाल्यावर सर्वोनाच कमालीचे आश्रय वाटले, कारण मोटारीचे पुढील चाक निघाले असता अपघात टक्कत नाही. परंतु साईकूपा असल्यावर अशक्य काहीच नाही.

कौन हुयेगा उसकी परछाई।
जिसको बचानेवाला साई॥

बाबा भक्तांना ज्ञानप्रकाश देतात

श्री. अनंत जयदेव चितांशुर
३०४, दिल्ली दरबाजा जगळ, अहमदनगर

● श्रीसाईबाबा प्रत्यक्ष श्रीकृष्ण परमात्मा आहेत. ते भक्तास बुद्धियोग देतात आणि स्थांचे अज्ञान स्वतः ज्ञानदीप होऊन नष्ट करतात, व मोक्षपदास प्राप्त होण्यास मार्ग दर्शितात व त्यांच्या स्वतःीही ऐश्वर्यमाव निर्माण करतात. मात्र त्याना अनन्य भक्तीने शरण गेले पाहिजे. हा अनुभव बाबांनी मला अलीकडच्या काळात दिला आहे. माझ्या सारख्या अत्युभुद्धि असणाऱ्या अगदी क्षुल्लक माणसाकडून बाबांनी ‘श्रीमदभगवदगीतेचा अभ्यास’, हे पुस्तक लिहून घेतले व ज्ञानेश्वरीच्या अभ्यासात ज्ञानदीप होऊन मार्ग दाखवून ते प्रसिद्धही करवून घेतले. ही केवळी त्यांची कृपा. हे पुस्तक मूळ लिखित त्यांचेच समाधीवर दा. ३१-८-७२ रोजीच्या श्रीकृष्ण जन्माष्टमीच्या उत्सवप्रसंगी जन्मवेळीच अर्पण केले व जो अनुभव आला तो बाचेने संगता येणार नाही. ‘बुद्धिग्राह्यमतींद्रियम’, असा तो लाभ होता. हथा पुस्तकास बाबांच्याच मार्ग-दर्शनाने श्री.इ.भ.प. अनंत महाराज आठव्हले श्रीदासगणू महाराजांने शिष्याश्रणी यांची प्रस्तावना, दासगणू आश्रमात पंढरपूर येथे पंढरीनाथाचे त्रिग्रन्थ दर्शन घेऊन पंढरी-नाथाच्या चरण स्पर्शाने पुनीत होऊन प्रसाद म्हणून मिळाली. आश्र्य हे की या पुस्तकाचा गाजावाजा न करताही दोन हजार ग्रंथपैकी दीडहजार प्रती भगवद्भक्तांनी घेतल्या. पुस्तक विक्रीचा धंदा म्हणून न करता स्वतः प्रचार करून ज्याची इच्छा होईल त्यांनीच घ्यावे या प्रचाराच्या मार्गाने जे साध्य होईल तेवढे केले. गीतार्थ प्रसाराची

स्कूर्ति बाबांनी देऊन तो प्रसार सतत आयुष्यभर करण्याचा उत्साह ते मला सतत देत अहेत. गीतार्थीचा अनुभव ध्यावयाचा असतो. नुसरत्या शाब्दिक पांडित्याने तो कधीच मिळणार नाही. बाबांना मी लहानपणी शिर्डी येथे स्वतः माझ्या एव्या वर्षांच्या वया-पर्यंत पाहून चरणावर मस्तक ठेवून दर्शन घेतलेले आहे आणि बाबांनी आशीबांदही दिलेला आहे. यापेक्षा परम भाग्य ते कोणते ? परंतु मनुष्य आपले संचित विसरत असतो व तो परमेश्वरालाच दोष देत असतो, हा मनुष्यस्वभाव जगाच्या रहाटीत दिसून येतो. संत तुकाराम महाराज किंती महस्त्याचा उपदेश करतात तो पाहा. मनुष्याने आत्म-परिशीलन केले पाहिजे :-

पापाची संचिते देहासी दंडण । तुज नारायणा बोल नाही ॥
पेरीकडू जिरे मारें अमृतफळे । अर्का दृक्षा फळे कैसी येती ॥
सुख अथवा दुःख भोग हा देहाचा । नास हा ज्ञानाचा कळं नये ॥
तुका म्हणे आतां देवा कां रसावै । मनासी पुसावै काय केले ॥

तात्पर्य - ज्ञानाचा नाश करू नये

बाबांच्या कृपेने प्रारब्धाचा नाश होवो हीच त्यांच्या चरणी प्रार्थना :

बाबा धरी आले

प्राचार्य श्री. प. एम. अमीनगड, गुरुळे

● तीन चार वर्षांपूर्वीची गोष्ट. दिवस गुरुवारचा होता. वेळ सकाळी साढे नऊ-दहाची. गुरुवारचा उपवास असल्यामुळे आमच्या मावशी दारासमोरच फराळ करत बसल्या होत्या. माझा गुरुवारचा उपवास नसल्यामुळे मी जेवत बसलो होतो. बडील काही कामानिसित पुण्याला गेले होते. आई स्वर्यंपाक करीत होती.

आमचे घर रस्त्याच्या कडेलाच होते. इतक्यात एक साधू दारशी आला. तो दिवस गुरुवारचा असल्यामुळे आणि आमच्या मावशी समोरच फराळ करीत बसल्यामुळे 'फराळाचे वाह का ?' म्हणून माझ्या मावशीने विचारले. पण तो फक्त, 'मुझे सिर्फ चावल दो-' एवढेच म्हणाला. मावशीने वाटीभर तांदूळ वाढले. त्या बरो बरच तो सांधु- 'अल्ला तुम्हारा भला करेगा-' एवढेच म्हणाला. पण आमच्या मावशीचा थोडा चौकशीचा स्वभाव. त्या म्हणाल्या, 'आपण कोठून आलात ?' असे विचारले. त्या बरोबर तो साधू म्हणाला- 'मैं शिरडी से आया हूँ।' एवढे म्हणून तो

यांबला नाही, निधून गंला. तो साधू गेल्यावर आमच्या डोक्यात लखख प्रकाश पडला. ते बाबाच असावेत. नंतर आम्ही त्या साधूबाबांना शोधण्याचा खूप प्रयत्न केला. पण ठेणे; ते कुठले सापडायला ! ते सापडले नाहीत. आम्ही सर्वे साई भक्त आहोत— अशी आहे ‘बाबांची’ किमया.

तो अनोळखी इसम....

प्रा. र. श्री. पुजारी
१९२, रमा निवास, पुणे ३०.

● गेल्या डिसेंबरमधील गोष्ट. पुण्याहून मी मुंबईस आलो होतो. लालबाग येथील श्रीसाईनाथ सेवा मंडळाच्या रौप्य-महोत्सवात वक्ता म्हणून भाग घेणार होतो, शिरडीहून श्रीशाबांच्या पाढुका आल्या होत्या. दर्शनासाठी त्या जयहिंद सिनेमाच्या आवारात ठेवल्या होत्या. भक्त येत होते. दर्शन घेऊन जात होते.

दि. १३ डिसेंबर रोजी संध्याकाळी पाढुकांच्या दर्शनासाठी मी तेथे गेलो दर्शन घेतले. प्रसाद घेतला. मग बाहेर येऊन मनाशी विचार केला की उद्य. संध्याकाळपर्यंत भला येथे काहीच काम नाही. तर आता येथून निघावे आणि एक व्यादितगत काम करावे. परल्य येथील आविकर नगरात जाऊन मेहुण्यांची भैट घार्वी. त्यांच्याशी दोन घटका गापणारोजी करून मग सावकाशापणे उत्तररुद्या ठिकाणी रहण्ये दादर येथील साईनिकेतनात जावे.

जयहिंद सिनेमाच्या समोरच बस-स्टॉप. परळला जाणाऱ्या बसची बाट पाहात मी तेथे उभा राहिलो. जबळ जबळ अर्धा तास होऊन गेला, पण एकही बस तेथे यावेना. जी बस येई ती गच्च भरून, जाई ती तेथे न यांबताच !

मी कंटाळलो. माझ्या रांगेतील लोकही कंटाळले. स्वतःशी काही पुटपुटत तेथून काढता पाय वेऊ लागले. अन्य वाहन यांबवून किंवा पायीमुद्दा निघाले.

उरता उरलो आम्ही दोवेच. एक मी आणि दुसरा माझ्या शेजारचा एक इसम.

पुण्यातील अंतरे मुंबईच्या मानाने तशी कमी. पुण्यात मला तशी दोन तीन मैल सहज चालण्याचीही सवय. तेवढा व्यादाम शरीरास आवश्यकच. म्हणून त्या इसमास मी म्हणालो, “तुम्हास कोठे जायचे आहे ? माझ्या बाजू येत असाल तर आपण पायी जाऊ.”

त्या माणसालाही परळच्या बाजूसच जाग्यचे होते. म्हणून तो म्हणाला, “चला पाच-दहा मिनिटांचा तर रस्ता.”

अनेक वेळा येऊनही मुंबईस मी तसा अनोळखीच. रस्ते नीट माहीत नाहीत. चुकम्हा चीही शक्यता, त्यातून तिच्छीसांजेची वेळ झालेली. अंधार झपाझ्याने पहू लागलेला. म्हणून निघण्यापूर्वी त्या माणसाची विश्वसनीयता मी पुन्हा एकदा पारख्यन घेतली. पण तो मनुष्य सभ्य दिसला. त्याची भावा, पोषाऱ्य, वागणे यातही आदब दिसली. हे सर्व व्यानी घेऊनच त्याच्यावरोवर जाग्यास मी तथार झालो. निघालो.

तो माणूस मुंबईतीलच. लालबाग-परळ भागातीलच. माझा एक हात धरून वेग-बान गर्दीचे रस्तेसुद्धा पळत पळत भोळ्या लीलेने तो ओलांडू लागला. भोळ्या आदवशीर पण, जिब्हाळ्याने बोलतबोलत, काही मिनिटांतच, मध्यल्या रस्त्याने त्याने मला के. ई. एम. हॉस्पिटलच्या समोर आणले. मग तेथील भुख्य काटकात उभा राहून पुन्हा त्याच सौजन्याने तो मला म्हणाला, ‘मी इथे हेड वॉचमन आहे.’

मग समोरचा आडवा रस्ता ओलांडता ओलांडता तो म्हणाला, ‘येथे कोपन्यावर माझी खोली आहे. आम्ही सर्वचारी लोके तेथे राहतो. कोणी अडचणीत असेल त्याला मदत करतो. केवळ माणुसकीचा धर्य म्हणून.’

मी त्याच्या खोलीवर यावे, निदान कोपन्यावरच्या हॉटेलमध्ये त्याच्या समकेत चहा-कॉफी-लेमन असे काही घ्यावे अशी इच्छा. ती त्याने भोळ्या आदवशीरपणे प्रकट केली. पण मी साभार नकार दिला आणि त्याने दाखविलेल्या समोरच्या रस्त्याने झपाझ्याने निघालो.

तरीही त्या माणसाचे सौजन्य ओसरेना. तो म्हणाला, ‘आज एक राहो. तुम्ही घार्हृत आहा. पण पुन्हा याल तेव्हा माझी चौकशी या कोपन्यावर करा. कोणीही तुम्हाला माझे नाव सांगेल.’

मी मनाशी म्हणालो : बाबारे ! मी कशात्ता पुन्हा या कोपन्यावर येतो ! आज आलो तोही काही निमित्ताने ! कित्येक वर्षीनी !

निघालेल्या मला त्याने पुन्हा थांबविले. आपले छापील परिचय काढ माझ्या हाती दिले. पुढा तेच अगत्याचे शब्द तो बोलला. म्हणाला, ‘पुन्हा याल तेव्हा माझ्याकडे या हूं. मी येथेच असतो.’

दुसऱ्या का तिसऱ्या दिवशी त्या काढाची आठवण मला झाली. ते काढ मी वाचून पाहिले. प्रकृतीच्या तपासणीसाठी कोणार तरी ८ जानेवारी १९७६ या दिवशी संध्याकाळी के. ई. एम. हॉस्पिटलमध्ये बोलावले होते. ज्याता बोलावले होते त्याचे नाव वर नव्हते. खाली आर. एम. ओ. ची सही मात्र होती.

मला क्षणभर हसू आले, काढीची अदलावदल सघटपणे जाणवली. तरी पण येऊ नये तो चिन्नार मनात आला. तो असा की हे बोलावणे मला स्वतःलाच आलेले तर नव्हे! जगातील गृह, अशात शक्ती कोणता संदेश, कोणास, कोणामार्फत, केळ्हा देतील काय नेम सांगाचा.

पण ते बोलावणे माझ्यासाठी नव्हते. कोळ्हापूर येथे राहणाऱ्या माझ्या मावस-भाबासाठी होटे. ते त्यालाही त्यावेळी अकलित होते. साहजिकच त्याच्याबरोबर अगदी अकस्मितपणे जानेवारी महिन्याच्या पढिल्याच आठवड्यात मी पुन्हा मुंबईस आलो. आठ दिवस के. ई. एम. हाँसिटलमध्ये तो होता. नवव्या दिवशी आम्ही मुंबई सोडली.

मुंबईस के. ई. एम. या समोरील कोपन्यावर शांतिभुवन लांबमध्ये आम्ही उतरलो होतो. पुढे दोन दिवसातच तो सर्व परिसर माझ्या ध्यानी आला. तेथे त्या इसाची मी कसून चौकशी केली. पण त्या नावाचा, वर्णनाचा किंवा हुद्याचा कोणी माणूसच तेथे नव्हता !

अजूनही ते काढ माझ्या जवळ आहे. त्या इसमाने या कोपन्यावर मला ते काढ दिले, तो कोपराही माझ्या चांगला स्मरणात आहे. कारण त्याच कोपन्यावर शांतिभुवन लांज आहे !

एक गोळ मात्र खरी की याच शांतिभुवनमध्ये श्रीबाबांची उपासना आठ दिवस अहोरात्र आमच्या हात्तून घडली. पूर्वनियोजित असावी तशी त्यांनी करवून घेतली.

त्या उपासनेनेच आमचे थेंर्य शेवटपर्यंत टिकविले.

नारळ सडका निधाला

(व्यंगात्मक-अनुभव)

— डॉ. अनिल जायस्वाळ
श्रीसाई किलनिक, चितारओळ, नागपूर-२.

● “अंग ये ! किती वेळापासून ओरडून राहिलो एकलारखा, परंतु ही आपल्या स्वयंपाकधरातच खुश. काळ रात्रीच झोपताना सांगितले होते की आज रामनवमी रुणून. आज शिर्डीत रुणे फार मोठा उत्सव असतो. हजारे भक्त दूरदूरून येतात. मुठले ५ आपणही आपल्या इथे बाबांची रामनवमी साजरी करावी. परंतु आपण

इच्छिलेली गोष्ट या घरी कधी पूर्ण होईल तर शपथ म्हणाव... अंग आण न फुलबात शाली असेल तर 55 ! ”

“ अरे ! काय म्हटलं 1 गज्जू दलाल आलेत. वसव, त्यांना बसव. बाबांस नैवेद्य वगैरे दावविषयाकरिता दुही आई शिरा वगैरे तैयार करीतच असेल. तोच त्यांना दे म्हणाव... पाणी दे. च्हहा दे. आलो. आरती वगैरे संपद्वन लगेच येतो म्हणाव... ”

“ काय हो बाबा ! आपणास तर माहीतच आहे. मी आपला एक फार जुना भक्त माझा विश्वास तर फक्त आपल्याच ठारी जडलेला आहे. आपणही साधे भोळे. आपली पूजा विश्वीही साधी-सोपी. वर्थ आहम्बर आपणास मुळीच आवडत नाही. ... मीमुद्दा बैठात वेळ काढून कसेतरी न चुकता, मागील नऊ वधापासून, शिर्डीची वारी नियमीत-यणे करीतच असतो. तेव्हापासून दरखेपेस मी एकशे आठ रुप्ये गुप्तदान म्हणून आपल्या समाधी मंदीरातील पेटीत मुळीच का कून करता कोंबतो. इतर भक्त तर आपणास पाच-पाचशे रुप्ये दक्षिणा देतात. पावत्या घेतात. आपले नाव यण त्यात नमूद करून घेण्यास ते कधीच विसरत नाहीत. यण बाबा ! आपणच पाहता मी किती साधा ! माझी भक्ती किती साधी निर्मळ ! दरवर्षी आपल्या दर्शनास आल्यावर ज्याप्रमाणे लोक शिवलिंगावर एकशे आठ बेलपत्र बाहतात, त्याचप्रमाणे मी आपल्या दक्षिणा पेटीत नवीन करकरीत एक-एकच्या नोटा अष्टोत्र नामावर्ला वाचून टाकीत असतो... ”

“ बाबा ! आपण अंतरज्ञानी व त्रिकालदर्शी आहात. थात मुळीच अतिशयोक्ति नाही. आपणापासून तर साझे काहीच लपलेले नाही. आपणावर विश्वास ठेवूनच मी माझ्या प्रत्येक तिजोरीतील गुप्त खाण्यात आपला आशीर्वाद फोटो लाविलेला आहे. आपल्या अशीर्वादादस्तव उचललेल्या हातांच्या बोटांचीच ती महिमा की तिजोरीतील रोख रक्कम आज पाच पट बाढलेली आहे. खन्या अर्थात तर बाबा, आपणच माझ्या सर्व चल-अचल संपत्तीचे संरक्षणकर्ते आहात. तरीपण हुरहुर लागलेलीच असते. सकाळ-संध्याकाळ तिजोरीतील गुप्त खाणे मी न्याहक्षत्र घेतो. त्यानिमित्ताने आपल्या फोटोच्या दर्शनाचा लाभ वारंवार घडतच असतो—ही गोष्ट वेगळी..... 55 खरं संगंगा बाबा ! 55 काही 5 धा 5 ड वगैरे 5 तर येणार नाही ना 555 ? बाबा ! तुम्हास तर माहीतच आहे की माझा काही दुसरा तिसरा धंदा-व्यवसाय नाही. फक्त साबकारीवरच गुजराण होत आहे. त्यावरच सर्वस्व अवलंबित आहे.

“ हे 55 काय म्हणालीस 5 अंग 55 ! तुला काही समजते की नाही ? आज रामनवमी. कमीत कमी आज तरी मला मनमोकलेपणाने बाबांची लुटी कल दे. हे संसारीक गाड तर नेहमीच चाललेल आहे..... 55 काय म्हणालीस 55 ? त्या गज्जू दलालांना नैवेद्यानिमित्त केलेला शिरा कसा काय द्यायचा ? अंग 5 . अद्याप

बाबांस नैवेद्य दाखवावयाचा आहे तर काय विघडले ? पहा ! आपले बाबा साधे भोळे-फकिरी वाण्यात बसलेले. मार्गील नऊ वर्षीपासून तू सारखी शिर्डीची बारी करीत आहेस, परंतु अद्याप बाबांविषयी तू काहीच समजली नाही. अबो, आपले बाबाच तर म्हणून गेले की, त्यांना तुमचे काही-एक नको. फक्त हवे आहे आपले निस्वार्थ प्रेम. प्रत्येक प्राणिमात्रातच त्यांचे बास्तव्य आहे. मग ज्यांच्यावर आपली उपजिविका चालते ते गजू दलाला तर आपल्यासाठी प्रत्यक्ष श्री साईबाबासारखेच आहेत. विचारे ५ ५ ५ किंती काबाढ ५ - कष्ट ५ ५ करतात आपल्यासाठी किंती हक्कहळतात आपली बसुली करण्याकरिता पहिले त्यांनाच दिले तर कुठे काय विघडले ? न जाणे बाबा कोण-कोणत्या रूपाने आपल्या भर्तोंस सहाय्य करितात. जा पहिले, त्यांची क्षुधा शांत कर. मग बाबांस लावूच की नैवेद्य. आपले बाबा सगळे काही समजतात. असला सोहळा व पोडपोपचार त्यांना मुळीच आवडत नाही. समजलीस चल जा आता. शांततेन बाबांची स्तुति देखिल करू देत नाहीत. कालच बजावले होते की आज रामनवमी म्हणून.”

“ होय बाबा ! काय म्हणत होते वेरे ? हे ५ ५ ५-होय, आग्नी फक्त सावकारीवरच अवलंबून आहेत. आतपर्यंत आमची गाडी सुरळीत चालली, ही आपलीच कृपा म्हणायची. नाही बाबा. गेल्या नऊ वर्षांत तर एकूण रुपये नऊशे वहातर आपल्या पेटीतच नेले. शिवाय पूर्वी मी अबदानानिमित्त निदान एक तरी भिकारी शिर्डीस जेऊ घालायचा, परंतु अलीकडे आपणास तर माहीतच आहे की प्रवास-भाडे किंती वाढले ते तर. शिवाय छळमी तर मुळचीच चंचला. वर्ष्य हुस्पयोग होऊ नये या कारणास्तव अलीकडे मी अबदानही बंद केले. अनधिकृतमीही महागळे व आम्हीही आता वैतागले. तरीण कुऱ्डांबातील सर्व आबालवृद्धांना पोटभर जेऊ घालतोच. कालपासून एक मोलकरीणसुद्धा ठेवली. अबदानाचे महात्म्य जाणूनच तिस वैका वैगैरे न देता एक वेळचे जेवण भरपोट देतो. शिळे, उष्टे सुद्धा केकर नाही. फेकण्यापेक्षा गरजूना दिले-तर तितकेच पुण्य पदरी पडेल. करिता ते सुद्धा तिलाच देऊन स्वतःस धन्य व कृतार्थ समजतो. यास सुद्धा एक प्रकारचे दानच म्हणायचे नाही.....”

“ बाबा ! काल गांधीच मी आपल्यावर खर्चालिला हिशेब पडताळून पाहिला. या निमित्ताने तरी आपले समरण वा चिंतन सदैव होतच असते. ही गोष्ट तर अगदी निर्बिवाद आहे. पहा बाबा ! आज सितीस या पूजासामग्रीस घरून एकंदर चौदाशी एक्षण्यव रुपये अदूससष्ट पैसे काही शक व्याज व प्रवास भाडे वैगैरे न घरता मी आपणावर निस्वार्थीपणे खर्च केलेले आहेत. जर समजा हीच रक्कम मी इतरास उसनी दिली असती तर चौदाशेचे कमीत कमी चौदा हजार निश्चितपणे आठच वर्षांत झाले असते.

आमच्या धंद्याची किमया
तर आपणास माहीतच आहे बाबा
आमच्या जाळ्यात जो सापडतो
त्यास घरदार विकून नाशवे
हिंडण्याची पाळी येते. परंतु

आपणाकडे पाहूनच आम्ही कधी मर्यादेचे उळंबन करीत नाही. फक्त शोषणाद्वारेच तुस होत असतो. इतरांना कर्ज दिलेल्या मुद्दालाचा आम्ही कधी परत मिळण्याचा लोभच करत नाही. फक्त त्यावरील व्याजच आमच्या पदरी पडत असते. यावरून लोक सहायतार्थ भूतदया आम्ही किंती दाखवितो हे उरविण्यास आपणच सधर्य आहात, असो.”

“...होय ! शेवटी संगणे हेच की आतापर्यंत एकंदर नऊ वेळा मी आपल्या दर्शनास्तव शिर्डीस आलो. म्हणूनच मी हा राम-नवमी उत्सव यथोन्नितपणे निज सदनीच साजरा केला. काही बुटी झाली असल्यास आपण क्षमा करालच.”

‘अगं ये सुमन ! कापूर वगैरे कुठं ठेवला आहे ? काढून दे वरं ८८ ! पहा, माझी आरती संपली तरी घरातील कुणी एक हजर झाला नाही. असो हे दाक्तर ८८ साहेब विचारे ८ माझी प्रकृती पाहण्यास उमे आहेत. याचा थोडा तरी विचार करा— हे ८८ ! चल दे वरं लघकर आगपेटी वगैरे.’

‘बाबा ! हा कापूर पेटविला.
पूजा स्विकारावी.
तशी आपली कृपादृष्टी आहेच म्हणायची
आपला मी भार वाहीन सर्वदा,
नव्हे हे अन्यथा बचन माझे’

परंतु साईमाझली ! आपल्याच कृपेने क्षणोक्षणी वाढत असणारा भार अलीकडे जरा स्थिरावलेला आहे.

शेवटी मागणे हेच की
लरीत उत्कषणचे दिवस येऊ द्या.’

‘—अगं ८८ या — सर्वज्ञ या वर ! आरती चिरती घेण्यास. आणि काल आणलेला नारळही आणा. थ्या डाक्तर, आरती-बिर्तीं घ्या. का इतके उदास का दिसता? तब्येत-बिब्येत तर ठिक आहे ना ? आपली अशीच साधी सॅपल पूजा बुवा. व्यर्थ लघबद्द तालाने ओरहून व मंत्रोच्चार वगैरे करून आपणास श्री बाबांचे मन मुळीच दुखविता येत नाही. व्यर्थ ओरहण्यात काहीच हाशील नाही. ‘मनी नाही भाव अन् देवा मला

पाव ' असलाच तो प्रकार. जे काही म्हणायचे ते अगदी साध्या सरळ शब्दात म्हणण्यास कसली लाऊ ? '

" व्या आर्टी सर्वज्ञ व्या बरं ! नैवेद्य दाखविण्यास प्रसादाचे ताट पण आण. गड्डूस दिला की नाही ? बसा म्हणा. येतो आता. जरा नारळ फोडू या. दगड दे बरं ८८८—अरेच्या ! हा तर सडका निधासा.

स्वाहा ज्ञाला.

बाबांना पावला.

म्हणूनच सडका निधासा.

अरे ! काय ज्ञाले ? कसला हा गोंगाठ !

इतकी आरडा—ओरड कशाला !

काय ?

गड्डू दलालांनी आत्ताच दिलेले नऊशे रुपये गहाळ ज्ञाले म्हणता ! काही चेड-बिड तर लागले नाही ? घरच्या घरी कुठे जाणार ?

कुर्डे ठेविले होते !

आलमारीवर !

आणि ती शेवढी मोलकरीणही फरार

ज्ञाली म्हणता ८८८—

तिनेच चोरले असावेत.

अरे !

धावा, धावा,

अं ८८८ ! तिचं घरदारही माहीत

नाही म्हणता !

काय जमाना आला ८८८

जेवावयास मिळत नाही

म्हणून काळाच ती

दारावर आली.

समर्थनीच उपदेशित्यागमाणे

भी गरीवावर दया दाखविली.

एक वेळाचे जेवण दिले.

आणि तीच आता गायब ज्ञाली म्हणता ?

तेही व्याजाचे नऊशे रुपये घेऊन

फरार ज्ञाली !

अरे बाबळट कुठले

सर्व माझे तोंडाकडे का पाहता ?

जा ८३ जा ८

चौकशी करा, शोधा तिला

ठाण्यात रिपोर्ट द्या ८.

नाही नाही थांवा ८८८८

ठाण्यात विष्यात जाऊ नका,

ती तर

व्याजाची नंबर दोनची रकम, खात्यात नोंदणी वगैरे काहीच नाही. व्यर्यंच
वाद उठायचा व धाड यायची.

मेलो ८८ बाबा ८८८८ था ८८८८ सा ८८८८ बा ८८८८ धा ८८८८...”

असे म्हणत म्हणतच शेठजी कलंडले, वेळद ज्ञाले. मी सुदा आपल्या पेशास
अनुसरून त्यांची नाडी वगैरे धरली व देव्हान्यातील श्री बाबांच्या मूर्तीकडे
न्याहाळीत विचार करू लागलो... वरोबरच आहे... “जया मनी जैसा भाव |

तथा तैसा अनुभव ||...”

...शेठजीचे भाग्य फुटले.

नारळ सडका निघाला.

श्रीसाई महिमासृत - प्रासिद्धी आणि प्रचिती

लेखक : मधुकर भीमाशंकर देशपांडे,

बी. ए. (आ०.)

३३, कसबापेठ, पुणे-११.

- सन १९६० सालची गोष्ट, मी नेहमीप्रमाणे सायकलवरून पुण्यातील अरण्येश्वरला जात होतो. जाताना स्वारगेट रस्यावरील श्री साईबाबाचे मंदिर लागते. त्या मंदिरात त्यावेळी दुपारची आरती चाललेली असे. श्रीसाईच्या मंदिरात प्रथम गेलो तर आरती पूर्ण होईपर्यंत थांवाव्यास हवे आणि त्यात अर्धा तास जाणार. तेवढ्या वेळात अरण्येश्वरी जाऊन दर्शन घेऊन परत साईमंदिरी माघारी येऊ असा विचार मनात

बोकावून गेला. परंतु हा विचार क्षणभरच राहिला कासण श्रीसाईंमंदिरासमेश्वर माझी सायकल वर्स्ट शाळी आणि श्री साईंमंदिरात प्रथम जाणे मला भाग पडले. आपणास श्रीसाईंबाबांनी मुद्दाम बोलावून घेतलेले आहे ही, भावना माझ्या मनात त्यावेळी आली नाही. त्यानंतर लागोपाठ तीन वेळा जेव्हा त्याच ठिकाणी माझी सायकल या ना त्या कारणाने नाडुस्त शाळी त्यावेळी मात्र माझ्या मनात असा विचार आला की आपण या मंदिरात दर्शन घेण्याचे टाळून अरण्येश्वरी जात आहोत हे काही बरोबर करीत नाही माझेकडे ग्रथम ये हे त्यावेळी बाबांना मला सुचवावयाचे होते. मेवाला श्रीसाईं शंकराच्या रूपातच दिसले. साईं आणि श्री शंकर हे शिंज नाहीत याची प्रचिती मला त्यावेळी आली. त्या दिवशी बाबांचे नम्रपणे दर्शन घेतले आणि वाह्यमीन काहीतरी सेवा करीन असा त्यांचेसमोर उभा राहून मनाशी निश्चय केला, आणि लवकरच श्रीसाईं महिमामृताचा पहिला अध्याय भी लिहिला. परंतु या गेण्ठीला १४ वर्षे होत आली तरी दुसरा अध्याय लिहून शाळा नाही. बाबांच्या दर्शनाचा लाभ होत होता, पोथी लिहिण्याचा मनाचा निश्चय चालला होता, परंतु कृतीत मात्र काहीच घडत नव्हते. शेवटी एक दिवस मीच वैतागाने बाबांचे समोर उभा राहिलो आणि मनोभावे त्यांना म्हणालो, ‘बाबा आपली पोथी पूर्ण करण्याचा माझे निश्चय आहे. परंतु नोकीमुळे मला पुरेसा वेळद्या मिळत नाही आणि त्यामुळे माझे इप्सित साध्य होत नाही. तेव्हा तुम्हीच काहीतरी योजना करून मला वेळ मिळवून द्या आणि माझे हातून सेवा करवून ध्या.’

थोऱ्याच दिवसात मी ज्या आर्यभूषण प्रेसमध्ये कामाला होतो तो बंद पडला आणि माझे कार्य करण्यास मला अवधि मिळाला. पोथी पूर्ण केल्याशिवाय नोकरीच्या भागे लागावयाचे नाही आणि मनासारखी नोकरी मिळाल्याशिवाय आणि ती घरी चालून आत्याशिवाय करावयाची नाही असा मनाचा निश्चय केला. माझा या निश्चयाते घरातील लोकांना चमकारिक वाटले, थोडासा विरोधही झाला पण ते पेल्यातील बादल कालांतराने शांत झाले. सतत दोन-अडीच महिने मनन करून मी माझी पोथी-श्रीसाईंमहिमामृत-शके १८९६ मध्ये नाथषष्ठीच्या सुमुहूर्तीवर पूर्ण केली. त्यावेळी कार्य-पूर्तीचा आनंद शब्दातीत आहे. बाबांनी माझे हातून एक मोठे सत्कृत्य करून घेतले याची सुखद जाणीच माझे मनाला प्रफुल्लित करीत होती.

श्रीसाईंमहिमामृत पोथीची हस्तलिङित प्रत घेऊन मी शिर्डीला गेलो आणि बाबांच्या चरणी ती ठेवली. पोथीतील असणारे माझे सारे दोष बाबांनी नाहीसे करावेत हीच त्यावेळी मी प्रार्थना केली आणि पोथी घेऊन मोळ्या भक्तिभावाने गुरुपादुकास्थानापाशी पहिल्या अध्यायाचे बाचन केले. पुण्यास आल्यावर दररोज एक अध्याय याप्रमाणे २१ अध्याय बाचले, व पारायण पूर्ण केले. शेवटच्या दिवशी भी माझ्या सौभाग्यवतीला बोलावले आणि म्हणालो, ‘आज या पोथीचे पारायण पूर्ण झालले

आहे आणि आज काहीतरी विशेष घडवावे अशी माझी धारणा आहे ! आणि मोळ्या आश्चर्याची गोष्ट म्हणजे त्या दिवशी संध्याकाळपर्यंत मला माझे घरी तीन ठिकाणच्या नोकरीचे आमंत्रण चालत आले. ज्ञाल्या प्रकाराने मी स्वरोखर चक्रीत होऊन गेलो. माझ्या बोलपणाची प्रनिती आलेली पाहून सौभाग्यवतीलाही हायसे घाटले, आणि लवकरच मी पुणे येथील विशाल सहारादिन्या जॉब-विभागाचा व्यवस्थापक म्हणून काम पाहू लागलो.

श्रीसाईहृषेमुळेच हे सर्व घडत आहे याची पूर्ण जाणीव ज्ञाल्यामुळे माझी विवंचना घालविणाऱ्या श्रीसाईनी इतरांचीही घालवावी यासाठी श्रीसाईमहिमामृताची पोथी प्रकाशित करावी असा संकल्प केला; आणि कार्यात आरंभ केला. त्या पोथीचे छपाईस प्रथेक गोष्टीत अनपेक्षितपणे भरपूर सहाय्य मिळत गेले आणि थोड्याच अवधीत पोथी प्रकाशित ज्ञाली.

हा सारा इतिहास एकाचा चलतचित्रपटाप्रमाणे भाझे भनःश्वसुंपुढे जेव्हा उभा राहतो तेव्हा माझे डोळे अक्षरशः पाण्याने भरून घेतात, कंठ दाढून येतो आणि चाबांच्या अगाध लीलेचे कौतुक वाढून हात जोडले जातात. ●

श्री बाबानी अरिष्ट स्वतःवर घेतले !

- डॉ. श्या. श. टेंडुलकर,
नवी ७१०, सदाशिव पेठ, पुणे ३०

● दि. ८-९-७६ ची गोष्ट ! सकाळी अकस्मात थवका लागल्याचे निमित्त होऊन दर्शनी असलेला श्रीसाईबाबान्या मोठा आशीर्वाद फोटो खाली पढला व त्याची काच भैंगली. ताबडोब काच पुनः बसवून आणप्यात आली. पण ज्ञालेली गोष्ट सर्वोच्चा मनाला लागून राहिली.

नंतर माझ्या नियाच्या एजाकाळी अशा काही संकटसूचक घटना घडल्याच, पण करणा भाकण्यापलिकडे आमच्या आधीन काहीच नव्हते.

आणि याचा प्रथय लगेच आला. दुमारी १२ च्या सुमारास माझा मोठा मुलगा स्कूटरवरून जवळच्या गावी विहंजिटला जात होता. वारेत नदीवरील पुलाचा रस्ता पावसाने उखडलेला होता. जपून जात असलाही त्याची स्कूटर उजव्या बाजूस कलंडली. जवळपास कोणी नाही. डाब्या बाजूस पाय ठेवावयासमुद्धा जागा नाही. अशा वेळी प्रसंगा-

वधान राखून तो सुखरूप उठला. जर स्कूटर डाव्या बाजूला कलंडीती तर दहा फूट उंची. वरून नवीन्या वाहत्या पाण्यात स्कूटरसह पडण्याचा जीवावरचा प्रसंग होता. पण त्या प्रसंगाची चुणक दाखवून श्रीबाबांनी अरंभीन्या घटनेत तो स्वतःवर ओढवून घेतला व माझ्या मुलाचे व पर्यायाने आमचे सर्वांचे अरिष्ट ठाळले अशीच आमची भावना झाली, व श्रीबाबांन्या चरणी कृतज्ञापूर्वक मस्तक विनम्र झाले.

श्रीसाईंसचिवरितील प्लेग झालित्या मुलाच्या गाठी स्वतःवर ओढवून घेतलेल्या कथानकासारखी ही घटना घडली ! धन्य ती साईं माझली !

दीड लाखाचा दंड सुटला !

श्री. डॉ. आर. खडके,
सेवानिवृत्त कमिशनर, सेंद्रूल सी.आय.डी., “सहबास”,
चेंबुर, मुंबई.

● मी आज चो अनुभव सांगणार आहे तो साधारण १८/२० वर्षांपूर्वीचा आहे. हा अनुभव माझे जुने आणि निकटचे परम मित्र श्री. हातिमभाई वहानवटी या बोहरी जातीतील अतिशय सधन कुटुंबातील गृहस्थाविषयाचा आहे.

अनुभव लिहिण्यास माझी पुत्री कु. प्रतिशा खडके ही बरेच दिवसांनी अचानक आल्यासुले लेखनिक म्हणून तिच्या मला उपयोग होत आहे. हा पण एक सुयोगच समजावना. गेल्या २५ वर्षात ऑफीसमध्ये लेखनिक (स्टेनोग्राफर) हाताखाली असल्यासुले हातांनी लिहिण्याची माझी सवय जबळजबळ मोडलीच आहे.

माझे बडील व आई ही दोघेही श्रीसाईंबाबा हयात असल्यापासून त्यांची निस्सिम भक्त होती, आणि ती दोघेही श्रीबाबांन्या सान्निध्यात शिर्डीला वर्षातून १/२ महिने जाऊन रहात असत. त्या भावना लक्षात ठेवून माझे बडील जरी माझ्या लहानपणीच चारले तरी दृद आईना बोवर घेऊन मी वर्षातून चार-पाच दिवस शिर्डीला जात असे, आणि ही श्रीबाबांन्या विषयाच्या शक्तितीची जाणीव श्री. हातिमभाई यांना होतीन.

श्री. हातिमभाई जरी माझे जुने आणि परममित्र आहेत तरी ती मैत्री पूर्ण निस्त्वार्थी आणि कोणन्याही प्रकारचा एकमेकांपासून फायदा उठविष्याच्या पायावर उभी नसलैली अशी आहे. त्यामुळे व्यक्तिगत अडचणीविषयी क्षांकही

एकसेकाशी कधीही चर्चा न करण्याच्या प्रघात आहे. अशा ह्या पार्श्वभूमीवर वर लिहिल्याप्रमाणे सुमारे अठरा-वीस वर्षांपूर्वी मला एके दिवकरी विचारले की, मुंबई कस्टममध्ये तुझ्या ओळखीचे कोणी आहेत काय १ कस्टममध्ये तुमचे काय काम आहे असे विचारला ते म्हणाले की, “मी सुमारे पाच्चन्हा महिन्यांपूर्वी काही मशिनरी आयात केली आहे, पण ही आयात कायद्याच्या चौकटीवाहेर आहे असे कस्टम अधिकाऱ्यांचे म्हणणे असत, गेले सहा महिने मी ही आयात कशी संपूर्णतया कायदेशीर आहे हे पट्टवून देण्याचा प्रयत्न केला तरी ते कोणीही ऐकण्यास तयार नाहीत, आणि मध्यंतरीच्या काळात ती मशिनरी मुंबई बंदरातील कस्टमच्या गोदाभात पट्टवून असल्यामुळे गोदाभात्ता आकार (डिमरेज चार्जेस) आणि दंड म्हणून कस्टम अधिकाऱ्यांनी माझ्याकडून जबल जबल दिड्ड लाख रुपयांच्या वर मारगणी केली आहे.

माझी अजून पूर्ण खात्री आहे की मी आयात केलेली मशिनरी पूर्ण कायदेशीर आहे वगैरे वगैरे.”” त्यांच्या वरील वक्तव्यावरून हे उघड दिसत होते की त्यांनी कस्टम खात्यात सर्व थरवर आपल्यापरीने प्रयत्नांची पराकाष्ठा केली होती पण ती सर्व निष्फल ठरली होती.

मी जरा विचार केला पण कस्टम खात्यात अशा परिस्थितीत कोणी मदत करू शकेल असे कोणीही माझ्या ओळखीचे नव्हते. मी काही वर्षांपूर्वी ऐकले होते की, कस्टम-मध्ये श्री XXX नावाचे गृहस्थ असिरिंट कलेक्टर या हुद्दाचावरती होते. त्यांच्या बंधूच्या आणि माझा काही वर्षांपूर्वी नाममात्र संबंध आला होता. हे बंधू परलला एका सरकारी संस्थेत कामासाठी होते. श्री. हातिमभाई यांना मी सांगितले की, त्यांना मदत करू शकेल असे कस्टम खात्यात कोणी ओळखीदेखीचे नाही. पण वर उल्लेखिलेल्या परलला असणाऱ्या बंधूंना पाहिजे असल्यास मी चिढी देऊ शकतो आणि त्यांच्या तरफे काही काम होत असल्यास व्याख्या. हा एक चांस घेणे एबढांच मार्ग होता, आणि त्यात काही फारसा पण दम नाही याची मला पण कल्पना होती. हातिमभाई थांनी मला अतिशय आग्रह केला की मी त्यांचेचरोबर परलच्या बंधूकडे यावे आणि त्यांना सर्व स्थिती व्यवस्थितपणे सांगवी. मी त्यांना सांगितले की, त्या परलच्या बंधूच्या माझा, मी त्यांच्याकडे प्रत्यक्ष जाण्याइतका संबंध नाही. याकरिता उपयोग क्षाला तर माझ्या नावाचा व चिढीचा होईल. माझ्या प्रत्यक्ष जाण्याने काहीही उपयोग होणार नाही. माझ्या मित्राला माझे म्हणणे पटले नाही आणि मी टाळाटाळ करीत आहे अशी त्यांची भावना होऊ लागली. त्यांना मी सांगितले तुम्ही श्रीसाईंबाबांचे नाव घ्या आणि माझी चिढी घेऊन पलच्या बंधूकडे जा आणि यदाकदाचित श्रीसाईंबाबांच्या कृपेने तुमचे काम क्षाले तर पुढील सेपेस मी जेव्हा माझ्या आईना घेऊन शिरींला जाईन त्यांचेली त्यांनी

आमच्यावरोबर घेऊन बाबांच्या समाधीवर चादर घालावी. श्री. हातिमभाई शिर्डीला येण्यास ताबडतोब तथार झाले. परंतु परळ्ला ते एकटे जाण्यास शेवटी नाहुणीने व नाईला जास्तव तथार झाले. मी परळच्या बंधूना चार ओऱ्यांची ओटक चिंडी लिहीली की, ही चिंडी घेऊन येणार श्री. हातिमभाई मझे खास मित्र आहेत. त्यांना कस्टम खात्यात थोडीशी न्याय मदतीची जरुरी आहे. त्या वाबतीत आपणास काही करता येणार असत्यास पहावे. माझी ही अशी चिंडी त्या बंधूने पाहताच श्री. हातिमभाई यांना त्यांनी अतिशय आदराने वसविले आणि प्राथमिक थोडीशी विचारपूस करून त्यांनी ताबडतोब कस्टम खात्यात आपल्या बंधूना टेलिफोन केला आणि श्री. खडकेसाहेब यांच्या खास मित्रास मी तुमच्याकडे पाठवित आहे तर त्यांचे स्थणणे तुम्ही ऐकून थावे आणि शक्य असेल ती कायदेशीर मदत करावी. कस्टमधील बंधूनी श्री. हातिमभाई यांना ताबडतोब त्यांच्याकडे पाठवून देण्यास सांगितले. त्याप्रमाणे श्री. हातिमभाई गाडीतून कस्टम ऑफिसमध्ये पोहोचले. तेथील वर निर्देशिलेल्या श्री × × × या असिस्टेंट कलेक्टरनी त्यांचे अदबीने स्वागत केले. श्री. हातिमभाईनी आपली केस त्यांना थोडक्यात समजावून सांगितली आणि त्या संबद्धीचे कागदपत्र पण त्यांना दाखविले. असिस्टेंट कलेक्टरनी सर्व कागदपत्र बघितले आणि सांगितले की तुमची केस पूर्ण कायदेशीर आहे त्यांनी ताबडतोब त्यांच्या हाताखालील उंबद्धीत अधिकाऱ्यांना केस संबद्धीचे कागदपत्र घेऊन येण्यास पाचवण केले आणि श्री. हातिमभाई यांची केस पूर्ण कायदेशीर आणि ताबडतोब असताना देखील त्यांना इतके महिने त्रास दिल्याबद्दल त्यांची कानउडडणी केली. त्यांनी निकाल दिला की श्री. हातिमभाई यांनी आयात केलेला माल ताबडतोब मोकळा कशावा आणि श्री. हातिमभाईना शास दिल्याबद्दल अधिकाऱ्यावर दोषारोप ठेवला. हा सर्व प्रकार अर्ध्या पाऊण ताऊत संपला. श्री. हातिमभाई थळक झाले आणि तडक ते माझ्याकडे घेऊन सदगदित अंतःकरणाने झालेला प्रकार मला सांग लागले आणि माझ्या नावाचा आणि पत्राचा केवढा महिमा आहे यांचे वर्णन करू लागले : मी त्यांना सांगितले हा सर्व श्रीसाईबाबांच्या महिम्याचा प्रभाव आहे.

त्यानंतर नेहमीप्रमाणे माझ्या आईला घेऊन मी शिर्डीला गेले. त्या वर्षी श्री. हातिमभाई आमच्यावरोबर शिर्डीला अलै व श्रीबाबांच्या पुढे नतमर्स्तक झाले हे सांगायची जरुरी नाहीच.

नवसास माझी पावेल समाधि....!

— श्री. चंद्रकांत दामोदर सामंत
डोंगरे मैनशन, ताडिबोरे रोड, मुं. ७

● दि. १४ फेब्रुवारी १९७६ ला शिरडी येथे लेखक—कवीच्या दुसऱ्या वार्षिक सभेलनाळा मी गेलो होतो, तेव्हा समाधिमंदिरात उभा असलाना सहज मनात विचार आला की माझा मुलगा चि. यतीन हा जर एस.एस.सी. परीक्षेत चमकला तर शिरडी येथे एका गुरुवारी दुपारच्या आरतीनंतर प्रसाद म्हणून पेढे बाटीन. त्यानंतर २१ फेब्रुवारीला ढां. आण्यासाहेच गव्हाणकर, श्री. सदानंद चेंदवणकर व त्यांचा मुलगा चि. सुभाष श्यांच्यासह सुरतचे श्रीसाईं मंदिर बघण्यास गेलो होतो. तेथील व्यवस्थापकांनी आमची सर्व व्यवस्था उत्तम प्रकारे ठेवली होती. इतकेच नव्हे तर दुसऱ्या दिवशी सुरतच्या आसपासची काही स्थळे पाहण्यासाठी मोटारवीही सोय केली होती. त्यावेळी तेथील प्रसिद्ध श्रीअंबामातेचे देऊळ पाहण्यास आम्ही गेलो. देवीच्यासमोर ध्यानस्थ असता ढां. गव्हाणकरंना देवीने दृष्टांत दिला की चि. यतीन परीक्षेत खचित चमकणार. वारतविक पाहता, ह्या बाबतीस माझे व ढांकटरसाहेबांचे ह्यापूर्वी काहीच बोलणे जाले नव्हते. पुढे दि. २३ जून रोजी परीक्षेचा निकाल लागून सर्व विद्यार्थ्यांत यतीन सोळावा आला. त्याने केलेल्या परिश्रमांना यश आले व माझ्या मनोमन केलेल्या प्रार्थनेला श्रीबाबांनी प्रतिसाद दिला. आधी बोलस्याप्रमाणे आम्ही गुरुवार दि. ८ जुलै (आषाढी एकादशी) ह्या दिवशी शिरडीस यतीनच्या हस्ते अभिषेक, समाधीला वस्त्रे, सत्यनारायण व आरतीनंतर उपस्थितांना पेढे बाटणे हे विधी कृतज्ञतापूर्वक पार पाढले. ●

भक्तास आलेला स्वानुभव

— श्री. डी. बी. पोतनीस
२६/७, एच. बी. पिपरी, पुणे.

● मला श्रीसाईबाबांचे प्रथम दर्शन सन १९३८ मध्ये पुणे येथील सदाशिव पेठेत राहणारे श्री. फडके यांचे घरी आरतीचे वेळी जाले. जबळजबळ आज ३८ वर्षे मी श्री साई कृपाछात्राखाली असून अनेक संकटातून मुक्त जालेलो आहे. माझे श्री साई बाबांचे बदल स्वानुभव यापूर्वी श्री साईलीला मासिकतून प्रसिद्ध जाले आहेत. मला आलेला ताजा अनुभव मी श्रीसाईलीला बाचकांना सादर करीत आहे.

मी सरकारी नोकरीतून सेवानिवृत्त लौकरच होणार, तेव्हा निदान चारपाच पवित्र तीर्थस्थाने पाहून ध्यावीत हीच मनापासून इच्छा होती. परंतु हे सर्व पैशाचे शिवाय शक्य नव्हते, मन अगदी बैचेन होते. गुरुवार ता. ६ मे १९७६ रोजी नित्य नियमानुसार सकाळी ६-३० वाजता श्रीसाईं पूजा आटोपून आरतीसाठी तबक हातात घेऊन उभा राहिलो. माझ्या कुटुंबातील सर्व आरतीसाठी उमे राहिले. आरतीची सुरुवात झाली. काही वेळानंतर काय चालले आहे याचे मला भान राहीले नाही.

“ तव महिमा किती वणावा । मज शक्ती नसे बा देवा

हे जाणूनी या भहाराज । कृपा करी आज ”

एवढेच्च शब्द बाहेर पडले तोच साईबाबांचे फोटोबरील फूल टपकन खाली पडवे. माझे दोनही डोळातातून अशू वाहत होते. मी सावध झालो आणी पाहतो तर माझे पत्तीने व मुलांनी मला धडन ठेवलेले. हा काय प्रकार आहे मलाच समजेना. आरती तीर्थप्रसाद झाला. मला गुरुवारचा उपवास म्हणून मी फक्त चहा घेऊन ऑफिसमध्ये गेलो. माझे सहकारी मंडळीनी ऑफिसमध्ये दर गुरुवारी श्री दत्ताची पूजा चालू केली आहे, त्य नियमानुसार आजही ११ वाजता पूजा झाली, प्रसाद वाढून झाला आणि मंडळी कामास लागली. माझे मन कामाकडे लागेना. काही वेळ जातो न जातो तोच माझा एक सहकारी मला म्हणाला की, मी तिस्तपतिला जाणार आहे म्हणून आजच मी L.T.C. अऱ्डव्हान्स साठी अर्ज देत आहे. मी एकदम स्वप्रातून जागा झालो. माझे मन आनंद सगरात नाचू लागले. माझाही विचार L.T.C. अऱ्डव्हान्ससाठी घरला आणि लगेच माझी रिक्विजिशन ऑफिसकडे पाठविली. आणि नाटकाचा पडदा उघडावा त्या प्रमाणे मला ८. ५००/- सोमवार तारीख १०.५.७६ रोजी मिळाले. मी, माझी पत्ती आणि दोन मुलगे यांचेसह हुथवार तारीख १२.५.७६ रोजी प्रथम शिर्डी दर्शनासाठी निधालो. का आणि कसे काय झाले हेच न समजता हुपारी बाण बाजताच्या S.T. ने प्रथम पेंडरपुरला रात्री १० वाजता पोहचलो. गुरुवारी १३.५.७६ रोजी चंद्रप्रहणा निमित्त चंद्रभगेत स्नान करून श्री विष्णुलोचन दर्शन घडले. तुळाजापूर, गाणगापूर, अकलकोट ही पवित्र तीर्थस्थाने पाहून मंगळवार तारीख १५.५.७६ रोजी रात्री १० वाजता शिरडीस आलो. त्यावेळी श्रीबाबांची शेजारती चालू होती. नेत्र भरू श्री बाबांचे दर्शन झाले आणि गुरुवार तारीख २०.५.७६ रोजी हुपारी श्री बाबांचा प्रसाद घेऊन हुपारी दोन बाजताचे S.T. ने पुणे येथे सुलक्षण पोहचलो. प्रवासात कोणताही त्रास झाला नाही. ही श्रीसाईं कृपाच आहे. फक्त आठच दिवसात आमचे सर्वांचे मनोरथ पूर्ण झाले.

“ श्री बाबांचे रूपे आले शिरडी मध्ये भगवान रे
शरण जाऊनी चरण धरी अन् साधुनी घे कल्याण रे ”

श्रीसाईकृपने व्यसन सुटले

सूर्यकांत मा. गजें.
८०, शिवाजीनगर, पुणे-३०.

● श्री. खंडागळे, भाझे अलीकडील एक परम स्नेही. तशी त्यांची व माझी पाच वर्षांपूर्वी राजस्थानमधील अजमेर वेठे भेट झाली होती. परंतु तिचे रूपांतर मैत्रीत होऊ शकले नाही. औपचारिक ओळख असेच कार तर म्हणावे लागेल. परंतु अलिकडे का कोण जाणे, स्नेहाच्या बंदनात आम्ही बद्द झालो आहोत आणि त्याचे कारण आम्ही दोघांनी अनुसरलेली श्री बाबांची आराधना !

श्री. खंडागळे एक निष्पात इंजिनियर असून पुण्यातील हक्का सरकारी कचेरीत उच्च पदावर आहेत. पुण्यातील शिवाजीनगर भागातील श्रीसाईनाथ मंदिरात दर गुरुवारी नियमितपणे येणाऱ्या अनेक भक्तांपैकी श्री. खंडागळे एक होत. श्री बाबांच्या बहुल त्यांच्या मनात असलेली निव्वाज भक्ति व नितांत श्रद्धा पाहून मनाला प्रेमाचे पाझर फुटतात.

एका गुरुवारी श्री. खंडागळे मंदिरात श्रीबाबांच्या आरतीला आले होते. आरती झाली. तीर्थ-प्रसाद वाटण्यात आला. 'देवाचिये द्वारी. उभा क्षण भरी।' या उक्ती-प्रमाणे प्रत्येक भक्त क्षणभर थांबे. श्रीबाबांच्यासमोर मांडी घालून वसे, सचिच्छानंद सद्गुरु श्री बाबांना मनोभावे नमस्कार करून मग मंदिरातून बाहेर पडे.

मंदिरातील एका कोपन्यात उभे राहून श्री. खंडागळे यांनी मला हाक मारली म्हणून मी त्यांच्याज्ञवळ गेलो. त्यांना पाहून मल्या खूप आनंद झाला. गेल्या गुरुवारी श्री. खंडागळे आरतीला आले नव्हते. त्यांची अनुपस्थिती मला जाणवली होती. त्यांच्या नियमितपणात का खेड पडला याचे मला कुतूहल माझ्या मनात होतेच; म्हणून मीच प्रश्न केला.

'गेल्या गुरुवारी आणण आला नाहीत ?'

'तेच तर सांगण्यासाठी तुम्हाला हाक मारली' असे बोलून श्री. खंडागळे बोळ लाले—

'गेल्या गुरुवारी मी दिवसभर घरात झोपूनच होतो. अंगात फणफणून ताप भरला होता. घरातील सर्व मंडळी गावाला गेल्यामुळे घरात मी एकटाच होतो. तापासुळे

कनाळाचा अशक्तवगा आला होता. तोंडाला च्या ती कशी मुळी नव्हतीच. त्यामुळे दिवस-भर काही खाण्डीच नाही. संस्थाकाळचे सात वाजले होते. आमच्या घरासमोर डॉक्टर आहेत. ने आल्याचे निंदकीतून पाहिले आणि कपडे करून कसाबसा त्यांच्या दवाखान्यात गेलो. डॉक्टरांनी अंगाला हात लावला आणि त्यांना चटकाच वसला. माझ्या ढोळयापुढे अंदरी आली आणि मला एकदम बाबांच्या आरतीची आठवण झाली. श्रीबाबांची प्रतिमा ढोळयापुढे तरळू लागली. आरतीचे सुस्वर आणि बंदा-नाद कानात तुम्हा लागला आणि एकदम आवाज आला—

‘सिगरेट ओहू नका !’

डोक्टे उघडले तेव्हा समोर डॉक्टर उभे होते. एक इंजेक्शन घेतले, औषध घेतले आणि घरी आले.

श्री. खंडागळे पुढे सांगू लागले, ‘गजें, तुम्हाला कल्पना नाही, मी चेन स्पोकर होतो. दिवसाला ठोन पाकीटे मला लागायची. हे व्यसन बरे नव्हे हे पटायचे, पण सुट नव्हते. न्यूप वेळा प्रथम केला पण तो व्यर्थ गेला. एकदा याच मंदिरात श्री बाबांना प्रार्थना केली, ‘बाबा, सोडवा या व्यसनातून लवकर’ आणि बाबांनी माझी प्रार्थना एकती.

गेल्या गुरुदारी मला ताप येतो काय, मी दवाखान्यात जातो काय, आरतीची आठवण येवून बाबांची मूर्ती ढोळयापुढे येते काय आणि ‘सिगरेट ओहू नका’ हे शब्द कानावर पडतात काय. तो डॉक्टरांचा आवाज, छे ! श्रीबाबांचाच तो आवाज होता. सारिच आश्रय !

पंचवीस वर्षीचे व्यसन इतक्या चुटकीसरशी सुटावे यात श्रीबाबांचीच कृपा म्हणावी लागेल. सिगरेटचे व्यसन मुटावे म्हणून हा सर्व खेल बाबांनीच रचला व त्यातून मला सोडवले. मुलाचे हाकेला ‘ओ’ देणारी आई म्हणजेच आपले श्रीसाईबाबा होत.

नक्ळत श्रीबाबांच्या मूर्तीपुढे आम्ही दोषेही नतमस्तक शाली, भारावलेल्या मनाने, ओंचंबलेल्या श्रद्धेने !

बडिलांचा पाय साफ बरा झाला

— कु. पुण्पलता मोहरे

बडे पोस्ट अफिस के पास

राजेन्द्र नगर, विलासपुर [म. प्र.]

● काही वर्षांपूर्वी बडलेली सख्य घटना ! माझ्या बडिलांच्या उजव्या पायावर खाले
मुरु झाली व पुढे त्याचे प्रमाण वाढून तिने 'एकझीमा' चे रूप घेतले हे कळताच
बडिलांनी डॉक्टरचे औषध सुरु केले. पण वरेच दिवस औषध घेऊनसुद्धा कोण-
तेच औषध किंवा मलम त्यावर लागू झाले नाही. हल्कुहल्कु त्याचे प्रमाण वाढू
लागले. त्या जागी पू भरून पायाला ठणका बसत, व त्याशुद्धे अंगात तप पण राही,
द्या त्रासानी बडिलांना वरातल्या घरात चालणे पण कठीण झाले. पाहणारे लोक वेळू
लागले. अहो एकझीमा मुठी कधी न बरा होणाराच रोग. त्याला डॉक्टरी इलाज नाही.
कोणी म्हणे पायाचे ऑप्रेशन करून तितका भाग काढावा लागेल, कारण तितका पाथच
सडला आहे. हे सर्व ऐकून माझ्या आईचे मम फारच धावरले. सर्व उपाय करून आई-
वडील थकले होते. शेवट उपाय म्हणून आईने श्रीसाईबाबांना साकडे घातले व
पाय बरा झाला तर उझ्या दर्शनाला येईन व खडावा अर्पण करीन असा नवस केला.
ती रोज बाबांना मनोभावे आल्या लागली.

खरी प्रार्थना कधीच बाया जात नाही म्हणतात तेच खरे झाले व बाबा खरित
धावून आले. वडील सर्वीना पाय दाखवून दाखवून अक्षरशः कंटाळले होते. पायावर
माशा बसतात म्हणून ते नेहमी पाय फडक्यानी गुंडाळून ठेवीत. असेच एक दिवस ते
दारात खुर्चीवर बसले होते. इतक्यात सडकेवरून एक माणूस अंगात कफनी व
डोक्याता फडके बांधलेला कुठे न जाता सरळ आमच्या घरेच आला व पायाला काय
झाले म्हणून बडिलांना विचारू लागला. बडिलांनी टाळप्याचा प्रयत्न केला पण तो
पाय दासविष्याचा आग्रह करू लागला वडीलांनी म्हटले इतके डॉक्टर झाले आता
तू काय इलाज करणार ? शेवटी हो नाही करता करता त्याला पाय दाखविला. पाय
पाहून तो म्हणाला तुमच्या पायात पू भरला आहे. मी त्या जागी पुंगळी लाढून
तोडानी पू ओढून काढीन. तुम्ही मला काय द्यात ?

मग एका पुंगळीचे चार आणे हा भाव अवून त्याने साठलेल्या जागी पुंगळी
लाऊन तोडाने पू ओढून काढला. द्या प्रमाणे जवळ जवळ ४० पुंगळ्या झाल्या.
नंतर काहीतरी औषध लावले व लिंबू उत्तरवून टाकले व सांगितले काळजी करू नको

आता तुझा पाय वरा होईल. वडिलांनी त्याला हिशेच करून पैसे दिले. तो निघून गेला. आई आदून सर्वे प्रकार पाहत होती. पण तंद्वा तिच्या लक्षातही नव्हते की बाबांना आपण नवस केला आहे.

तो इसम गेल्यानंतर मात्र आईच्या ढोक्यात लखल प्रकाश पडला व ती म्हणू लागली, एवढे तोंडानी पू काढायाचे धाडस कोण बरे करेल. भी बाबांना प्रार्थना केली होती तेच ह्या रूपानी आले असावेत असे मला वाटते आणि खरेखरच वडिलांना पाय कार हलका बाढू लागला व आता आफला पाय नक्कीच वरा होणार अशी त्यांना खात्री बाढू लागली. लगेच वडिलांनी ३-४ माणसांना बोलावून सायकलवस्तु त्या व्यक्तीचा शोध करण्यासाठी पाठविले. पण ती व्यक्तिं कुठेच सापडली नाही. त्यानंतर वडिलांचा पाय हलुहळू वरा झाला. लोकांना आश्चर्य वाटले की पाय वरा कसा झाला? बोलत्याप्रमाणे आई-वडील शिरडीला दर्शनाला जाऊन नवस फेहून आले.

कृपाळू साईमाऊतीच्या चरणी माझे शत शत प्रणाम

—साईकृपा—

—सौ. कमल रघुनाथ सांडभोर
५७० दत्तचाडी, पुणे नं. ३०

● साईबाबांची आमच्या भरात सर्वज्ञ पूजा करतात. दर गुरुवारी आरती होते. माझे पती रघुनाथ सांडभोर हे नित्य नेमान तिन्ही उत्सवास शिरडीस जातात, व सेवा करतात. त्यामुळे आम्हांला अधून मधून शिरडीला जाण्याचा थोग येतो. साईबाबांचे दर्शन घडते.

साईबाबांची नित्य नेमाने मी पूजा व आरती करते. त्यात शक्य सो खंड पढू देत नाही. माझ्या रोजच्या जीवनात साईबाबांना भैवळ दाखविल्याशिवाय आम्ही सर्व जेवत नाही. आतापर्यंत साईबाबांची माझ्यावर फार मोठी कृपा आहे. त्या कृपेची परत फेड ह्या जन्मात तरी शक्य नाही. साईबाबांच्या लोलांचे कौतुक केल्याशिवाय रहावत नाही.

मे महिन्यातील घटना आहे. माझा दोन नंबरचा मुलगा सुनिल हा तापानी आजारी झाला. त्याच्या ताप चढत चालला, त्या तापात तो बरळाबयास लागला

खाटेवरुन पळू लागला, वेडेवाकडे बडबळू लागला, घावरल्यासारखा करु लागला अंगात ताप जास्त. शेजारीपाजारी म्हणाले त्याला धनुर्बात झाला आहे, त्यामुळे तो असा करतो. मी घावरले. मी साईबाबांचा धावा केला, हे बाबा माझ्या मुलाला बरे बाढू दे. मी घरात जावून पेळा घेतला, त्यात पाणी घेतले व उदी टाकून ते बाबांच्या मुखाला लावले व मुलास पिण्यास दिले. माझ्यावर काहीं लोक रागावले. त्याला तापात पाणी कशाला देता? काहीं असो. माझे साईबाबा माझे पाठीशी आहेत व आम्ही सर्वोंनी त्यांचा धावा करीत एक-दीड तास त्याला उदी लावीत बसल्लो, तेव्हा बन्याच वेळाने तो शुद्धीवर आला. हलुहळू ताप उरुरु लागला. त्यामुळे आम्हाला धीर आला. साईबाबांच्या कृपेने दवाखान्यात घेऊन न जाता त्याला आराम पडत चालला. साईबाबांची आमच्यावर फार मोठी कृपा आहे. ते आमचे डॉक्टर व त्यांचे औषध साईबाबांची उदी, पण विश्वासाने श्रद्धेने घेतली तर ते ताबडतोब भक्तांना संकटातून सोडवतात. ही साईबाबांची मोठी कृपा आहे. अशीच त्यांची: आमच्यावर कायम झूग रहावी हीच त्यांचे चरणी विनंती करते.

‘उदीचा प्रभाव’

— श्री बालाराम पवार
सुकेश मिल कंपौड, विहक्टोरीया बंदर रोड, कुलाबा

● उदी म्हणजे साधी राख नव्हे तर बाबांनी आपल्या योगशक्तीने उत्पन्न केलल्या धुनीतील ती विभूती होय. अर्थात बाबांची दिव्यशक्ती उदीत आहे. उदीने कित्येकांची दुःखे इरण केली आहेत, व कित्येकांचे रोगही वरे केले आहेत. या उदीच्या आश्चर्यकारक ग्रभावाविषयी मी एक अनुभव सांगत आहे.

गेली सहा वर्षे माझा उजवा पाय संपूर्ण दुखत होता. मी खूप डॉक्टरी इलाज केले. पण सर्व व्यर्थ, खरा रोग काय होता ते कोणाही डॉक्टरला बरोबर कळले नाही. पायाच्या यातनेने मी रात्रंदिवस कसणपणे किंकाळया फोडत होतो. मला उजव्या पायावर जास्त भार देता येत नव्हता. थोडी जास्त चाल पडली की, पाय सारखा दुखत असे. मला नकोसे जीवन कस्त सोडले होते. पण कुठे माझ्या पुण्याचा साठा होता कोणास ठाऊक !

माझ्या आत्माराम सांवंत नाबांच्या मित्राने प्रथम मला १३ डिसेंबर १९७४ रोजी शिर्डीला नेले. त्याने मला शिर्डी क्षेत्राची तसेच खास करून बाबांच्या उदीची चांगली माहिती करून दिली. इतरांप्रमाणे माझ्याही दुःखाचे निवारण बाबा करतील अशी खात्री बाबारून मी बाबांची उदी घापूल लागलो. एकदा असाच माझा पाय फार दुखायला लागला. तेव्हा जणू बाबांनीच माझ्या मनाला सुचना केली की, “ बेटा ! उदी पायावर मळ आणि थोडी खा.” मी रोज सकाळ-संध्याकाळ बाबांचे स्मरण करी व बाबांचे नाव घेऊन म्हणे, “ बाबा माझ्यावरही कृपा करा. माझा पाय वरा करा.” मी सबै प्रथम हीच मागणी बाबांजबळ केली. मी जबलजबल महिनाभर उदी माझ्या उबद्या पायावर मळू लागलो. खरोखरच बाबांच्या उदीचा प्रभावच असा की, एका महिन्यातच माझा पाय पूर्णपणे दुखाच्याचे वंद झाले. खरोखर म्हणतात ना... “ चमत्काराशिवाय नमस्कार नाही ” तसेच माझे झाले. त्यानंतर मी स्वतः तीन वेळा शिर्डीला गेलो आणि बाबांच्या दरणी हीच विनंती केली की, बाबा निदान वर्षातून एकदा तरी आपल्या चरणाचे दर्शन होवो.

मला हे मुदाम लिहावेसे बाटले की, एका मुलीच्या बापाने तर आपली मुलीच्या मला देण्याचे ठरविले, पण जेव्हा त्याला माझा पाय दुखतो आहे हे कळले तेव्हा त्याने तो बेत रह तेला. (ही बातमी माझा पाय वरा आल्यावर दुसऱ्याकडून कळली) पण साईबाबांच्या कृपेने माझा पाय वरा झाला, तेव्हा त्याच्च मुलीच्या बापाने हुंडा देऊन मला त्याची मुलगी देण्याचे पुढ्हा ठरविले. आणि त्याग्रमाणे मला त्याने विचारले देतील. पण मला लग्नच करावयाचे नव्हते. मी त्याला चक्क संगितले की, मी शिकतो आहे, मला लग्न करावयाचे नाही. तेव्हा खरोखरच माझ्या सुदृढील आमुष्यात येणाऱ्या अडचणी देखील बाबांच्या उदीने सोडविल्या आहेत. तेव्हा बाबांचे हे क्रृष्ण मी कदापि केढू शकत नाही.

माझा पाय दुवत होता तेव्हा माझ्या किंकाळथाने माझ्या शेजाऱ्यांना फार त्रास होत होता, पण आमचे शेजारी फार चांगले आहेत. त्यांनी माझ्याविषयी केव्हाच तकार केली नाही, डलट माझ्याबद्दल त्यांना दुख वाटे, पण जेव्हा साई कृपेने माझा पाय वरा झाला तेव्हा मला तर आनंद झाला. पण माझ्यापेक्षा आमच्या शेजाऱ्यांनाही झाला. ते म्हणू लागले, “ विचाऱ्याने खूप डॉक्टर केले वै पैसाही खूप खर्च केला. पण एक-दाचा झाला पाय वरा.” एकाने तर मला विचारले आहे ! शेवटी कुठल्या डॉक्टरचा गुण आला ? मी लरोच खिशातून बाबांचा फोटो काढला आणि त्याला संगितले हैं माझे डॉक्टर ! उदी काढली आणि म्हटले हे डॉक्टराने दिलेले औषध (उदी दाखवून) तो गृहस्थ माझ्याकडे पहातच राहिला आणि म्हणाला, हे काय ? तेव्हा मी त्याला बाबांविषयी व उदीविषयी पूर्ण कल्पना दिली.

असाच एक श्री.वसंत बाजे म्हणून माझा मित्र आहे. त्याचे नेहमी-नेहमी पोट दुखत असे. तसेच त्याला केव्हा केव्हा भूतवाधा होत असे. त्याने देखील खूप डॉक्टर तसेच जंतर-मंतरवाले विषतले पण कुणाचाच गुण येईना, शेवटी कोणी एका साईभक्ताने त्याला “शिरडीला जा” म्हणून सांगितले. तेव्हा एकदा माझ्याकडे आला आणि म्हणाला “पवार! आता तू जेव्हा शिरडीला जाशील तेव्हा मला सांग. मी देखील येईन, (मी शिरडीची वारी करतो हे त्याला माहिती आहे.) मी त्याला आश्चर्याने विचारले, का रे ! असे का ? तो म्हणाला नंतर सांगेन. जबलच रामनवमी येत होती. मी त्याला सांगितले की, मी रामनवमिला जाणार आहे आणि आम्ही दिनांक ९ एप्रिल १९७६ रोजी शिरडीला गेलो. शिरडीचा रामनवमीचा सोहळा पाहून माझ्या मित्राचे मन अगदी शक्कच झाले. त्याला खूप खूप आनंद झाला.

शिरडीहून आल्यानंतर त्यानेही (मित्राने) माझ्याप्रमाणे उदी वापरण्यासु भुव-वात केली. आणि काय आश्चर्य ! आज मी जेव्हा हा लेख लिहायला घेतला त्याच दिवशी तो माझ्याकडे आला आणि मी काय लिहितो आहे तं वाचू लागला. प्रथम त्याला वाटले की, काही “ लव्ह लेटर ” लिहीतो आहे. म्हणून त्यांनी प्रथम माझ्या-कडे परवानगी मागितली. मी सहज म्हटले काही हरकत नाही. तू वाचू शक्तोस. लेख वाचून त्याला असे आढळून आले की, ते लव्ह लेटर नसून वाचाव्या उदीच्या प्रभावाविशयी लेख होता. तेव्हा तो म्हणाला, ‘ पवार ! माझा देखील त्याच्यामध्ये उल्लेख कर ’ मी शिरडीहून आल्यापासून माझे एकही दिवस पोट दुखले नाही किंवा एकही वेळ त्यानंतर भूतवाधा झाली नाही. हे ऐक्रन मला फार फार आनंद झाला आणि म्हणूनच त्याही अनुभवाला आलेल्या उदीच्या प्रभावाचा उल्लेख करत आहे.

५६

उदीचा अनुभव

— रमेश डी. चव्हाण
नवापूर, जि. बुळे

● श्री साईचाचांवर माझी असीम श्रद्धा आहे. त्यांचे अनुभव मला नेहमीच येत असतात. काही अनुभव पुढे देत आहे.

१) मांझा बडील मुलगा मनोज रमेश चव्हाण हा रस्यावर खेळत असताना भरलेल्या बैलगाडीखाली सापडला. त्यावेळी मी शाकेत विद्यार्थ्यीना शिकवीत होतो,

तोच गळीतील काही माणसे घावत पळत शाळेत आली व म्हणाली, “गुरुजी, तुमचा मुलगा बैलगाडीखाली सापडला. त्याच्या पायावरून गाढीचे चाक गेले !” हे ऐक-ताच भी सुन्न शालो. मनात फार घावरलो, मन थोडे स्थिर ठेवून बाबांना विनंती केली, “बाबा तूच आमचा रक्षणकर्ता आहे. था संकटातून माझ्या मुलाला वाचव ! मुलाचा पाय गेला तरी हरकत नाही पण खास जिंदं ठेव.”

मनात साईनाम घेत दवाखान्यात गेलो. स्थानिक डॉक्टरांनी मोळ्या हॉस्पीटल-मध्ये नेण्यास संगितले. लगेच चिंचपाडा भिशन हॉस्पीटलमध्ये दाखल केले. तेथील डॉक्टरांनी तपासून संगितले, “सर, तुमच्या मुलाच्या पायाचा भांसल भाग तेवढा चेंद्रामेंद्रा झाला आहे. हाडाला धक्का नाही. ऑप्रेशन केल्यावर एक महिन्यात मुलगा पूर्ववत झाला.

“कृतसंताच्या दाढेतून । काढीन मी निजभक्ता ओहून ॥”

आम्हाला वाटले पाय कामातून जाईल, परंतु साईंबाबांनी मुलाला संकटातून वाचविले नेहमीच बाबा भक्तांसाठी धावून येतात. त्यामुळे मी संकटाला विलकूल भीत नाही. कारण—

“साईंसारखे असता दैवत । का करावी मी खेत ”

२) तारीख १७-१८ आक्टोबर १९७२, माझा दुसरा मुलगा बिपीन डर्फ मुव्हीर रमेश चव्हाण याची तब्बेत अचानक बिघडली. दिवसभर मुलगा खेळायचा, जेवऱ्यचा, परंतु रात्र झाली की, खूप ताप भरायचा, रात्री २ ते २-३० च्या दरम्यान शोपेतून खडवड्हून जागा व्हायचा व लागलीच वाँती व्हायची. दुसऱ्या दिवशी डॉक्टरांने डौघथ घेतले. दिवसभर मुलाची तब्बेत चांगली. रात्र झाली पुन्हा त्याच्वेळी शोपेतून उटला, वांती झाली व अंगात ताप भरला.

या प्रकाराने मी मनातून फार घावरलो. कारण डॉक्टरांचा उपयोग नव्हता. नव्हीकरण करणी केली आहे, हे मी समजून चुकलो. काय करावे समजत नव्हते. तिसरा दिवस उज्जाडला. त्या दिवशीच मुंबईहून ‘श्रीसाईंलीला’ मासिकाचा अंक (अनुभव अंक) आला. त्यात दिस्याप्रमाणे संचाकाळी चिमटीभर उदी मुलाच्या कपाळाला लावली. पुढच्या दरवाज्यात मुलाला बसवून उदी फुंकली, तसेच झोपताना उडाशी उर्दीची पुडी ठेवली. (लेख-बाबांची उदी, लेखक-चिपळूणकर गुरुजी, साईंलीला अनुभव अंक)

आणि काळजीने आज काय होते ह्या विचारात बसलो, कारण डॉक्टरात विचार यायच. आज तिसरा, दिवस दोन दिवसाप्रमाणे व्हायला नको आणि काय चमत्कार ! मुलगा आरामात झोपला. दुसऱ्या दिवशी नवसाप्रमाणे नाराळ फोडले.

तेथे आपल्या लद्दगुरु माऊलीच्या भेटीचा आजेद अनुभवीत होती. साईं माऊलीच्या दरवारी आल्यावर काय कमी पडणार ? तेथे ह्या मंडळीची रहाण्याची, जेवणाची छान व्यवस्था आहे.

३) माझे एक सहकारी, त्यांची मुलगी असाथ्य रोगाने पिढीत होती. अनेक मोठमोळ्या तरु डॉक्टरांचे औषध घेतले पण मुलगीला वरे वाटत नव्हते. एके दिशीती त्यांनी माझ्याजवळ सारी हकिमत सांगितली. मी त्यांना म्हणालो, डॉक्टरांचा उपचोग होत नाही तर श्रीसाईंबाबावंवर पूर्ण श्रद्धा ठेवा. तुमची मुलगी आठ दिवसात बरी होईल.

बाबांना साकडे घातले, बाबांच्या मूर्हीपुढे वसून प्रार्थना केली व पुढी वनवृत्त दिली. आठ दिवसांनी प्रकृती कशी आहे ते सांगायला था. उटीची पुढी घेऊन ते घरी गेले. सांगितल्याप्रमाणे केले. चार दिवसातच जो रोग डॉक्टराकडून वरा होत नव्हता तो वरा झाला. त्यांनी सत्यनारायणाची पूजा केली, व मला म्हणाले, ‘गुरुजी साईंबाबांनी हाक ऐकली आता त्यांच्या दर्शनाला शिर्डीला जायचे आहे.’

या प्रमाणे आणखीहि काही अनुभव आले आहेत. शेवटी नम्र विनंती कराविशी बाटते की, आपणही रोज सकाळ-संध्याकाळ साईंनाम व्या. आरती-भजनपूजन करा. आपली मनोकामना निश्चितपणे पूर्ण होईल ही खांबी. कारण बाबांनी सांगितले आहेच—

“शरण मज आला आणि वाया गेला।

दाखवा दाखवा ऐसा कोणी” ||

‘मैं आपके लोगोंको वहाँ मिला’

– श्री. अंबाजीराव खं. सरोदे
६, उल्लेगल विलिंग, न. चॅ. केलकर पथ,
दादर-२८.

● शिर्डीला आज जाऊ, उद्या जाऊ असे करता करता शेवटी १जानेवारी १९७१ हा दिवस निश्चित ठरवला. ठरवला म्हणण्यापेक्षा तो श्रीबाबानीच ठरवला. कारण त्यांच्या इच्छेशिकाय कोणीही शिर्डीला जाऊ शकत नाही. आता क्या शिर्डीच्या यात्रेत माझ्या सासूब्दाही, मेहुण्या, त्यांची मुले, माझी पत्नी व माझ्या दोन सुली असे एकंदरीत १३ जाणांचा श्रुप गेला. माझ्याही मनात जावयाचे होते. पण कामासुले जाता आले नाही. असो. वाचांची इच्छा.

एखाद्या तृष्णातांत्रिया थंडगार पाणी मिळावे, उन्हातान्हातून चाललेल्या वाटसरुला वृक्षाची शितल छाया मिळावा, तसेच सुंबर्हैस्या ह्या धगधगीच्या जीवनातून ही मंडळी

सेव क्षाली. प्रत्येकाला मनाप्रभाणे अभिषेक करावयास मिळाले. इतक्या दिवसांची शिर्डी साहं दर्शनाची इच्छा तृप्त क्षाली. मन आनंदाने, समाधानाने भरून आले. तसेच तेथे असताना प. पू. उपासनी महाराजांच्या मठात. साकोरीला जाण्याचाही योग आला. द्वादशांच्या साक्षिच्यात ३-४ दिवस चुटकीसरसी निघून गेले. आता परतायला हवं होतं. कारण तिथे प्रपंच वाट पहात होता. शिर्डीवरून निघताना पुन्हा ही मैडली समाधी मंदिरात श्रीबाबांचे दर्शन ढोक्ये भरून घेऊन ह्या लेकराना पुन्हा तुळशा भेटीचा लाभ लवकरच वरचेवर दे, असे सांगून तृप्त मनाने, कृताथंने धरी यायला निशाली.

वाचक हो ! ज्या दिवशी ही मंडळी शिर्डीहून निघाली. बरोबर त्याच दिवशी सकाळी अकरा वाजता मला सुविंत श्री बाबांचे दर्शन झाले. त्याचे असे की त्यावेळी मी एका पानवाल्यांच्या दुकानातून सिंगारेट विकत घेत होतो. इतक्यात माझ्या पाठीवर कोणीतरी हाताने थोपटले, मी चमकून मागे पाहिले. एक वृद्ध शृहस्य पाथात लाकडी खडावा, अंगात पांढरी पैरें व पांढरी लुंगी अशा पोशाखात असलेले मला म्हणाले.

“मैं आपके लोगोंको बहाँ मिला” हे वाक्य मी त्यांच्या तोडून ऐकले, व दुकानदाराने दिलेली सिंगारेट हातात घेऊन पुन्हा मी मागे वळून पाहिले. तो तेथे ती व्यक्ती नव्हती. (त्या व्यक्तीच्या तोऱ्याचे ते वाक्य एकून सिंगारेट घेऊन पुन्हा त्यांच्याकडे वळून पहाण्याच्या ह्या एक-दोन सैकंदातच ती व्यक्ती जणू काय अदृश्य झाल्याप्रमाणेच मला दिसली नाही.) ती व्यक्ती तेथे न दिसल्यामुळे मला फारच आश्र्य बाटले. मी दुकानदाराने देत असलेले उरलेले सुटे पैसे सुद्धा फरत न घेता तसाच आजुबाजूला त्यांच्या शोषार्थ पिरत असतानाच माझ्या मनात विचार पण येत होते की, आपली माणसे नुकतीच शिर्डीला गेली आहेत, आणि हे शृहस्य बाबासारखाच पोशाख घालून मैं आपके लोगोंको बहाँ मिला असे म्हणाले. म्हणजे कदाचित् हे श्रीसाईबाबाच असतील. ह्या विचाराने मी आजुबाजूला त्यांचा खूप शोध घेतला, पण व्यर्थ. तशी रस्त्यावर त्यावेळी फारशी रहदारीही नव्हती. तरी ते मला कोठेही मेटले नाहीत. मला अजूनही विश्वास वाटतो, की ते दुसरे तिसरे कोणी नसून प्रत्यक्ष श्रीसाईबाबाच होते. त्यांनी माझ्या कुटुंबाना, व नातेबाईकांना शिर्डीत दर्शन दिल्याची खूण दाखवून मलाही प्रत्यक्ष दर्शन दिले.

खरोखर बाबांचे आपल्या भक्तांकडे किती लक्ष असते. हा प्रसंग आठवता की मन बाबांविषयीच्या कृतज्ञतेने भरून येते व नकळत त्यांच्या चरणी हात लोडले जातात.

साईंकृपा

— सौ. अहिल्यावाई कृष्णाजी उपरकर
वेलजी ल. चाळ, खो. नं. ३३६
७५, वेल व्हाडर रोड, माझगांव-भुंवई नं. १०

● १९५१ पासून मी व माझे पती शिर्डी संस्थानचे मभालद आहोत आणि त्याच प्रमाणे आम्ही साईलीला मानिकाचे वर्गांदारही आहोत. आम्हाला श्रीसाईबाबांबद्दल सर्व माहिती साईभक्त डॉ. के. वी. गवळांगकर यांजकडून आज सुमारे २५ वर्षे आहे.

माझा मुलगा चि. महादेव हा फारच मंद बुद्धीचा, त्यामुळे तो शिक्षणात फारच मार्ग; कसावसा ११ वी पर्यंत गेला. त्यापूर्वी तो १० वीत असता आय. टी. आय. मध्ये चार ठिकाणी अर्ज भरले. चारही ठिकाणाहून इन्टरव्ह्यूहसाठी बोलावणे आले.

पहिल्या ठिकाणी त्याची सुतार किंवा लोहारकाम शिक्षणासाठी निवड झाली, परंतु त्याची प्रकृती फारच अशक्त असल्यामुळे ती निवड आम्ही नाकारली.

दुसरे बोलावणे अंधेरी आय. टी. आय. मधून आले, त्यावेळी आम्ही साईचरिचाचा सप्ताह केला होता. साईबाबांच्या कृपेने त्या इरटरव्ह्यून्यावेळी, त्याचा एक जुना सिन्ह त्याच ठिकाणी शिकत होता. तो त्यास भेटला व त्याने त्याच सर्व काम केले व त्याची किटरच्या शिक्षणासाठी निवड झाली. त्यानंतर २ वर्षे शिकून तो पास झाला.

त्यानंतर पुन्हा सहा महिने एका श्वर कारखान्यात शिक्षणासाठी राहिला व शिक्षण पुरेझाल्यावर त्याच ठिकाणी कामास राहिला. सुमारे १ वर्ष नोकरी झाल्यावर त्याच्या जोडीदाराने चोरी केली, त्याला पकडला, पण त्याने आमच्या भहादेवाचे नाव सांगिले. त्यामुळे त्याला कामावरून कमी केले. पण आश्चर्य काय! सुमारे सहा महिन्यांनी परत त्याला तिथेच कामावर ठेवले. आता तो त्याच कारखान्यात कामावर आहे. ही सर्व साईबाबांची कृपा असे आम्ही समजतो. आपच्या घरातील सर्वीना ममापासून साईबाबांची आवड आहे. ते आम्हावर कोणतीही संकट आले तरी त्याचे निवारण करतात.

पुनः शिर्डीला हांक

- श्री. बापूसाहेब निरखे
१५ नंदलालपूरा, इंदूर

• अजूनही आठवत आहे तो दिवस, १ जून रविवार १९७५. शेजारी शाहणाऱ्या अमच्या भाख्याची लेक पहिल्या वेळेलाच आधश्या दिवसापासून दवाखान्यात दाखल काली होती.

घरातून विचारणे झाले, कालपासून सुमत दवाखान्यात आहे तळमळत आहे. डॉक्टरीणवाई म्हणतात अजून अवकाश आहे बाटते, पुनः एकदा पाहून, भेटून येऊ का? — म्हटले, वारंवार तब्बेदीचं विचारणे, जवळ गर्दी करणे, यामुळे मुलीचाली, कष्टी होतात असे म्हणतात.

वरं राहिण्याई, नाही जात! त्या म्हणाल्या.

अशात दुयार ढळली. लक्ष सारे दवाखान्यात होते व पाडले देवघरातील बाबांचे तसविराकडे येत जात होती. अन् नजर बाबांवर खिळली होती.

इतक्यात, सहानगी सुरेखा घावन्या घावन्या आली अन् म्हणाली, बापूसाहेब ताई! फार फार घावरली आहे हो! काही तरी करा! म्हणते उदी अंगारा द्या लवकर! आणि गडू लागली. मी सुद्धा मनात घावरलो, पण धीरपणे म्हटले, घावरु नकोस बाळ! ये अर्थी! आदेना आपले साईंवाबा? बळलो देवघरात, उचलले तीर्थ आणि उर्या, बाबीत ओली झेती. बाबांच्या पायाला लागून पळविले तिला दवाखान्यात. ती पळाली, आणि मी, आवाज दिला, हे माझ्या शिरडीच्या बाबा! माझ्या देवा! लक्षात नाहीका आले दुपारपासून? करा सुटका सुमन बेटीची! बाबा! अहो बाबा!! आणि नतमस्तक झालो.

तिकडे दवाखान्यात “उदी तिर्थ” आणले म्हणताच कष्टी झालेली सुमनही आणा से तीर्थी! म्हणून चटकन पिलन गेली. तिला भरवसा बाबांचा.

टेवलापाशी नसेबाई म्हणत होस्या, घावरु नको मुली, अन बाहेर तिची आई देवाला आळवीत होती. पण वाचून खरे बाटेल का! की थोड्याच वेळात बाळ बाळं-तीण मोकळे झालेत. बाहेर आईचा जीव भांड्यात पडला.

દવઢત ગેલેલી મુરેખા, પુનઃ માઘારી પછત આલી. પુનઃ મી ઘાબરતા જાલોં
તિચા રડકા હસરા ચેહરા પાહૂન મી વિચારણાર તોચ તી મહણાલી તાઈલા બાઠ જાહે.
અનું પલાલી પુનઃ. માઝ્યા દેવા સાઈનાથા! કશી માઝી હાક એકલી! કુઠ હોતા તુમ્હી!
અનું કસે સાંભાળલે આપલ્યા કૃતીને.

માઝે બાબા

— કે. રા. ઘાલગાંબકર
ગોકુલપેઠ-નામગૂર,

● ઇ.સ. ૧૯૫૭ સાલી મી જેબ્દા શિરડીસ ગેલો તેવા કેવળ ઉત્સુકતેપોટી એકાચ દિવસાત પરતાંચે હાચ માજ્ઝા વિચાર હોતા. બરોબર કુનુંબીય મંડળી હોતીચ. શિરડીસ ૪૦૫ દિવસ રાહણ્યાંચે ઠરબલે. ત્યા અવધીત તેથીલ ખંડોબાચે મેદીર, ચાબડી ચ દ્વારકામાઈ પાહૂન બેતલી. ત્યાનેંતર પરત નિધણાર તોચ તેથીલ એકા માહિતગારાને સાંગતલે કી તેથેચ લક્ષ્મીબાઈ મહણૂન બાબાંચી સેવા કરણારી ઇતકેચ નવ્હે તર શ્રી બાબાંચી તિજબર બહાલ મર્જી અસલેલી બાઈ ત્યાબેલી હ્યાત આહે અસે કઠલે. તિલા મેણ્યાંચી તીવ્ચ ઇચ્છા જાલી. મહણૂન તિચ્યા ઘરી વિચારપૂસ કરીત ગેલો. ઘરાત સમોરચ નસલેલી દિસલી. તિલા આમ્હી સર્વાની નમસ્કાર કેલા. તિને આમ્હા સર્વાંચી આસ્થાપૂર્વક વિચારપૂસ કેલી. આમ્હી તિચ્યા ઘરું પરત નિધણાર તોચ તિને આમ્હાલા થાંબળાસ સાંગિતલે. તિને મઝ્યા હાતાબર ચાંદીચા કલદાર સ્પયા ઠેબલા વ મહણાલી કી “હા સ્પયા શ્રી બાબાંચા આહે. સ્પયાસ જપા, હરવુ નકા” . તો સ્પયા ઘેઉન સુકકામાબર આલો વ ગાવી જાણ્યાંચી તથારી કેલી. આમ્હી સર્વંજણ આમચા પ્રવાસ આદોપૂન પુલગાંબલા આલો. તિને દિલેલા તો સ્પયા માઝ્યા પૂજાસ્થાનાત અસૂન ત્યાચી નિયનેમાને પૂજાઅર્ચી હોત અસતે.

યા પ્રમાણે દોન વષાર્ચા કાલાવધી સંપલા આગિ એકદા આમચે યેથીલ શ્રી સાઈ-ભક્તાંની કુઠેતરી સહલીલા જાવે મહણૂન ઠરબલે. પુલગાવપસૂન જવલચ ‘ટાકરબેડા’ મહણૂન એક ખેડેગાવ આહે. તેથે “લહાન્જી મહારાજ” મહણૂન ત્યાબેલી એક સત્પુરુષ હોતે. આતા તે સમાધિસ્થ આહેત. ત્યાંચે દર્શનાસ જાવે મહણૂન યેથીલ જ્યેષ્ઠ સાઈ ભક્ત શ્રી. દાદાસાહેચ ગડકરી યાંની આમ્હાસ સાંગિતલે. તેથે જાણ્યાંચી માઝી ઘહિલીચ વેલ હોતી. ઇતર સાઈભક્તાંબરેબર મીહી શ્રી લહાન્જી મહારાજ થાંચે દર્શનાસ ગેલો. તેથે

अशी पद्धत होती की ते महाराज कोणार्थीही बोलत नसत, परंतु दुसऱ्या कोणालाही उद्देश्य बोलावयाचे असल्यास ते स्वतःशीच बोलत आणि स्वतःच्याच नावाचा उद्घेष करीत. त्यांची भाषा अत्यंत अडाणी पण वज्हांची भाषा-बोली. मी त्यांचे समोर जाऊन त्यांना नमस्कार करून दोन्ही हात जोडून त्यांचेसमोर एक क्षण उभा राहिलो तोच त्यांची नजर माझेवर गेली. माझेकडे पाहून ते स्वतःशीच बोलू लागले, “काय वे लायन्या मीन तुले एक रुपया देणाना वे” हे ऐकून मला फार आश्र्य बाटले. मला काहीच आठवेना की त्यांनी मला कधी रुपया दिला. मी बुचकळ्यात पडलो. तेवढ्यात ते मला पुढ्हा उद्देश्य म्हणतात, “काय वे लायन्या, शिर्डीला गेलता ना त् तेथं साई बाबाचा रुपया देणा ना वे” मग मात्र माझ्या ढोक्यात प्रकाश पडला की आपण शिरडीस गेलो असता लक्षीबाई यांने हातून मला जो रुपया मिळाला त्याच रंदर्भात बोलले होते.

दुसरा प्रसंग असा की प्रतिवर्षी मी दसऱ्याचे दिवशी श्री साईनिर्णय दिन म्हणून ते सण विषेश स्वरूपात साजरा करीत असतो. आरती नैवेद्य करून अतिथीची वाट पाहून नंतरच भी भोजन करतो. आणि सहसा अतिथीची वाट पाहत असता कोणी ना कोणी अतिथी येतो व त्यास श्रीसाईबाबांचा नैवेद्य अर्पण करीत असतो. गतवर्षी विजया दशमीच्या दिवशी अभिषेक पूजा आटपून आरती करणे सुरु झाली आणि बाहेर फाटक बंद असल्याने एक कुने फाटकाला जोरात धक्के मारीत असलेले दिसून आले. त्याला हाकलून देण्याचा बराच प्रयत्न केला परंतु ते काही केल्या जाईना तेव्हा मला वाटले, आज दसऱ्याचा दिवस, त्यातून श्रीसाई निर्णय दिन. श्री साई प्रत्यक्षाच्या स्वरूपात येणार नाहीत कशावरून, म्हणून मी लवकरात लवकर आरती नैवेद्य आटपून श्री साईबाबांचा नैवेद्य त्या कुच्यासमोर ठेवला. त्यांनी तो खाला. त्यांनी संतोषपूर्ण नजरेने मजकडे पाहिले व आस्यावाटेने निघून गेले. त्यावेळी मला श्री बाबांचा उपदेश आठवला. “आस्या अतिथा मुठभर द्याया मारे पुढती पाहू नको” असेच श्री बाबा अन्य स्वरूपात मजकडे नक्कीच येतात. स्वप्नात तर नेहमीच येतात. ●

श्रीसाई नाथांनी आम्हास वाचवले

— श्री. स. बे. जोशी
बोईगुडा, सिंकंदराबाद

● मार्च १९७३ सालाची गोष्ट. नित्य नेमाप्रमाणे झोपण्याच्या आधी बाहेरच्या खोलीत असलेल्या एका मोळ्या साईबाबांच्या फोटो समोर उद्दत्ती लावली व नंतर

रोबच्यासारखे झोपलो. झोपून दोन तास झाले असतील, सर्वोस म्हणजे मला, माझ्या सौ. ला व तीन मुलांना अगदी गाढ झोप लागली होती. साडे अकरा वाजले असतील. सौ. ला कोणी उठवण्यास हातानी हालवून म्हणते आहे असा भास झाला. ती त्याच्याकडे लक्ष न देता परत झोपूनच राहिली. परत पाच सात मिनिटाने कुणी तरी तिला जोराने हालवून उठण्यास भाग पाडले. डोळे उघड्यून पाहाते तर खोलीत धूस्च धूर साचलेला होता. गोध्यून तिने मला जाग दिली. मी डोळे उघडतो व पहातो तो काय खाटेच्या लेवलच्या सहा हँच वरपावेतो खोलीत विक्कार धूर साचलेला होता. घाबरून खाटेवरून उठलो व फर्सीचर बसलो. बसत बसतच मुलांच्या खोलीत गेलो. तिथे पण धुराचा तोच प्रकार पाहिला. सर्वात आधी मुलांना गॅलरीत बाहेर काढावे हा विचार डोक्यात आला. त्याप्रमाणे मुलांना तसेच झोपून देऊन मी गॅलरीचे दार उघडले. सौ. नी एक एक मुलास वेगळे वेगळे जागे करून त्यांना गॅलरीत आणून उमे केते. हे झाल्यावर धुराचे काय कारण असावे हे पाहाण्यास गेलो. लाईट ऑफ करून पाहून परत गॅलरीत थायचे. गॅलरीत येऊन शुद्ध वारा घेऊन व छातीत रोकून परत दुसऱ्या खोलीत जाऊन पहायचे व तिथे तर काही जळत नाही. असे करता करता शेवट अगदी बाहेरच्या खोलीत धाव घासली तेव्हा असे समजले की बाहेरच्या खोलीत साईंबाबांचा मोठा फोटो भिंतीला लावलेला होता स्था फोटोच्या खाली असलेला सोफर पेटला आहे; व त्यामुळे सर्व घरात धूर झालेला आहे. खोली बाहेरचे दार उघडावे म्हणजे सर्व धूर बाहेरच्या बाहेर निघून जाईल असा विचार मनात आला. परंतु बाहेरच्या दाराला आतून चेंद करण्याकरता विशेष कडी असल्यामुळे धुरात उमे राहून उघड जेना. गॅलरीतून त्या ठिकाणी श्वास रोखून येण्याचा चारदा प्रयत्न केल्यावर बाहेरचे दार उघडले. मात्र दार उघडताच कास वेंटिलेशन प्राप्त झाल्यामुळे सोफ्यानी जास्तीच पैट घेतला. घरातले थोडेकार पाणी उपयोगात आणले व शैजांच्यांच्या मदतीने रात्री एक बाजताच्या सुमारास सोफ्याला लागलेली आग विकली.

त्याचे असे झाले की बाबांच्या फोटोला लागलेल्या एका दोरीला उद्बत्तीचे घर अडकले होते. त्यात रोजच आम्ही झोपण्याच्या आधी एक उद्बत्ती लावून झोपी जात असू. पण नेमकी त्या दिवशी उद्बत्ती आणली होती ती अपेक्षाकृत थोडी जाड होती. आम्ही झोपी गेल्यावर ती उद्बत्तीच्या घरातून खाली पडली व खाली सोफा असल्यामुळे त्यावर ती तशीच पेटत राहिली. सोफ्याने पैट घेतला. व सर्व घरात धूर साचला.

तो प्रसंग आठवला की असे बाटते की जर सौ.ला जाग आली नसती तर जास्तीत जास्त पाच सात मिनिटात धूर आणखीन घरात भरून आला असता, व आम्ही झोपेमधे असताच गुदमरून मेलो असलो. पण साईं ज्याला तारी त्याला कोण मारी याची प्रत्यक्ष प्रचिती आम्हास आली.

बाबांच्या उदीने मांजरास जीवदान

— श्री. पांडुरंग मिराजो,
पवना, जि. नांदेड

● माझ्या घरात उंदराचा भयंकरच सुळसूळाट झाला होता, व त्यामुळे एकही खाच प्रदार्थ व धान्य शिळक रहात नसे. म्हणून मी एक दिवस कटाक्कून बाजारातून उंदीर नष्ट करवयासाठी औषधी विकत आणली. ती औषधाची पुढी भावात मिसळून उंदरासाठी विळात ठेवली. तसेच आमच्या शेजान्याच्या घरात एक मांजर होते ते मांजर आमच्या घरात आले व त्याने तो भात साळा. याची आम्हास मुळीच कल्पना नव्हती, परंतु एक दोन तासांनंतर आम्हाला मांजर लोळत असलेले दिसले. तें भयंकर मोठ-गोळाने ओरडत होते. त्याच्या तोऱ्डातून फेस येत होता. आम्हाला कळून उकले की मांजराने नक्की औषधी मिसळलेला भात खालेला आहे, व आता ते मरणार. त्याची ती तडफड व त्रास पाहून आम्हासही भयंकार दुःख झाले. कारण उंदरासाठी आणलेल्या औषधीमुळे उंदीर न मरता निष्कारण मांजरास मरावे लागत होते. आम्ही मांजरास पाणी पाजले व बरेच उपाय करून पाहिले परंतु त्याची तडफड कमी न होता अधिकच होत होती. आता १० ते १५ मिनिटात नक्कीच मांजर मरणार अशी आमची खाची झाली होती. तेवढ्यात माझ्या ढोक्यात कल्पना आली की अखेरचा उपाय म्हणून साईबाबांची उंदी त्याच्या तोऱ्डात टाकावी व ढोक्यास ही त्रावली. त्याप्रमाणे साईचे नाव घेऊन ती उंदी त्यास पाजली व ढोक्यास ही त्रावली. काथ आश्चर्य १५ ते २० मिनी-ग्रहच मांजरास हुशारी बाढू लागली व त्याची तडफड बरीच कमी झाली. साधारण अर्थात तासात तर मांजर इकळून तिकडे उड्या मारून फिरु लागले. श्री साईच्या झेपुळेच त्या मांजरास जीवदान मिळाले. धन्य ते साई व त्यांची ती उंदी. ♣

बाबांमुळे परिस्थिती सुधारली

सौ. प्रमोदिनी मो. देशमुख,
रा. तळाशेत, ता. माणांव, जि. कुलाबा.

● सन १९५४ पर्यंत मला साईबाबांविषयी काहीच माहीत नव्हते. तेव्हा आम्ही परिस्थितीने गांजलो होतो. मी सुंवईस माझे मोळ्या बहिणीकडे गेले होते. तेव्हा तिने

मला श्रीसाईंबाबांच्चा एक फोटो व श्री साईं महारम्य दिले व ते मी नियमीत वाचण्यास सांगितले. मी माझे गावी आल्यावर श्रीसाईंबाबांच्च्या फोटोची रोज पूजा करू लागले. पोथी पण वाचू लागले. त्यानंतर एक वर्षात आमची परिस्थिती सुधारू लागली. माझ्या पतीना धंद्यात यश येऊ लागले. आम्हास शिर्डीस श्री बाबांचे दर्शन वैष्णवांची फार इच्छा होती. परंतु आम्ही फार लांब खेड्यात राहातो तेज्ज्वा शिर्डीस कसे जाप्यास मिळेल असे मला सारखे बाटावयाचे. परंतु १९५६ साली मे महिन्यात आम्ही आमचे भाज्याचे लग्नास मुंबईस गेलो होतो. लग्न घगरे क्षाले व जेवणे बालली होती तेवढ्यात माझे पती अचानक माझेकडे येऊन म्हणाले, आपल्याला आताच्या गाडीने शिर्डीस जावयाचे आहे. तेज्ज्वा मद्दा आश्चर्याचा थक्का बसला. आम्ही रात्रीचे गाडीने शिर्डीस गेलो. शिरडी जवळ येत होती मन वैचेन झाले होते. कधी श्रीबाबांचे समाधीचे दर्शन होते. शिरडीपासून येढे अंतर होते तोच आमचे एस.टी. गाडीचे चाक निघून बाहेर पडत होते. परंतु श्री बाबांचे कृपेने संभाव्य अपघात टळला. आम्ही पायीच देवळात आलो व श्रीबाबांचे प्रथम दर्शन घेतले. श्रीबाबांचे कृपेने आमची अर्थिक परिस्थिती चांगली आहे. आम्ही साईंलोलेचा अंक गेले दहा वर्षे बेत आहोत, त्यामुळे श्रीबाबांचेवढल सर्व वाचण्यास मिळते. माझे पती श्री बाबांचे दर्शनास जातात. प्रत्येक सिकपणाचे वेळी बाबांची उदी हेच खरे औषध. श्रीबाबांनी आमची परिस्थिती सुधारून आम्हास प्रत्येक संकटातून वाचविले आहे. श्री साईं बाबांची एवढी महती असताना मी काय लिहू हेच कळत नाही.

इच्छा आणि तृप्ती

— सौ. छाया जाथव
वी. पी. टी. स्टाफ क्वार्टर्स
रेनॉल्ड रोड, कुलाबा

● चार वर्षांपूर्वी आम्ही उभयता डिसेंबरमध्ये शिरडीला गेलो होतो. तेथे बाबांच्या मंदिरात २ दिवस अगदी मजेत येले. मंदिरात माझे मन प्रसन्नतेने भरून आले. तसे आम्ही दरवर्षी शिरडीला डिसेंबरमध्ये जात असतो. ह्यावेळी मात्र माझी मुले माझ्या चरोबर नव्हती.

नंतर आम्ही पुण्याहून पंचगणीला जाप्याचे ठरविले. कारण माझे बडील (कै. डॉ. देसाई) फार आजारी होते. त्यांना बधून यावे हा विचार! त्या प्रमाणे आम्ही

शिरडीहून सकाळच्या शिरडी-पुणे ह्या एस. टी. ने दुपारी पुण्याला आलो. एस. टी. स्टॅडवर जणू जत्रेचे स्वरूप आले होते. नाताळ असल्यामुळे सर्व लोक सुट्टीत महाबळे-क्षर पांचगणी ह्या थेंड हवेच्या ठिकाणी चालले होते. पांचगणी, वाई, भद्राबळेक्षर ह्या सर्व गाड्यांना चिक्कार गर्दी होती. त्यात आम्ही बिनरिज्जर्वेशनचे, आम्हाता कोण विचारतो? मी अगदी निराश झाले. मनात बाबांना म्हटले, 'बाबा आता पुढील मार्ग तुम्हीच दाखवा.' इतक्यात एक मुल्या ओरडत आला, २ सिट पांचगणी आहेत का? आम्ही दोघे आश्चर्याने त्याच्याकडे पाहू लागलो. मला अतिशय आनंद झाला. आम्ही तांबडोब आमचे सामग्रे टक्करीत ठेवले. टक्करी ड्रायव्हरला पाहिले तर तो माझ्या वडिलांच्या परिच्याच्चाच निघाला. त्याच्या अगोदरच्या २ सिट होत्या. आणखी २ सिटसाठी तो खांवला होता.

बाबांनी ह्या रूपाने आम्हाला सुखरूप घरी पोहोचवले. आम्हाला पाहिल्याचर वडिलांना आश्र्य बाटले. त्यांना बाबांचा प्रसाद व उद्दी दिली. त्यांना फार बरे बाटले. बाबा नेहमी म्हणतात— “जो जो मज भजे तैसा जैसा भावे।

तैसा तैसा पावे मीहि त्यासी ॥

ह्याचा मला बांधवार प्रत्यय येत असदो.

साईंकृपेमुळे भयानक संकटातून मुक्तता

— श्री. रामजी पारटकर
पवना जि. नांदेड

● मी दि. ७-३-७६ रोजी माझ्या दुकानात खाटेवर झोपलेला होतो. साधारण सकाळचे ५ बाजले असतील. एक भला मोठा साप एकदम माझ्या पायावर पडला व पायाला ऊरा मार लागला. माझ्या मुखातून साईं नामाच्चा उच्चार झाला व काय आश्र्ये साप भराभर पायावरून निघून गेला. उटून पहातो तो काय ४ फूट लांबीचा साप बाहेर निघून जात होता. माझ्या पायाला कोणतीच ईंजा किंवा दंश झाला नाही. नंतर उटून मी साईंबाबांच्या फोटोवर ढोके ठेवले. किती हे साईंचे उपकार नुसत्या साईंच्या नामो-च्चारामुळे माझ्याबरील संकट नाहीसे झाले. अन्य ते साईं.

माझा दुसरा अनुभव असा आहे. सन १९६९-७० सालातील मे महिन्यातील घटना आहे. माही दुकान गावातील भरवस्तीत आहे. आजुबाजूस बन्याच झोपड्या व घरे आहेत. रात्रीला एका झोपडीस आग लागली व झपाव्याने सर्व झोपड्या व घरे जबू लागली. माझ्या दुकानाच्या आजुबाजूच्या सर्व घरांनी व झोपड्यांनी पेट घेतल्यामुळे ४ साईं.

આતા માઝે દુકાનહી જળણાર હે નિખિત હોતે. દુકાનાત શ્રી સાઈચ્યા તસવીરી વ એક મૂર્તીહી હોતી. ફરંટુ કાથ આશ્રમ્ય દુકાનાચ્યા આજુબાલચ્યા ઝોપડ્યા વ ઘરે સંપૂર્ણ જલ્દીલી. પરંતુ માઝયા દુકાનાલા અજિવાત આગ લાગલી નાહી. દુકાન વ આતીલ શ્રીસાઇચ્યા તસવીરી વ મૂર્તી જશીચ્યા તશી હોતી. ગાવાતીલ સર્વે લોકાંના ફારચ આશ્રમ્ય બાટલે. સર્વાના સાઈકૃપેચી સાથ પદળી. યા ઘટનેનંતર બરેચ લોક સાઈભક્તિ માર્ગાલા લાગલે. ત્યાંનાહીં અસેચ લહાન-સહાન અનુભવ આલેલે આહેત વ યેસ આહેત. કાથ ત્યા સાઈચા મહિમા !

● સન ૧૯૭૦ સાલાતીલ પ્રત્યક્ષ ઘડલેલી ઘટના આહે. મી માઝે દુકાનાત ગિન્હાઈકાના સામાન દેત બસલો હોતો. સકાળચે સાધારણ ૧૦ વાજતાચી વેળ હોતી. દુકાનાત મુલીન ગર્ડી નન્હતી. એવબ્યાત એક સાધુ માઝે દુકાનાત આલા. ત્યાને ભગવે મલમલી બસ્ત્ર નેસલેલે હોતે. ડોક્યાબર લાંબ જટા બાઢસૌલ્યા હોત્યા. દાઢીહી બાઢલેલી હોતી. સાધારણ ૨૫ બર્ષે વયાચા તો સાધુ તેજસ્વી હોતા. ત્યાંચ્યા ડોક્યાતીલ તેજ વ આનંદી સ્વભાવ પાહુન મલા જ્ઞાનભર સર્વ જગત્તા વ અસ્તીત્વાચા વિસર પડલા. મી ત્યાંચે એકદમ પાથ ધરલે તેવા મલા એવઢા આનંદ જ્ઞાલા કી ત્યાંચે મી વર્ણનચ કરુ શકત નાહી. ત્યાંચે જવળ એક છોટી ખાકી કપડ્યાચી પિશવી હોતી. ત્યાંની તી કાઢલી. નંતર તે મહણાલે કી મલા દોન ગોષ્ઠી સાંગાવયાન્યા આહેત. તેવબ્યાસાઠી મી તુઝ્ખાકઢે આલો આહે. તૂ જે રોજ સાઈચે ભજન પૂજન વ નામસ્મરણ કરતોસ તે તૂ રોજ સકાળી ૪ તે ૬ ચ્યા દરમ્યાન કરીત જા. મહણજે બરે હોઈલ. તસેચ ત્યાંની આત્મ-જ્ઞાનાચ્યા પુષ્કળન્ચ ગોષ્ઠી સાંગિતલ્યા. ત્યા સર્વ ગોષ્ઠી મલા પટલ્યા. સાધારણ માઝ્યાશી ત્યાંની અધ્રી તાસ ગપ્પાગોષ્ઠીત્નંચ આત્મજ્ઞાન સાંગિતલે. નંતર શેવટી ત્યાંની મલા આત્મલિંગ દિલે વ તે જપુન ઠેવપ્યાસ સાંગિતલે. તે અદ્યાપહી મજજુવળ આહે. નેમાને મી ત્યાચી પૂજા કરતો. જાતાના તે મલા મહણાલે. તૂ અસેચ કામ કરીત જા. તુઝે ત્યાત કલ્યાણ આહે. અજૂન એકે ઠિકાણી ગાવાત જાવયાચે આહે અસે સંઘૂન તે માઝયા દુકાનાવૂન મલા આશીર્વાદ દેઊન નિઘૂન ગેલે. નંતર ત્યાંચી શોધાશોધ કેલી અસરા તે ગાવાત કુઠેહી મિળલે નાહીં. મલા માઝી પંકી ખાત્રી આહે કી તે શ્રીસાઇચ હોતે. ત્યાંચીચ કૃપા મહણાયચી.

बाबांनी हृषि पुरविला

- श्री. ए. बी. पटवर्धन

जोसेफ विहला, नंदादीप कॉलनी

जयप्रकाश रोड, नं. ५ गोरेगाव (पुर्व) मुंबई ६३.

● सन १९७२ चे जून महिन्यातील गोष्ट. नेहमीचे शिरस्त्याप्रमाणे समाधि-मंदिरातील काकड आरती शास्त्रावर मी द्वारकामाईत श्रीबाबांचे प्रतिमेसमोर नामसरण करीत होतो. इतक्यात एक सुमारे ३५-४० वर्षे बयाचा संन्यासी तेथे आला बाबांचे फोटोजवळ बाऊल जणु काही बाबाच ग्रत्यक्ष बसले आहेत अशा तन्हेने खाचेशी हितगूज तो कल लागला. मी काही न बोलता नुसारा पहात होतो. थोऱ्यां वेळाते त्या संन्याशाने मागे वक्कू पाहिले, तो भी तेथे उभा असलेला पाहून तो माझ्या जवळ आला, आणि प्रेमळ आवाजात मला म्हणाला ‘आप ऐसा मत समजो के ये बाबांकी तस्वीर है! बाबा साक्षात् वहाँ बैठे हैं! प्रेमसे पुकारोगे तो वे आपसेभी बात करेंगे!’ हे त्याचे उद्गार ऐकल्यावर माझे कुत्तुहल चांगलेच ज्ञानत शाले व त्याला आलेल्या बाबांचे अनुभवावद्दल मी त्याला विचारले. त्यावर तो म्हणाला, ‘माझे नाव गाव किंवा इतर माहिती भी संगणार नाही. मला असंख्य अनुभव आले आहेत. या स्त्रि के आग्ही लोकांनी हुसन्याला सांगू नये, पण बाबांचे प्रेरणेनेच एक अद्वितीय अनुभव तुम्हाला सांगतो. बाबांचे कृपेने खिशात दमडी नसताना सुद्धा वारीधाम यात्रा व हिमालयात परिभ्रमण झाले तेव्हाची गोष्ट. एके दिवशी माझे मनात असे अले की, हिमालयाचे परिचरात अनेक महात्म्यांचा संचार असतो, त्याप्रमाणे बाबांचाही असेल, आणि असला तर स्थांचे साक्षात् दर्शन आपल्याला का घडू नये! म्हणून मी त्याच क्षणी असा निश्चय केला की एकांतात बसून श्रीबाबांना आव्हान करावयाचे. तेव्हा असे पण ठरविले की दुसरे दिवशी सकाळी ९ बाजेपर्यंत सतत धावा शालू ठेवायचा. तोपर्यंत दर्शन न झाले तर सरल जाऊन आत्मघात करावयाचा व यशाकी एक जागा पण पाहून ठेवली. ती अशी की शरीर झोकून दिल्यावर विद्युद्धयाच उदायात. स्वस्थानी येऊन सतत धावा चालू केला. दुसरे दिवशी सकाळी नज्जा सुमार झाला. मनात निराशा दाटू लागली. आपले जिणे व्यर्थ ठरले असे वाढून शेवटची एक निर्विणीची हाक देऊन उठावे व शरीर झोकून द्यावे असे उरविले, आणि त्याप्रमाणे झळवळून हाक मारली व उठणार इतक्यात ‘क्या कहू बेदे! बाबा साक्षात् मेरे सामने खडे हुवे हे सांगताना त्याचे ढोले प्रहून आले. माझेही अंगावर रोमांच येऊन डोळ्यातून प्रेमाशू वाहू लागले ‘बस यापुढे काही संगणार नाही’ असे म्हणून तो संन्यासी ध्यानस्थ झाला. त्याचा मुक्काम द्वारकामाईतच होता व शिरडी सोडताना मी त्याला भेटलो तेव्हा ‘बाबांची मर्जी असेल तर पुन्हा आपली भेट होईलच असे तो म्हणाला व त्याने अशीर्वाद दिला.

बाबांचे अनुभव

-- यशवंत महसूलकर
गुरुप्रेरणा, नाईकनाडी, ठाणे २.

● श्री साईंकृपेचे लहान मोठे अनेक अनुभव १९५२ ते आजतागायत्र मला आले आहेत. त्यातील काही ठळक अनुभवाच खाली देत आहे.

१) मी साईंबाबांचे नाव साधारण १९४५ साली एकले परंतु त्थांच्या दर्शनाचा योग १९५२ साली आला. मी १९४९ साली न्युमोनियाने आजारी पडलो. माझ्या बडील त्रहिणीने साईंबाबांची प्रार्थना केली की, 'माझ्या भावाला या आजारणातून बरे करा म्हणजे मी त्याला तुमचे दर्शनाला शिरडीस पाठवीन. मी बरा झालो माझी बहीन मला. शिरडीस जाऊन येण्यास वारंवार सांगू लागली. मी काही महिने लक्ष दिले नाही. पण १९५२ च्या जानेवारीत ऑफिसमधील एक स्नेही शिरडीस जाय्यास निघाला. त्याचेबरोबर मी व माझा १०।१२ वर्षांचा मोठा मुलगा—तो पण मलेरियाच्या तापाने बारंबार सिक पडत असे. परंतु साईंकृपेने पूर्ण बरा झाला होता—शिरडीस साईंच्या दर्शनाला गेलो. दोन दिवसांच्या मुक्कामात समाधी मंदीर द्वारकामाहे व येथील बातवरणाने मोहून गेलो. जरा ढोळा लागला की फुलांच्छादित समाधीचे दर्शन होई. अतृप्त मनाने शिरडी सोडली. समाधीची तस्वीर आणली होती. त्याची देवपूजेत पूजा आरती सुरु केली.

परत पंथरा दिवसांनी एका पुतऱ्याला घेवून शिरडीस गेलो. सर्व आरत्यांना हजर राहिलो. ज्ञा नव्हती म्हणून परत निघालो. मनमाड स्टेशनवर गाडी आली, पण कोणत्याच डब्बात पाय ठेवण्यास रिघ मिळेना. एक मिलिटरीचा डब्बा साधारण रिकामा होता, पण दरवाजात उभे असलेले सैनिक सर्वांना मज्जाव करीत होते. सर्व डब्ब्यांवर परत एक नजर मारली. साईंबाबांची मनात प्रार्थना केली. आवडीने दर्शनाला आलो, पण कामावर इजू झोपण्यास जाता येऊ नये, असे का? मिराशीने मार्गे फिरत असताना त्या मिलिटरी डब्बातील दरवाजावरील सैनिकांनी आम्हा दोघांना बोलावून आत घेतले. झोपण्यास आगा करून दिली. ज्या गाडीने अन्यानेसुद्धा प्रवास करणे अशक्य होते त्याच गाडीतून आम्ही ज्ञोपून दावरपर्यंत प्रवास केला.

आँफीसमध्ये थोड्याच दिवसात मला प्रमोशन मिळाले. उखलेख करण्या-सारखी गोष्ट म्हणजे १९५० साली मला वेस्टन रेल्वे, जनरल मॅनेजरच्या सेक्रेटरीच्या सहीची एक आँडेर मिळाली. त्यात नमूद केले होते, साधारण एक वर्षपूर्वी माझा पगार चुक्कीने जास्त ठरविला गेला, त्याची ५००/६०० रुपयांची वाकी भजकङ्गून वसूल केली जाईल व पगार पण ४५-५० रुपयाने कमी केला जाईल. माझा काहीच दोष नव्हता म्हणून

केंटरीला अपील केले पण उपयोग ज्ञाला नाही. योगायोग म्हणजे मला प्रमोशन मिळाले त्याचे पहिले ४७ दिवस याच सेकेटरीकडे काम करण्याची संधी मिळाली. १३ दिवस पूर्ण झाल्यावर त्याने माझ्या कामाची ज्या साहेबाकडे नंतर काम करण्यास बाबार होतो त्याचेकडे रवानगी केली. मला पण कधीही अडचण पडल्यास त्याला नेहवे असे सांगितले. मी थोडक्यात माहिती त्याला सांगितली. त्याने लेखी अपील सर्वात मला सुचितले. मी पूर्वीन्या अपिलाचा उल्लेख न करता नवीन अपील केले. शेडक्याच दिवसात त्याच सेकेटरीच्या सहीची आर्डर निश्चन माझ्याकडून अशी बाकी क्षमता करू नये येवढेच नव्हे तर माझा पगार कमी पण करता येणार नाही. कमी केलेल्या पशाराची सर्व १५/१६ महिन्याची बाकी मला घावी. म्हणजे मला जे जागारण ६०० रुपये भरावे लागणार होते त्याएवजी मलाच ८०० रु. मिळाले.

मी समाधीच्या फोटोची पूजा करताना श्रीसाईसुमनांजलीमधील १०८ नांवे म्हणव असे. एके रात्री साईबाबांनी स्वप्नात सांगितले की, 'फक्त नांवे न घेता प्रत्येक नावाज्ञाकर एक तुळसीचे पान वाहावे तुळे कल्याण होईल.' मी ऑफीस क्रामासाठी १५।२० दिवस सुद्धा महिन्यातून बाहेरगावी असे. रोज तुळशी वाहणे शक्य होणार नाही. म्हणून दर गुच्छारी साई पादुकांवर १०८ तुळशी वाहतो. माझा मोठा भाऊ मात्र हे समजल्यापासून रोज १०८ पावे वाहतो. त्याची सियटी चांगली उधारली आहे.

कृतांताच्या दाढेतून काढीन निजभक्ता ओदून-माझे १९५९ साली सांघेसे बांपरेशन ज्ञाले होते. एका रात्री तब्बेत एकाएकी विघडली. पायाकडून शरीर गार पूऱ्या लागले. हालचाल करता येईना. बेचैन होऊ लागलो. विश्वास ठेवा अगर नठेवा माझ्या पलंगाच्या चार कोप-यावर चार काळ्युरुष गळ्यात दोरखंड अडकविलेले उमे पहिले. जिभेला कोरड पडली, पण मुखाने साईनाम जालू होते. त्यातील एक पुरुष दुसऱ्याना जांगत होता, "तुम्ही कोणीतरी याला प्रथम हात लावा, माझ्याने हात तावणे होणार नाही." मी सर्वशक्तीनिशी साईबाबांना हाक मारली व म्हणालो, 'हे पहा मला त्रास देत आहेत.' त्या बरोबर चौधेही तेथून नाहीसे ज्ञाले. माझ्या शरीरात उणता येऊ लागली. मी पूर्ण बरा झालो.

बाबांनी रक्षण केले

— सौ. मंदा मनुभाई शहा
राममंदिरसभोर, मु. नवापूर, घुळे

● १९७० मध्ये माझ्या प्रथम प्रमुखीच्यावेळी डग्यू तारीख पालदून काही दिवस वर गेले तरीपण काहीच चिन्ह दिसेना, तेव्हा आम्हाला समजले की प्रसूति नॉर्मल होणार नाही. सुरक्षितेसाठी प्रसूति शहरत करण्याचे ठरवून आम्ही कल्याणला गेलो. एका मिचाच्या धरी मला ठेवून माझे मिस्टर दोन दिवसासाठी धरी नवापूरला गेले. ते ज्या दिवशी दुपारी जाघायास निघाले त्याच्या दिवशी रात्री मला वेदना सुरु झाल्या. समोरच असेलेल्या प्रसूतिशहात मला दाखल केले. त्या संबंध रात्री व दुसरा संबंध दिवस खूपच त्रास होउनयुदा प्रसूति झाली नाही, तेव्हा तिकडचे डॉ. म्हणाले, ‘इथे प्रसूति होणार नाही यांना तुम्ही हॉस्पिटलमध्ये येऊन जा.’ मला संध्याकाळी सातला सर्जिकल हॉस्पिटलमध्ये पोहचवली. माझी हालत खूपच नाजूक झाली होती. जबळ स्वतःचे मनुष्य कोणीच नव्हते म्हणून मी खूपच घावरले होते. मला तपासून डॉ. लगेच म्हणाले, ‘प्रसूति नॉर्मल होणार नाही, ताबडतोष ऑपरेशन करावे लागेल.’ लगेच मला ऑपरेशन थेअटरमध्ये नेले. टेबलावर येतले तेव्हा ‘माझे काय होईल’ या विचारांनी मन खूपच घेवैले झाले. ‘काही वरे वाईट झाले तर माझी आणि त्यांची शेवटची मेट पण होणार नाही’ असे विचार येऊन खूपच भीति बाटत होती. मनात सारखा साईबाबांच्या नावाचा जप चालूच होता. इतक्यात माझे लक्ष समोर एका उंच टेबलावर ठेवलेल्या साईबाबांच्या मूर्तीकडे गेले. मूर्तीचा चेहरा माझ्या समोरच होता व ढोळे माझ्यावर लिळले होते. चेहर्यावर शांत व गोड हास्य होते. मला तर वाटले स्वतः साईबाबा माझ्या समोर येऊन माझी काळजी ध्यायला बसले आहेत. ज्ञान मला आश्वासन देत आहेत की, “धावरतेस कशाला?” मी इथे आल्यावर कसली भिती? आणि कोणाची काय गरज आहे.१ सगळं नीट होईल. काहीच काळजी कल नकोस.” माझी भीति लगेव पळाली व मन शांत झाले. नंतर ऑपरेशन पण सफल झाले. मी जेव्हा शुद्धिवर आले तेव्हा डॉक्टरांचे शब्द ऐकू आले. “मिसेस शाह आता तुम्ही ठीक आहात काळजी करण्यासारखे आता काही नाही. देवांनी तुम्हाला मस्त गुऱ्या दिला आहे.” बाल बघून खूपच समाधान वाटले. बाबांनी त्या प्रसंगी माझी जी रक्षा कैली त्याचे वर्णन करण्यासाठी खरोखर आम्ही असमर्थ आहोत.

स्वप्न आणि पार्सल

— माधव गोरे,
विनाहकभुवन, वालाजी मंदिर मार्ग, कुलांगु, ७०

० २३ जुलै १९७१ रोजी सकाळी मला उठता उठता स्वप्न पडले: “ माझ्या दारी पेटमन आला व माझ्या होतात ४ कागदी पिशव्यांची पार्सले दिली. मी पार्सले उघडून बघितली तर प्रत्येकामध्ये बाबांची दगडावर बसलेली मूर्ती होती. त्यापैकी २ मूर्ती शाहून्या व २ मूर्ती पंचधातूच्या होत्या व नंतर १५ दिवसांनी फ्लॅट द ऑगस्ट रोजी माझे खडकपूरचे एक मित्र श्री डि.आर. नाथडू (हे सुद्धा एक महान साईभक्त आहेत.) त्यांनी मला एक पंचधातूची मूर्ती पार्सलने पाठविली. अचानक काही माहिती नसताना पार्सल आले ह्याच्छाळ मी चाटच पडलो व उघडून पहातो तर त्यात बाबांची दगडावर बसलेली पंचधातूची मूर्ती. ती मूर्ती हाती पडल्यावरोवर मला वरील स्वप्नाचा अर्थ उलगडून आला, व नंतर लगेच वामन द्वादशीला त्या “ वामन मूर्ती ” मी पूजेस स्थापना केली.

साईचे चमत्कार अगाध

— वसंत फरतोडे,
खार, मुंबई

● श्री सचिदानंद सत्गुरु साईबाबांच्या अनेंत कोटी परब्रह्म स्वरूपाविषयी लिहिण्यास माझे सामान्य विचार कितपत योग्य ठरतील. याचा निर्णय मी माझ्या साईप्रेमी बंधुभगिनीवरच सोपवितो.

श्री साईबाबांची आपल्या भक्तांना पूर्वीच सांगितले होते की, जो मज भजे !! जैसा जैसा आवे ! तैसा तैसा पावे मीही त्यांसी || बाबांच्या चमत्कारापेक्षा, सेवेला, भक्तीला अद्विक किंमतदेतात, देव, भक्तांना दर्शन देण्याकरीता सद्दोदितच हजर असतात.

मी श्रीसाईबाबांची सेवा जबळ जबळ ८-१० वर्षांपासून करितो. मला बाबांचे वरेच अनुभव आहेत. त्यात देव भक्तांना कशा प्रकारे दर्शन देऊन त्यांची इच्छा पूर्ण करतात, ते मी खाली देत आहे.

आमचे घरचे सर्व लोक एकदा दसऱ्याला शिरीला गेले होते. तेथे आम्ही अभिषेक करण्यास बसलो. आमन्हा नंबर फारच मागे होता. तेवढ्यात एक मनुष्य बाबांचे समोर आपला नवस फेडीत होता. त्याने आपल्या मुलाला एका पारख्यात ठेवले व दुसऱ्या पारख्यात पेढे ठेवले होते. हे आम्ही सर्वच पाहात होतो व त्याचा बेळी मीमुद्दा बाबांना म्हणालो की, मला जर मुलगा झाला तर मी सुद्धा असाच चांदीच्या विटांनी नवस दर्दीन हे बाक्य मी त्याच दिवशी जोललो होतो. पुढे बाबांचे कृपेने मला मुलगा झाला, पण त्या मुलाच्या जन्माची बेळ म्हणजे फारच कठीण काळ होता. पण बाबांचे कृपेने मुलाची आई व मुलगा दोन्ही सुरक्षित होते. त्यांना कसऱ्याही प्रकारे दुःख झाले नव्हते, आणि मी सुद्धा फारच अडकणीत होतो. पण बाबांची केवळी लीला अगाध आहे, की बाबांच्या रूपात येऊन मला एकाने मदत केली, आणि आता बाबांचे कृपेने मुलगा मोठा वाढत आहे.

त्या नंतर मी काढी कामाकरिता इंदौरला गेलो होतो. माझे इंदौरचे काम वर्गेर करून मी इंदौर ते अमरावती बसने इंदौरवरून अमरावतीला येण्यास निवालो. पुढे तीच बस दर्यापूर या गाबाला थांबली. ते दिवस पावसाळ्याचे होते. बेळ साधारण संध्याकाळची होती. संध्याकाळचे साधारण ५ बाजले होते. बस दर्यापूर स्टॅंडवरून निवाली. जबल जबल४-५ मैलावर एक लहान नदी लाभली. नदीला पाणी साधारण होते. ढग एकाएकी भरून आले. विजा चमकू लागल्या. काळोख पडला होता. आमची बस वेगाने जात होती. तेवढ्यात एकाएकी बस नदीच्या काठा वरून खाली बसरली, पण अर्धवट उलटी झाली, पूर्ण बस उलटली नव्हती. बन्याच लोकांना थोडा मार लागला. बसमधून सर्व लोकांना उतरवून दुसऱ्या बसमध्ये बसवून दिले, ही सर्व बाबांची कृपा होय. त्यामुळे आम्हाला कशाही प्रकारे दुःख झाले नाही. बसमध्ये प्रत्येक प्रवासी व्यवस्थीतपणे अमरावती या गावी सुखरुप पोचले.

‘बाबा मझ्यावर फारच कृपेची छाया ठेवीत आहेत. बाबांची प्रत्येक भक्ताने श्रद्धेने व निष्ठेने पूजा केली तर बाबा त्या भक्ताला कुठल्याही संकटातून बाचविल्या-शिवाय राहणार नाहीत. आतापर्यंत कुठलाही भक्त बाबांच्या चरणाशी आला तर बाबांनी त्याला सहारा दिलाच. स्वतः बाबांनी म्हटले आहे की—

॥ शरण मज आला आणी वाया गेला ॥
॥ दाखवा दाखवा ऐसा कोणी ॥

बाबांनी म्हटल्याप्रमाणे खरोखरच बाबांचे बाक्य अगदी खरे आहे. बाबांच्या चरणाशी आलेले अनेक भक्त आपल्या अनेक दुःखातून, संकटातून दूर झालेले आढळतील. किंत्येक भक्त बाबांना आपल्यापाले निरनिराळ्या मागण्या घालीत असतात.

निरनिराळे दुःख सांगत असतात. बाबा त्यांचे मागणे व दुःख निवारत असतात. बाबा त्यांचे केवढे कृपावंत आहेत, हे आणण अनुभव घेऊन पहावे. मला तर असे बाढते की असा कोणीही जगाच्या पाठीवर नसेल की त्याने श्रद्धापूर्वक अंतःकरणाने बाबांना हाक मारली व -- बाबा धावून आले नाहीत. बाबा भक्ताच्या हाकेला किती लबकर धावतात, याचे हे सुंदर उदाहरण आहे.

आजच्या जगात देव दिसत नाही, पण माझामते हे खोटे आहे ! बाबा अनेकांना दिसतात, पावतात, त्याचे संकट दूर करतात. असा एकही भक्त मिळणार नाही की भक्ताने हाक मारली किंवा न मारली तरी बाबा भक्तांचे संकट ओळखून त्याची सुट्का करण्यास तेथे हजर असतात. मग आजच्या जगात देव नाही का ? फक्त प्रत्येक भक्तांने तेवढी श्रद्धा व निष्ठा ठेवली म्हणजे शाळे. मग बाबा अपलै हाकेला धावून येतात कि नाही ते पहा. जया मनी जैसा आव, तथा तैसा अनुभव.

जो ज्या ज्या प्रकारे भक्ती करील त्या त्या प्रकारे बाबा भक्तांना अनुभव व प्रचिती दाखवतात.

मला तर अगदी सारखे बाढत असते कि बाबा आपल्या भक्तासाठी आपले दोल खरे करून दाखविण्यासाठी भक्तांच्या रक्षणार्थ त्या समाधीभून पण धावत येतात. पण त्या भक्ताने अतिशय श्रद्धेने स्मरण करावे.

ज्या प्रमाणे बाबांनी माझे रक्षण केले तसेच संकटसमयी ते आपल्या सर्वांचे रक्षण करोत व त्यांची कृपादृष्टी आपल्या सर्वांवर राहो ! हीच श्रीसाई चरणी प्रार्थना आहे.

श्रीसाईकृपेचा एक अनुभव

- दृश्यकांत नाईक,
‘आशिर्वाद’ बांद्रा.

● डाण्याचे परम - पूज्य श्री. गजानन महाराज आम्ही त्यांना साई-तुल्यच समजतो व त्यांचीच कृपा म्हणून मी शिर्डीला लहान असल्यापासून जातो. जवळ-जवळ गेली २५ वर्षांपासून सप्ताह पण ज्ञाले आहेत परंतु दृष्टांत शाळा नव्हता.

महाराजांकडे जायला लागल्यानंतर मी परत सप्ताहासाठी एकोणीसशे पंचाहत्तर साली शिर्डीलाच गेलो व परत आल्यावर मला पुष्कळ जण म्हणाले, “ कायरे ! तुला काही दृष्टांत शाळा का ? ” मला आनंद पुष्कळ मिळाला होता, परंतु दृष्टांतावद्वल खटकत असे, परंतु महाराजांच्या कृपेने ही इच्छासुधा पूर्ण झाली.

मी महाराजांकडे जाण्यासाठी बेळ आहे, असे घृन श्रीसाईवाचांच्या फोटोला नमस्कार करून जरा लवंडलो. माझा जरा डोळा लागला व स्वप्न पडले. त्या मध्ये मी (रस्त्याच्या बाजूलाच असलेल्या खोलीत) श्रीसाईवाचांच्या मूर्तीला (समाधी मंदीरात आहे तशी) नमस्कार करत होतो, व एक सवाशीण वाई व लहान ७-८ वर्षांनी असलेली मुलगी; बाबांना कुंकू वरै लावत होती. श्रीवाचांनी पायावरचा हात हालवला. मी म्हणालो, “काही कळले नाही,” तेव्हा श्रीवाचांनी हातानी “अच्छा है!” म्हणून सांगितले व मला जाग आली. नंतर मी श्रीमहाराजांकडे गेलो. मी गेल्यावरीवर महाराज जोरात इसायला लागले व म्हणाले, (दुसऱ्यांची ओलण्याच्या संदर्भात) “कायरे तुका कोणाचा फोन आला होता दुपारी?” मी मनात म्हणालो, महाराजांना आपल्या दृष्टांतबद्दल इतर गोष्टीप्रमाणे आधीच समजले आहे व मला खात्रीच आहे की परम - पूज्य श्री गजानन महाराजासुलेच मला हा श्री साईवाचांचा दृष्टांत झाला होता.

—श्रद्धा—

— सौ. सरला सू. गर्जे,
पुणे-३०,

● श्रद्धा ही एक वलाळ्य शक्ति आहे की, जिच्या द्वारे मनूष्य अशक्य गोष्टी देखील शक्य करून दाखवू शकतो.

साईवाचा म्हणतात,

नवसास माझी पावेल समाधी, धरा दृढ बुद्धि माझे ठाई ॥ . . . . .

श्रद्धा व भक्ति या दोन पंखाद्वारे मनुष्य परमार्थात भरान्या मारू शकतो.

आमचा साईनाथांवर दृढ विश्वास आहे. कुठलेही संकट आले तरी मी साईवाचांचा धावा करते. त्यामुळे संकट टळते. दोन महिन्यांपूर्वीची गोष्ट. एअरफोर्समध्ये हे इंजिनिअर आहेत. त्यामुळे एअरफोर्समध्ये दोन महिन्यापूर्वीचि क्वार्टर मिळाले. म्हणून आम्ही सर्वजण शिवाजी नगरहून इथे राहण्यास आलो. आमची मुले पूर्वी खडकीच्या सेंटर स्कूलमध्ये जायची. आता एअरफोर्सच्या सेंटर स्कूल जवळ क्वार्टर मिळाल्यामुळे या शाळेत वातले, घातले खरे, परंतु त्या घालण्यासाठी कोण घडपड करावी लागली !

प्रथम तर शाळेच्या प्रिन्सीपॉलनी संपूर्ण नकार दिला. त्यांचे म्हणणे असे की मुलांच्या गर्दीमुळे आम्ही आता मुलांना अजिबात प्रवेश बंद केला आहे. फक्त

मरावऱ्या मुलांना नाईलाजाने प्रवेश द्यावा लागतो. गावातख्या गावात झालेली ढलांची मुले आम्ही मुळीच घेत नाही.

क्वार्टरमध्ये घेऊन वसलो. पण इथून पुन्हा खडकीला एका वसपेवजी उडल वस करून पाठवायचे या विचाराने ढोके सुन्न झाले. नैराझ्याची छढा वसरली. वारंशिवाय दुसरा काहीच आधार दिसेना.

आम्ही दोघानी हा संगणी गुरुवार उपोषगात वालवायचा व दिवांगर सर्व भारतेमायचा असे ठरविले. माझी छोटी मुलेही निराश होऊन त्या दिवशी उत्तराशीच राहिली अनु काय चमत्कार! दुसऱ्या दिवशी त्यांचे मोठे साहेब त्वत: ‘यांना’ घेऊन प्रिन्सीपॉलांकडे रेले, आणि त्याच दिवशी अचानक डिल्हीहून ‘शिक्षणाधिकारी, काही कामानिमित्त शाळेत आले होते. ‘यांना’ आपली संगणी कल्पना देऊन माझ्या छोट्या मुलांना या शाळेत प्रवेश द्यावा अशी विनंती केली. आणि वावांच्या रूपाने जणू धावत आलेल्या शिक्षणाधिकाऱ्यांनी संमतीही दिलो व प्रिन्सीपॉलाना मुलांना शाळेत प्रवेश देण्यास सांगिसले.

पंधरा दिवस नैराझ्येच्या अंधःकारात तळभळणाऱ्या मनाला हा आशेचा किरण दाखविला तो साईनाथांनीच.

या अनंतकोटी ब्रह्मांडनायकाशिवाय अशी अगम्य लीला कोण करणार!

बाबा माझ्याकडे दिवाळीला येतातच

— लीलाताई गोलतकर
हिरजी गोविंदजी चाळ, नवा नागपाडा,
भावखळा, मुंबई ८.

● १९५२ सालापासून श्रीसाईबाबा माझ्याकडे दिवाळीत कोणत्याना कोणत्या रूपाने येतच असतात. कारण त्यांच्या चरित्रात लिहिलेले आहेच की— राम, कृष्ण, साई यांमध्ये मेदची नाही. ते अगदी खर आहे. परंतु आपलं तेवढं प्रेम माझ असायला हवं बाबांवर. ते मृणतात ना?

मी माझीया भक्त्याच्या अंकीला आहे उझा पासीच ठाकला! प्रेमाचा मी सदा भुकेला हांक हांकेला देतसे॥

तेव्हा त्यांना प्रेमाने हाक मारावला हवी. त्यांच्याशी नाते जोडायला हवं, मग बाबा तुमच्याकडे पण येतील.

१९७५ सालची दिवाळी. माझ्याकडे की नाई दिवाळीत चार दिवस दिपोत्सव असतो. कारण कां? तर बाबांनी त्यावेळी पाण्याच्या पणतया पेटविल्या म्हणून, आणि बाबा माझ्याकडे साक्षात् आहेत म्हणून, कारण त्यांचे स्थान आहे माझ्याकडे त्यांचे नाव आहे, “ताईचे श्री साईबाबा” या नावाने ते ओळखले जातात व ते प्रसिद्ध आहे. सर्व साईभक्त भाविक दर्शनाला येत असतात. त्यांची मनोकामना पूर्ण होत असते.

परंतु तरीमुद्दा आपल्या हिंदुधर्माच्या रितीरीवाजाप्रमाणे मी बाबांना दिवाळीत हात जोडून आभंगण करीत असते. “राजभैर्या” दिवाळी आली वध, भाऊबीज आली, मला ओषधालायचे आहे. तेव्हा तू आता इथे लवकरच ये हो! उशीर लावू नकोस. तुझी वाट पहात आहे मी. कधी येशील ते सांग, पण लवकरच ये हो!” तो काय आश्चर्य!

त्या दिवशी सोमवार होता. तो छक्कीपूजनाचा दिवस होता व सकाळी १० वाजता आमच्याकडील एका खिरश्चन वाईने गोपाळ कृष्ण मुरलीधराची संगमरवरी सुंदर मूर्ती नव्हे साक्षात् बाबाच मुरली बाबावीत उमे असलेली आणून दिली. तिची उंची बीतभर आहे. मला म्हणाली, आई ही मूर्ती ध्या तुम्हाला, दिलीला गेले होते ना मी मागे, तेव्हा अशीच आणली होती, मला काय करायची ठेवून. तुमचा देव आहेना तो! मी ती पटकन जबल घेतली व माझ्या ढोळ्यातून अशूंचा पूर लोटला. गहिवरून आल मला... मुरलीधरा माझी हाक ऐकलीस तू. आलास ना, असाच तू येत जा, अशीच श्वा वहिणीवर माया ठेव आणि हे नाते जन्मोजन्मी असाच चालव. हीच तुझ्या चरणी माझी ग्रार्थना. नंतर मी त्या मुरलीधराला लगेच पूजेला लावलं. दिवाळीचे दिवस भाऊविजेसहित आनंदात गेले.

शिर्डीस प्रथमभेट व कृपाप्रसाद

- श्री. आर. बी. वाढीवकर
उच्चत नगर नं ४, म. गांधी रोड, गोरेगाव.

● त्यावेळी नुकताच मी नोकरील लागलो होतो. मी ज्या कंपनीत नोकरी करीत होतो. तेथे एक साधा शुपलिंगर म्हणून होतो. पण त्याच काळात एकाएकी

मोळ्या बंधुराजांच्या प्रेरणेने मी बाबांची रोज मनोभावे पूजा—अचारी करू ल्यालो. दिवसे-दिवस बाबांची इतकी ओढ लागली की केव्हा एकदा शिर्डीस जातो व बाबांच्या समाधीचे दर्शन घेतो असे झाले होते. लवकरच बाबांच्या कृपेने तो सुदिन उगवला आणि मी एका शनिवारच्या रत्तीच्या एस. टी. चे रिझाव्हैशन देखील करून ठाक्कले. मनात खुप भीती होती. आपण तिकडे नवरे, कोण आपणाला बाबांची समाधी दाखवणार, कुठे पूजा अचारी करायची इ० इ० येण वाबा काय भक्तांना तसेच काळजीत राहू देणार? त्यांनी लगेच व्यवस्था केलीसुदा. एक अनोळखी गृहस्थ साधारण माझ्याच वयाचा माझ्याजबळ आला व मला रुहणाला, तुम्ही इकडे शिर्डीला प्रथमच आला आहात का? मग चला तुम्हाला मी बाबांची मंदिरे कोठे कोठे आहेत व पूजा—अचारी कशी करावयाची ते दाखवितो. मी त्यांच्याबरोबर सर्व मंदिरे पाहिली. त्यांनी सर्व माहिती देखील मला दिली नंतर अभिषेकासाठी स्वखच्चनि पावती काढून दिली व पुढे काय करावयाचे ते सांगितके. नंतर मी त्याला अभिषेकाच्या पावतीचे पैसे देप्यासाठी खूप तपास केला परंतु तो इसम मला पुनः काही भेटला नाही.

दुसरे दिवशी रविवारी सुबैंझ आलो व सोमवारी सकाळी नित्याप्रमाणे कामाला गेलो, तोच पहिल्यांदा समोरून आमचा जर्मन ऑफिसर समोर आला व मला गुडमॉर्निंग करून अगदी गुप्त सुवार्ता सांगितली ती म्हणजे “*You will be Supervisor from 1st July-*” काय बाबांची अगाध लीला आहे पहा! पहिल्याच भेटीत मोठी बढती? असे एक ना अनेक अनुभव बाबांनी मला दाखविले आहेत. जशी माझी भक्ती व श्रद्धा बाबांबर आहे तशीच माझ्या पत्नीचीही निस्सीम भक्ती बाबांबर असून तिला देखील असेच वारंवार अनुभव येत असतात. असेच अनुभव इतर भक्तांना येवेत अशी बाबांच्या चरणी प्रार्थना. ●

आम्हाला साईंनी वाचवले

— श्री. वि. सी. उतेकर,
विक्रोली

● सन १९७५ होळीच्या दिवशी मला शिर्डीला जायची इच्छा झाली. माझ्या साईंसख्याच्या कृपेने माझ्याजबळ जीपगाडी आहे. त्या गाडीने जाण्याचे ठरविले. भाझ्याबरोबर माझे गुरुवर्य श्री. कदमबाबा व माझे सहकारी मित्र बरोबर घेतले व होळीच्या दुसऱ्या दिवशी रात्री ११.०५ ला मी गाडी सुरु

केली. माझी गाडी रात्री तीन बाजता इस्तपुरीला आली आणि आमच्या गाडीचा जॉइंट रस्त्यावर पडला त्याचा आवाज आला. त्याचरोवर गाडी थांबविली व आम्ही सर्वे खाली उतरलो व पाहीले. तो गाडीचा जॉइंट बसविलेल्या डब्या पद्धन त्यामधील गोळ्या पण पडल्या. रात्री इ बाजता अंधार होता. बाबांचे नाव घेऊन डब्या शोधण्यास सुरुवात केली. शेवटी आस्ताला डब्या मिळाल्या. पण डब्यात गोळ्या नव्हत्या नंतर तशाच विना गोळ्याच्या डब्या बसवून जॉइंट बसविले व बाबांचे नाव घेऊन गाडी नाशिकपर्यंत घेऊन गेलो. चर गाडीचा जॉइंट पडला तर गाडी उलटते. पण आमची गाडी बाबांनी उलटू दिली नाही. आमचे आठ माणसांचे जीब बाचविले. केवढी बाबांची आमचेवर कृपा !

*

वाच बेटा वाच

— सौ. आशा दयानंद इंगले,
बांगुरनगर, गोरेगाव मु. ६३

● || श्री गणेशाय नमः || श्रीसरस्वत्यै नमः || श्रीगुरुभ्यो नमः || श्रीकुलदेवतायै नमः || श्रीसीतारामचंद्राचार्यां नमः || श्री सद्गुरुराईनाथाय नमः ||

श्री साईबाबांचा सप्ताह शुरू झाला. रजेच्या अभावी तीन दिवसात पोथी आष्टपावळी असे ठरवलं होतं. मोळ्या तन्मयतेन आणि उत्सुकतेन बाचनाला सुरुवात झाली. सुरवातीचे सात-आठ अध्याय अगदी मनःपूर्वक बाचनून झाले. पण का कुणास ठाळक एकाएकी कसली तरी आठवण होऊन माळं बाचनाकडचं लक्ष्य उडालं. मन सैरभैर होत होतं. काहीतरी हरवल्यासारखं बाट होत व्याणि म्हणून नजर भिरीभिरी फिरत त्याचा शोध घेत होती. ती वेदना असल्य होत होती. मनाला आवर घालूनहि ते काबूत रहात नव्हतं. इतकी अनावर ओढ लागली होती. आज पोथीचा तिसरा दिवस. पोथी आज संपूर्णार. पण अजून बाबा का आजे नाहीत ? पोथीच्या वेळी हटकून दर्शन देणारे बाबा आज अजून कोठे राहीले ? काही कळत नाही. कुणाच्या रूपात तर नाहीच पण एखादं स्वप्नही नाही. असे का झालं ? का बाबांना आपलं पोथी बाचन आवडलं नाही ? एक ना दोन. अनेक प्रश्नांचा ढोक्यात धिंगाणा चालू होता आणि ढोळै मात्र बाचता बचता बाबांचा वेद घेत होते. कधी मेटेला हा भायवाप ? म्हणून त्या दयाघनाला विचारीत

होते. डोळ्यानी वाचन आणि मनाने शंकाकूल अशा दुहेरी मनस्थितीत पोथीचं वाचन चाढू होतं. मध्यूनच नजर उगाच्च सभोवार फिरवून परत ग्रंथाकडे आकृष्ट होई. त्यामुळे वाचनाकडे हबं तितकं लक्ष लागत नव्हतं. त्यामुळे आनंदाचं भरतं येत नव्हतं. बाटं ग्रीथ बंद करावा आणि खिंडकीतून ये-जा करणाऱ्या अनेक व्यक्तिकडे निरखून पहाव. कदम्बित आपले बाबा त्यात सापडतील. पण छे ! असे जर बाबा सापडले असते तर—मग इतक्या जप तप इत्यादि उपाधींची काय गरज आहे? प्रश्नोत्तराच्या भडीमारानं ढोकं सुन्न शाळं. बाबांचे साझीर रुपडे हृदयाच्या कप्पयात दढ झालं होतं, पण ते स्पॅ प्रस्त्रक शाकार स्वरूपात दिसत नव्हते. दिसत होती ती फक्त तस्बीर. फोटो. साई भेटीची मनाला अपरंपर ओढ लागली होती. मनाचा भ्रमर साईकमलाकडे झेपावत होता. चातक मन नेघाचीचाट पहात होतं. पण — पण कोठेच आशेचा किरण दिसत नव्हता. अंतर्मनातली हीच वेदना मला अत्वस्थ करीत होती. नजर त्या दयाघनाकडे खिळली होती. केंठ सद्रदित झाला होता. असंख्य लेकर असलेला तो लेकुरवाळा साई आपल्यासारख्या एका क्षुद्र वालाकाला खरोखरच विसरला की काय ह्या शुकेनं मन व्यथीत होऊन डोळ्यातून आसवांच्या सरी योषदू लागल्या. आपलं काय चुकलं ते निश्चित कळत नव्हतं आणि कळत न कळत विकल मन त्याला सारलं विचारीत होतं की, काय अपराध घडला माझ्या हातून ? तू का दर्शन देत नाहीस ? पण लगेच लक्षात आलं हा देव आहे. भक्तांची कसोटी पहाणारा आणि भक्तांवर प्रेम करणारा. डोळ्यात अशू दाटत्यामुळे पोथीतली अक्षरे भुरकट आणि अस्पष्ट दिसू लागली. हलकेच डोळे पुसून बाबांच्या फोटोकडे एकटक पहात पोथीची पुढची पाने बाचू लागली. पण काय सांगू ? अक्षरं बाचवेना. कशी इतकी मनस्ती ओढ लागली. ? कळेना. मनाचा निधींर करून पुनः वाचायला सुरुवात केली. पण इतक्यात बाबांच्या गळ्यातला हार कुणीतरी हलविल्याप्रमाणे नाजूक हलला. म्हणून किंचित मान वर करून बाबांच्या छबीकडे पाहीले. तर काय अहो आश्रयेच ! प्रतिमेतले बाबा सजीव देहधारी दिसले. अगदी अपेक्षे-प्रमाणे दिसले. भगवे वस्त्र परिधान केलेले उजव्या हातात एक जाड पण आखूड अशी काठी होती. काठीसह त्यांनी आपला हात वर केला. आशिवादासारखा. आणि त्यांचे ओढ विलग शाळे. क्षणाधीत ते म्हणाले, ‘ वाच देटा वाच ’ कर्णंत्रात एकच आवाज धुमला ‘ वाच बेटा वाच. ’ मन तृप्त शाळं. उम्ह्या आयुष्याचं सार्थक शाळं. बाबांचे कोमल, वित्तवेदक हास्य रोमारोमात मिनंतं. अभावितपणे दोन्ही हात जोडले गेले. नजरेला नजर खिंडली. त्या दिनदयाळाच्या नेत्रात अपार बात्सत्य होतं. मुखकमलावर अवर्णनीय तेज कळकत होतं. त्या तेजाचं वर्णन करता येत नाही. त्या तेजापुढे देहाच्यातल्या नंदादिपाची ज्योत फिरकी पडली. ते तेज स्मित-हास्यावरोवर हृदयात खोल खोल शिरलं आणि अंगावर रोमांच उठले. डोळ्याचं पारण किटले. प्रेमाचं भरत आलं. काय करू ते सुनेना. अभावितपणे हृदयाच्या गाभाच्यातून साई

नामाचा हुंकार देणारा ध्वनि मुखावाढे बाहेर पडू लागला. मी स्तंभीत होऊन त्यांच्याकडे पहातच राहिले. अंतरात से अपूर्व हास्य साठिविष्णवा प्रयत्न करू लागले. पण-का क्षणार्धातच डोळयाची पापणी लवते न लवते तोच बाबा अंतर्भानि पावले. क्षणभर मी बुचकळयात पडले. क्षणापूर्वी पाहिल ते खरंच की स्वप्नअसा संत्रम पडला. हृदयात उसलणारी वेदनेची लाट एकाएकी ओसरली. आणि तिथे आनंदाच्या सात्त्विक लहरी वाहू लागल्या. मनःचातकाला साईर्दर्शनाचा अपूर्व अमृतमेघ भेटला. ते आनंदाने सहर्ष डोलं. क्षणभर एक नीरव शांतवा पसरली. इतक्यात पावसाची एक जोरदार सर आली. जणू गृहणाली 'बाच बेटा बाच.'

हा अनुभव नव्हे महानुभवच म्हटलं पाहिजे. ही गोड आठवण आयुष्याच्या अखेरीपर्यंत अंतर्मनाला सुखवीत राहील. आणि वाचणाच्या साईभक्तांसहि सुखवील. सदर घटना दि. ३१ ऑगस्ट १९७५ रोजी हु. १२ वाजप्याचे सुमारास घडली. आणि एक विशेष म्हणजे त्या दिवशी गोकुळाष्टमी होती. संतश्रेष्ठ शानेश्वरांच्या ओवीची मला आठवण झाली.

सोनियाचा दिस आजि अमृते पाहिला।
नाम आठवितां रुपी प्रकट पै झाला॥

अगम्य साईलीला

श्री. विलास अनंत कुलकर्णी
'इ' वार्ड, शिवसदन, कोल्हापूर

● शिर्डीचे नावगाव, ठावठिकाण स्वतःलाच वय वर्षे ५८ पर्यंत माहित नसलेले, परंतु त्यानंतर नियमित शिर्डी मुक्कामी जाऊन येणाऱ्या एका महान साईभक्ताची चक्षुवैसत्यम् हकीकत भी वाचकाना सांगणार आहे. त्यांना स्वतःचे नाव प्रसिद्ध होऊ नये असे वाटत असल्याने सोयीसाठी त्याना आपण अणासाहेब म्हणू.

हा अणासाहेबांचे कायम स्वरूपाचे वास्तव्य कोकणातील एका आडवळणी गावी असून साधारण सुखवस्तु मध्यमवर्गीय कुडुंबप्रसुव म्हणून त्यांची गावात प्रसिद्धी आहे. हा माणूस म्हणजे गावच्या चौकीचा विषय, कारण अणासाहेब म्हणजे कढूर कम्युनिस्ट आणि टोकावरचे नास्तीक. कोणत्याही धार्मिक वा गावातील सार्वजनिक देवस्थानाच्या दैवी कार्यक्रमावर अणासाहेब स्वतःहून हजेरी लावून

कठोर दीका करीत असत. त्यासुले पुष्कळ वेळा त्यांचे अस्तित्व किंवा उपस्थिती लोकांना अडचणीत आणीत असे.

आणि अशाच एका सायंकाळी (वयाच्या ५८ व्या वर्षी) त्यांना एकाएकी अवैर्ग वायुचा झटका आला; नियतीचा खेळच इतका विचित्र होता की, पहिल्याच झटक्याचे वेळी शरिराची पूर्ण उजवी बाजू लुळी पडली व वाचा वंद झाली. घरच्या मंडळींनी शक्य तो सर्व दैवी व वैद्यकीय उपचार केले. खावेळी काढलेले त्यांचे छायाचित्र त्यांनी मला दाखविले आणि ते वधून मोही चकितच झालो.

दिवसामागून दिवस जात होते, आणि एके दिवशी पहाडेला (गुरुपोर्णिमेला) त्यांना असा स्पष्ट दृष्टांत झाला की, उठ! तुझी तज्जेत पूर्ण बरी झाली आहे, माझ्या दर्शनास ये ! आणि यानंतर आण्णासाहेबांच्या आयुष्यात महान दिश्यांतर घडले स्प्रात पाहिलेल्या व्यक्तित्वा कोणताही पूर्वपरिच्य नव्हता, मग नाव माहित असणे दूरच ! योग्योगाने बाजारहाटासाठी ते मालवणला आले, व एका हॉटेलमध्ये त्यांनी आफल्याला दृष्टांन्दाऱ दर्शन दिलेल्या व्यक्तीचा फोटो पाहिला व दुकानदारास विचारते झाले की, हा फोटो कोणाचा ?

तो फोटो भगवान श्रीसाईबाबांचा, शिरडीस त्यांचे बास्तव्य असून ते एक पावन क्षेत्र आहे असे समजल्यावरोवर ताबडतोब इतर सर्व कामे बाजूस ठेवून स्वतःच्या झुन्या शोहरलेट गाडीने स्वतः ड्रायव्हिंग करून ते शिरडीस पोहचले. ज्यावेळी ते शिरडीहून परत आले, त्यावेळी लोकांच्या आश्रयाला घेऊन बसला. अर्धेगवाताच्या झटक्याने अर्धे शरीर दुबळे झालेला ५८ वर्षे वयाचा म्हातारा स्वतः ड्रायव्हिंग करीत शिरडीस जाऊन येतो म्हणजे काय ?

आजही दरघर्पी नित्यनेमाने त्यांची शिरडीबारी चालू आहे. वयाची ७२ वर्षे उल्लून गेलेली असली तरी उल्लाह अमाप आहे. साईनिष्टेला तर सीमाच नाही. पूर्ण नास्तिक माणसाला संपूर्ण आस्तिक बनवून त्याला भक्तिमार्गवर आणून सोडणारी श्रीसाईंलीला खरोखरच अगम्य आहे.

साई माझे आई

- कृ. हिरा गुंडेराव पटवारी
विदर

● माझा नाव हिराबाई, माझे वय १४ वर्ष, मी सातवी मराठी शिकते आणि बाबांच्या कृपेनेच मी पास झाले ! पाच वर्षांपूर्वी माझी आई वारली, आम्ही तीन बहिणी आणि दोन भाऊ, घरी ७० वर्षांची आजी आहे ! पाच वर्षांपूर्वी जेव्हा आईचा स्वर्गवास ह्याला तेव्हा दुःख तर होतेच परन्तु एकच्यात आले की बडील दुसरे लग्न करू लागले आहेत. तेव्हा दुस दुःख सावत्र आईचं आमच्या समोर उर्भं राहिले, पण साईच्या कृपेनेच पुढे बडिलांनी दुसरं लग्न केले नाही आणि आम्ही आमच्या आई (आजी) खरोखर सुखाने दिवस बालवू लागलो ! माझे बडील हे ही साईभक्त आहेत, सदा सर्वदा सांगत असतात की “मुलानो, घावर नका साई तुमची आई आहे ! मला साईने स्वप्नात येऊन दुसरं लग्न करू नको असे सांगितले आहे.” बडील एका स्थानिक कॉलेजात हिन्दी चे प्राध्यापक आहेत, हिन्दी आणि ऊर्डू चे प्रसिद्ध कवि आहेत. आजकाल केवळ साईबाबा विषयीच कवितांची रचना करतात, किंतु साईची कृपा आमच्यावर आहे ! मार्च १९७६ मध्ये जेव्हा सातवीची परीक्षा दिली तेव्हा कोणालाच विश्वास नव्हता माझा पास होण्याचा साईकृपेनेच मी उर्त्तरिण झाले. आजकाल साईबाबांच्या कृपेनेच कोणाला ही रोग नाही, सर्वीना बाबांनी सुखी ठेवलय. खरोखर बाबांची लीला अगाध आहे ! आमच्यावर अनेक संकटे आली आहेत, पण बाबांचे नाव घेताच ती कुठल्या कुठे पर उडून जातात, खरोखर साईच माझी आई आहे !

✽

साई माझा पाठीराखा

- सौ. घशोधरा वसंत धागळे
ठी.-१० मॉडेल हाऊस ३ रा माळा
प्रॅक्टर रोड, मुंबई ४.

● जगात जेवळ्या विभूति झाल्या त्यात बाबांचे नाव गुंफले तर नवल काय ? बाबा आपल्या भक्तांना मातृवात्सल्याने धीर देतात, दीन दुष्कृत्यांना जवळ घेतात, बाबा

गरीबांचा वाली, दीनांचा कैवारी, बाबा भक्तांना हात धरून चालवतात, त्याच्याप्रमाणे ही खरी घडलेली शोष्ट आहे.

गेल्याच वर्षीची गोष्ट. ५ मार्च १९७५ मध्ये माझे पति वसंतराव वागळे हे एकाएकी आजारी पडले. त्यांना तावडोय “हरकिसनदास हॉस्पीटलमध्ये नेण्यात आले. १०-१५ दिवसांनंतर त्यांचे प्रोस्टेट्स्टेंड चे अॉपरेशन करण्याचे ठरविले. आॉपरेशनच्या दिवशी “आॉपरेशन थिएटर”मध्ये नेताना आम्ही सर्वजण तेथेच होतो. अनुकाय चमत्कार! त्यांच्या हातातील श्रीबाबांची अंगठी उडाली व मजजवळ आली. तेव्हा बाबा मला सांगत होते, धीर देत होते, “घावर नकोस; मी जवळ आहे, मी पुढे आहे.” असे वोलून त्यांनी मला धीर दिला, आणि खरोखरच ते आॉपरेशन चाबांच्या कृपेमुळे यशस्वी झाले.

काही दिवसानी हायांना घरी आणले. पुढे ह्यांना कावील झाली तेव्हा पण झायांनी धीर दिला. २३ फेब्रुवारी १९७६ रोजी परत हे अचानक आजारी पडले. धीर डॉक्टरला बोलवण्यात आले. डॉक्टराने १५ मिनियांच्या आत हॉस्पिटलमध्ये नेण्यास सांगितले. आम्ही फारच धावरलो. शेवटी त्यांना नायर हॉस्पिटलमध्ये नेण्यास सांगितले. त्यामुळे आम्ही ‘नायर हॉस्पीटल’मध्ये त्यांना रात्री ११वा. दाखल केले. त्यांच्याबरोबर आम्ही “एकस रे” चे पेपर घेऊन गेलो होतो—ते पेपर उधडताच बाबांचा आशिचार्दाचा प्रेमल हात पाहून धीर आला. तेव्हा पण बाबा सांगत होते शावर नकोस, मी आहे.

जीवनात आधारस्तंभ असलेले हे बाबा खरोखरच माझे पाढीराखे आहेत. ●

साई साई नाम घोका योग्य समई टळेल धोका !

— कु. शशिकला ल. बोरवणकर
बोरवणकर वाढी, चरई, ठाणे-१.

● “ साई साई नाम घोका । योग्य समई टळेल धोका ॥

ह्या ओळीचे प्रत्यंतर आम्हाला कसे आले त्याचे थोडक्यात वर्णन मी करते आहे.

आम्ही ज्या भरात राहात होतो ते घर अर्धे पाढलेले होते, आणि त्यामुळे आधाराठी जी भिंत बांधली होती ती तरी एका विटेची आणि कच्ची होती. नवीन घर आम्हाला जून ७६ च्या पहिल्या आठवड्यात मिळणार होते. पण काहीअडचणीमुळे

उद्धीर झाला. त्याच सुमाराला मोठे बादळही झाले. येणारी-जाणारी प्रत्येक व्यक्ती आमच्याकडे आल्यावर भिंतीविषयी चिता व्यक्त करीत होती. पण आम्ही घरची मंडळी खास करून वडील प्रत्येकाला सांगायचे, जोपर्यंत साईंवावा आमच्या पाठीमागे आहेत तोपर्यंत आम्हाला काही चिता नाही, आणि खरोखरच आश्वर्याची गोळ, इतका पाऊस वारा, त्यात भित बाहेरच्या वाजूला कललेली. पण भिंतीला जराही धक्का बसला नाही. आम्ही मात्र रोज उद्दी लावून शेपत होतो, आणि आजही शेपतो. अखेरीस आम्ही स्था संकटातून वाचलो, वरोबर एक महिन्याने ४ जुलैला आम्ही नव्या घरात गेलो. पण मधल्या काळात खरोखर आमच्या कुणाऱ्याही केसाला देखील धक्का लागला नाही. आम्ही सर्व सुवरूप राहिलो. या सर्वामागचे आधारस्तंभ बावाच आहेत. अशीच कृपावृष्टी त्यांची भक्तांवर राहो.

केवढी किमया प्रभु साई

-श्री. दशरथ रामजी तलेकर
मुकेश मिल कंपाऊंड, विहटोरिया बंदर रोड,
पी/६, कुलाबा, मुंबई-५.

* त्या वर्षी म्हणजे १९७३साली घडलेली ही एक आश्वर्यकारक पण सत्यकहाणी आहे. माझी एस. एस. सी.ची परिक्षा तुकडीच आटोपली होती, आणि मी मे ची सुट्टी अगदी आनंदात व मजेत घालवीत होतो. मेच्या सुट्टोचा आनंद अगदी न्याराच असतो. अभ्यासाचे ओळे बाजूळा ठेवून मित्र-मैत्रीसमवेत प्रत्येक दिवस आनंदात घालवायचा हेच शालेय विद्यार्थ्यांना ठाऊक.

मी सुट्टा माझ्या मित्रांवरोबर संवंध दिवसात रानावनातून, पर्वत कड्यावरून मुक्तपणे हिंडलो, फिरलो. काजू, आंबे, फणस, करवंदे इ. रानचा मेवा मिळवून खाल्या. कधी दुपारी विहीरी तलावामध्ये स्वैरपणे मनसोक्त पोहोलो. एकंदर मे ची सुट्टी इस्तून, खेळून व मौजमजा करून आनंदात घालविली.

सुट्टीत खेळ तर खेळायचोच. पण अधूनमधून घरची कामे सुट्टा मी मोळ्या आवडीने करीत असे. कधी वडीलांवरोबर शेतावर जाणे, आईवरोबर मळवात जाणे. इ. कामे सुट्टा मी करीत असे. मे महिन्यातील अशाच्य त्या काळयाकुङ्ठ रात्रीची भला आठवण-शाली की भग मात्र माझ्या अंगावर काढा उभा राहिस्याशिवाय रहात नाही.

मला पूर्णी आठवतो तो दिवस. १३ मे १९७२ चा होता. या दिवशी मी व माझे दहोल असे आम्ही दोघे मिळून आमची बैलगाडी घेऊन मुखड (जंजीरा) येथे भात दल्घ्यासाठी गेले, होते. मुखड हे शहर माझ्या 'खाजणी' गावापासून आठ मैल अंतरावर आहे. रस्ता दगड, मातीचा म्हणजे कच्चा आहे. आम्ही मुखडला बैलगाडी घेऊन दुपारी ठीक वारा वाजता भात गिरणीवर पोहचलो. तिथे भात दल्घ्यासाठी नंवर लावला. नंवराप्रमाणे आम्हाला संध्याकाळी ठीक सहा वाजता भात दवळून मिळाला. भात दवळून मिळाल्यावरोवर तांदळाच्या गोणी गाडीत घालून आम्ही घरचा रस्ता भरला.

दोन मैल रस्ता चालूस्यानंतर आम्हाला काळेखाने चोहोआजूनी घेरले. म्हणून मी सोबत आणलेला कंदील (दिवा) पेट्कून गाडीच्या पुढे घरून पुढचा रस्ता चालू लागलो. रात्रीचे आठ वाजले होते. समोवार दाट काळोख पसरला होता. रातकड्याचे आर्त स्वर कानावर येत होते. अलड वारा बेभान धावत होता. त्याच्या तालावर वृक्ष आनंदाने डोलत होते. मधूनच टिटवीचे ओरडणे ऐक येत होते. अशा या भयंकर काळोखाच्या रात्री वाचा बैलांना हाकीत होते व मी गाडीच्या पुढे चालून बैलांना उजेड दाखवित होतो.

नंतर तीन मैलांचे अंतर चालून गेलो असेल नसेन तोच कंदीलातील रॉकेल तेल संपले आणि कंदील विकला. शाळे! सगळीकडे अंधाराच अंधार. जवळपास गव सुद्धा नव्हते आणि रात्रीचे दहा वाजले होते. आम्ही थोडेसे निराश झालो. पण तरीही न घावरता आमच्या घरच्या रस्याने आम्ही गाडी हाकण्यास सुरुवात केली. मी गाडी हाकावशास बसलो आणि माझे बडील मागच्या गाजूला बसले.

अंधार मी म्हणत होता. वाट (सडक) सुद्धा दाट ज्ञाडीतून होती. रात्रभर रस्यात थांबून रगाणे अशक्य होते. कारण जंगलातील आर्द्धावासी (कातकरी) लोकांचा भरवसा नव्हता आणि आमच्या गाडीत तर तांदळाच्या पाच गोणी होत्या. आम्ही भीत भीतच रस्याने बैलगाडी हाकीत होतो. मनात अनेक शंका कुशंकानी घर केले होते. बैल धीरे धीरे नेहमीचा पायाखालचा रस्ता तुडवित चालले होते.

अंधाराचा पडदा फाडीत फाडीत आमची बैलगाडी एक मैला अंतर चालत गेली असेल नसेल तोच आमच्या गाडीच्या समोरून तीन व्यक्ती आपआपसात कुजबुजत येताना दिसल्या. माझ्या काळजाचे पाणी झाले. मी गाडी जागच्या जागी थांविली. वावांनी मला गाडी थांविल्याचे कारण चिचारले. पण मी काहीच बोललो नाही. इतक्यात समोरून येणाऱ्या तीन व्यक्ती आमच्या गाडीच्या समोर येऊन शंकवल्या. वाचा सुद्धा घाव्रले. माझ्या अंगाला कापरे भरले. ओरडून व पळून काहीच उपयोग होणार नव्हता. मदतीला धावून येणारे असे कोणीच नव्हते. या शिवाय अनोलख्या व्यक्ती तीन होत्या. आम्ही देघेजण त्यांना काहीच करू शकत नव्हतो.

त्या घिप्पाड उंच व्यक्तीपैकी एकाने आम्हाला करडवा आवाजात मोळवाने विचारले, ‘कोण तुम्ही ? कुठे चाललेत ? गाडीत काव आहे ? गाव कुठले ?’

बंदुकीतून गोळव्यांची फैर झाडावी तशीच लागोपाठ प्रश्नांची फैर झाडून विचारणारी व्यक्ती गप्प झाली. संकट तर मोठे विकट होते. म्हणून त्यांव्या आवाजात म्हणाले, ‘आम्ही खाजणी गावचे रहणारे, भात दलण्यासाठी मुरुडला गेलो होतो.’

त्यावर त्यातील एकजण म्हणाला, ‘गाडीनून खाली उत्तरा आणि किंवा पैसे आहेत ते इकडे द्या.’

संकटातून सहीसलामत सुटण्याचा एकच मार्ग असतो तो म्हणजे मुकाब्याने शत्रूला शरण जाणे. आम्हीसुद्धा थाच मार्गाचा अवलंब करण्याचे ठरवून गाडीतून खाली उत्तरलो. मनात मी ‘साईवावांचे स्मरण’ केले. आणि पैसे काढून देण्यासाठी खिशात हात घातले, तोच एक चमत्कार झाला.....

सोमोरुनच हातात चार कंदील (दिवे) घेऊन चार व्यक्ती माझ्या बडिलांच्या नावानी हाका मारीत येताना दिसल्या. आम्हाला वराच थीर आला. मात्र आम्हाला ज्या तिघां गुंडांनी घेऱले होते त्यांच्या अंगाला थरकाप भरला, आणि मग मारे पुढे न पहाता ते तिघेही जण पलायला लागले. तेहा मग मता आणवीच सूरण चंदले, आणि मग रस्यावरील दगडी हातात घेऊन मी त्यांच्या पाठीमागून फेकू लागलो.

थोड्याच वेळात कंदीलवाल्या चार व्यक्ती आमच्याजवळ येऊन ठेपल्या. त्यांनी आमची विचारपूस केली. आम्ही सर्व हकीगत निवेदन केली. आमची हकीगत ऐकून त्यातील दोन व्यक्तीनी आम्हाला कंदील घेऊन आमच्या गावापर्यंत पोहचवायला येण्याचे कवळ केले, आणि त्यातील दोन व्यक्ती आल्या वाटेने निघून गेस्या.

त्या दोन व्यक्तीनी आम्हाला आमच्या गावरच्या वेशीपर्यंत आणून सोडले आणि मग त्यांनी आमचा निरोप घेतला.

आम्ही त्यांना घरी येण्याचा खूप खूप आग्रह केला. पण घरी येण्यात त्यांनी नापसंती दर्शविली. तेहा रात्रीचे साडेत्रावा वाजले होते. मी त्यांना नाव गाव विचारले असता ते म्हणाले, ‘आम्ही चौघेही जण एकत्र जंगलात रहातो. आम्हाला नावे गावे अगैरे काहीच. नाहीत. इतके सांगून ते घाईघाईने निघून गेले.

आम्हाला सान्या प्रकाशवद्दल खूप आश्र्य बाटले. आम्ही तसेच गाडी घेऊन ‘साईवावांचे आभार’ मानून घरी आलो. तोंदूळ घरी ठेवला. आणि झोपी गेलो. सकाळी उटून प्रथम रात्री घडलेली हक्किकत गावातील सगळ्या भाणसाना सांगितली.

सर्वजण हकिगत ऐकून आश्र्यवकीत झालेच. पण त्यावरोवर सर्वांच्या तोऱ्यान मला एवडेच ऐकायला मिळाले..... ते म्हणाले —

“साईनाथ महाराजांचा तू भक्तच आहेस. म्हणूनच रात्री तुम्ही चोरांच्या हातून सुटून सुखदृपणे घरी आलेत आणि तुम्हाला पोहोचविष्यास आलेले दुसरे तिसरे कोणीच नसून प्रत्यक्ष ‘साईवाचाच’ दुसऱ्या वेळात आले असावेत. त्यांच्याशिवाय दुसरे कोणीच नाही.”

खरोखरच वाचा भक्तांसाठी किती त्रास घेतात, नाही ! किती रुपे, किती वेष घेऊन भक्तांची कामे करतात. नाही काय ? खरोखर भक्तांसाठीच त्यांचे बीबन आहे वर ! भक्तांसाठीच ते अवतीर्ण होतात. पण त्यांच्यावर श्रद्धा आणि भक्ती असावयास पाहिजे. नाहीपेक्षा तुमचे कुठलेच काम यशस्वी होणार नाही.

४

साईनाम सुखदाई है !

—श्री. राधाकृष्ण गुप्ता, ‘चेतन’
पाटकर वाडा, भगतसिंग पथ,
डॉक्टरली (पूर्व)

● श्रीक्षेत्र शिरडी जाने का प्रथम अवसर मुहूर्त १९७४ में मिला। इस प्रसंग को मैं अपने जीवन में बड़ा महत्वपूर्ण अनुभव व साईप्रेरणा समझता हूँ। सन १९७४ में श्री देवी की प्रेरणा से मुझे ‘दुर्गा सप्तशती’ के पाठ पठन करवाने की आज्ञा हुई। आज्ञानुसार मैंने नवरात्रीमें ‘दुर्गा सप्तशती’ के पाठ पाच मंगलवार के दिन करवाये। पांचवे मंगलवार के दिन यशविधी समाप्ति हुई। संयोग समझिये या देवी कृपासे, मैं दूसरे दिन बुधवार को निकलकर सिवे शिरडी पहुँचा और गुरुवार के दिन साईवाचा की पालडी में शामिल हो गया। इस प्रकार यह मेरी प्रथम यात्रा हुई। कविके नाते मैंने २ रे लेखक-कवि सम्मेलन फरवरी १९७६ में दूसरी बार शिरडी यात्रा की।

अब जुलाई ७६ की घटना और यह अनुभव ताजा है। मुझे ऑफीस के कामसे साहब के साथ दौरेपर जाना पड़ा। येवला कौपरांव, होते हुए हमें औरंगाबाद जाना था। दौरेपर निकलने के पहले मैंने साई नामस्मरण कर प्रस्थान किया। हमें प्रथम येवला जाना था। हमारे रहनेका प्रबन्ध रातमें गोदावरी शुगर फेस्टरी के गेस्ट हाउसमें किया था। दूसरे दिन हम सब लोग अचानक शिरडी साईवाचाके दर्शन के लिये गये। साईवाचाके दर्शनसे मेरा मन बडा प्रफुल्लित हो रहा था। और मैं स्वर्णिय मुखका आनंद ले रहा था। साकोरी होतेही हम लोग कार्यक्रमनुसार येवला पहुँचे। मन बार बार यही कह रहा था कि श्रद्धा और

सच्चरी ही सच्चे सुख की गुरुकिली है। साईं नामस्मरण ही सच्ची कमाई है जिससे एक विशेष जानेंद का अनुभव मिलता है।

भावी संकट की संभावना को जानते हुए अंतर्यामी साईबाबा अपने भक्तोंका सदा सहायता करते हैं तथा उनका कष्टभार हरते हैं। वैसेही बाबा ने मेरा भी कष्टभार हर लिया और अपने गुणगान करने के मन को अधिक आकर्षित किया। अनायास ही ऐसे मन में ये काव्य पंक्तियाँ उभरने लगी —

साई ! तेरो नाम बड़ा ही सुखदाई है
'नामस्मरण' ही जग में सच्ची कमाई है ॥ टेक ॥

नाम को भजते अति सुख लागे
भव पीड़ा सब क्षण में भागे
प्राची में अब उदित हुई ये अरुणाई है ॥ ६ ॥

संतजनों की अमृत बाणी
प्रातःस्मरण करते प्राणी
सुन्दर पदों में नाम की महिमा गाई है ॥ २ ॥

नाम मधुर है, प्यारे साई
अनुभव ऐसा, सुन लो भाई
नाम सुरली से गुंजित मन की अमराई है ॥ ३ ॥

नाम है आदि, नाम अंतिम
साईमय हो जीवन अंतिम
संकटमोचन साई नाम ही वरदाई है ॥ ४ ॥

रघुपति राघव राजाराम
पतितपावन है साईराम
अंतर्यामी, मेरे स्वामी प्रियं साई है ॥ ५ ॥

साईं तेरा सहारा

— दत्ताराम आ. बारस्कर
१६ संतसेनामहाराजमार्ग, गिरगाव मुंबई ४.

● गेल्या वर्षीच्या दिवाळीतला प्रसंग, 'जास्वंद'च्या दिवाळी अंकात माझी 'हे फुल उंवराचे' ही काढबरी प्रसिद्ध झाली होती. अंकातील काढबरी जास्वंदचे संपादक श्री. अजित निखारे हे आपल्या सुमनिषा पञ्चकेशनस्तरफे पुस्तक स्थाने प्रसिद्ध करणार होते. पुस्तकाच्या आकारात काढबरीची पाने छापून तयार झाली. पद्मश्री अनंत काणेकर यांची काढबरीला प्रस्तावनाही लाभली. पण सुखपृष्ठामुळे प्रकाशन अडले.

सगळी तयारी झालेली पण सुखपृष्ठावर चित्र कुणाकळून करून व्यायचे या विचारात लेखक-प्रकाशक आम्ही दोघेही होतो. धंदेवाईक आर्ट्सकळून सुखपृष्ठ तयार करून घेणे आणि तेही तीनचार रंगांचे, खचांच्या घटीने प्रकाशकांना परवडणारे नव्हते. शेवटी मीच प्रकाशाच्या ओळखीच्या हौशी चित्रकाराकळून ते तयार करून व्यायची जवाबदारी स्वीकारली.

नव्या शोध घेतल्यावर परलचे माझे एक स्तेही कै. रामचंद्र बस्तावडेकर यांच्या परिचयाचा एक तरुण उत्साही चित्रकार श्री. तळाशीलकर याला कथानकाची कल्पना देऊन चित्र काढावयास सांगितले. ऐन दिवाळीच्या गडबडीत त्याने चित्र काढले. पण रसिक मित्रांनी आणि प्रकाशकांनी ते नापसंत केले. पुन्हा गाडे अडले. नव्या चित्रकाराचा शोध घेणे क्रमप्राप्त झाले. काय करायचे? काहीच सुनेनासें झाले. जबलपास कुणी चित्रकार असल्याचे दृष्टीपुढे येईना, स्मरणात येईना. मी खूबच निराश झालो होतो.

त्या दिवशी मी घरात कॉटवर चिंतातुर होऊन बसलो होतो. माझ्या कॉटच्या समोर भिंतीवर एक लहानसे पुस्तकांचे कपाट आहे. त्या कपाटात मी माझ्याकडे आलेले नवे पुस्तक दर्शनी लावून ठेवित असतो. नुकतेच त्यावेळी कवी श्री. शशिकांत तोडवळकर यांचे - 'श्री साईंगीत दर्शन' हे साईंवाबांवरील गीतांचे पुस्तक प्रसिद्ध झाले होते. त्यांनी ते मला संप्रेम भेटीदाखल पाठविले होते. मी ते माझ्या कपाटात लावून ठेवले होते.

या पुस्तकावरचे श्री अशोक सीताराम पिलवकर यांनी चित्रालेले आशीर्वाद देणारे श्री साईंबाबांचे चित्र इतके अप्रतिम आहे की त्याकडे सतत पहात सहावेसे वायते. हे रंगीत चित्राकर्त्तृ चित्र मी एकटक पहात बसलो होतो. 'श्रद्धा आणि

सबुरी' हे दोन शब्द जुळवा विहिणीसारखे त्या चिन्मया कोपन्यात होते लक्षवेदी असे !

कसे कोण जाणे ? त्या चिन्मयाकडे मी पहात असतानाच्च मला श्री साईवाचांच्या त्या चिन्मयाकडून आदेश मिळाला, “तु कामगार भागात जा. तुझे काम होईल !” अकलिपतपणे मिळालेल्या त्या आदेशाने माझ्या संवीरेत उमाहाची वीज संचाराली मी ताडकन उठलो. गिरणावातून जायची तयारी केली. चिंचपोकळीला डॉक्टर कंपाऊऱ्डमध्ये माझा थाकटा भाऊ रहातो. त्याच्याकडे जातयेत असताना कामगार भागातील नाळ्यसंस्थांचे सुंदर बोर्ड चितारलेले मी पाहिरंग होते. वाचले होते. त्यावरून माझ्या मनाची पक्की खाची शाली की, आषगाला चिन्मयाकार हमखाल मिळाणार !

मी बंधुकडे गेलो. तिथल्या एका कार्यकर्त्याना ओलावरं व त्याच्याकडे, ‘नुमच्याकडे कुणी चिन्मयाकार आहे का ? आमचे असे असे काम आहे, एवढे होईल तर वेर !’ असे त्याला म्हटले. त्याने आपणाकडे उत्तम आर्टिस्ट असल्याचे सांगितले व काम करून देतो असे तो म्हणाला.

आठ दहा दिवसानी मी गेलो. तेव्हा त्या कार्यकर्त्याने माझ्या हाती चित्र ठिले. चार पाच रंगाने रेखाठलेले ते चित्र इतके अप्रतिम शांत फैला-दलाल-मुळगावकरां सारखा जागतिक कीर्तीच्या रंगसमायाने काढल्यासारखे ते वाटत होते. मी खाली शाळे. त्या कार्यकर्त्याचे आभार मानले. दिनकाराचे देखील ! त्या चित्रकारचे नाव श्री. गुजर ! श्री गुजर यांनी माझ्याकडून एक पैंडे देखील घेतली नाही हे विशेष ! इतकेच काय पण पुस्तकावरच्या मुख्यपृष्ठावरील त्यांच्या हातून तथार शाळेंदे न पाहिनेच चित्र असल्याने त्यांनी आपले नावही न द्यापण्याची अट घातली.

मी पुस्तकावरचे मुख्यपृष्ठ आता पाहू लागलो-कुणाला दाश्तू लागलो की, मला श्रीसाईवाचांच्या चमक्काराची आठवण होते, आणि नी न कळत ओलून जातो-‘साई तेरा सहारा’ हेच खरे !

अडकलेली गाडी

-श्री. लिलासिंग भावसिंग मंडाले
भाजी मार्केट समोर,
मु. पो. शिरपूर, खुळे

● मी एकदा चोपडा रस्त्याने येत होतो. दिवस पावसाळ्याचे होते. मी स्वतः टॅक्सी चालवित होतो. नाळ्याना पाणी होते. एका नाळ्यात गाडी आली आणि वंद

नडली. पाण्याला जोर होता. गाडीत ८१० उत्तर छोते. गाडीत पाणी दुसु लागले. ती पालथी होण्याच्या बेतात होती. लोकांना मदतीला हाक मारू लागलो. परंतु कोणीही येईना थोडवाच वेळात पाण्याने मोठे स्वरूप घेतले. मी श्रीसाईबाबांचा आवा करू लागलो. गाडीला एकबदून बळ दिले. आणि काय नवल ! यक्षिणीची कांडी फिरावी त्या प्रमाणे गाडी कोणी तरी पुढे ढकलून दिली. मला आनंद झाला. श्रीबाबांची कुग म्हणून मी सुखरूप घरी आलो. तो दिवस मी कधीही विसरणार नाही.

मी साईभक्तच झालो

— रामचंद्र अमृतराव देशमुख, शिर्डी

● मला श्रीसाईबाबांच्या मंदिरात जाण्याचा फार केंद्राळा येत असे. परंतु माझी मुलगी ज्यावेळी विषमज्वराने आजारी झाली तेव्हा तिला श्रीसाईबाबांच्या दबाखान्यात नेले, औषधोपचार सुरु होते. आराम पडण्याचे चिन्ह दिसेना. माझ्या आईची श्रीबाबांच्या वर पूर्ण श्रद्धा त्यांनी मुलीला श्रीबाबांचे स्नानाचे तीर्थ व उदी पाजली व काय आश्चर्य, १५ दिवसात मुलीला आराम पडला. त्यामुळे मी आता पूर्ण साईभक्त बनलो आहे. ही सर्वे साईमाऊलीची कुपा असे समजून मी चालतो.

मी रोज संध्याकाळी श्री साईचरित्र चाचन सुरु केले. ते पावसाळ्याचे दिवस होते. ज्यावेळी पोथी वाचन सुरु होई त्यावेळी एक बेहुक पोथी सुरु होण्याआधी एका कोपन्यात येऊन बसत असे. पोथी संपली की तो उड्या मारीत निघून जाई. हा आश्चर्यकारक प्रकार पाहून आमचा असा समज झाला की श्री साईबाबाच पोथी ऐकावयास येत असतात की काय? कारण कोणत्याही रूपाने मी येईन, ही त्यांची बाब्ये आठवतात. ●

श्रीसाईबाबांच्या कृपेने परीक्षा पास झालो

— दत्ताराम बाळकृष्ण कांवळे
शिवाजी नगर, सातारा

● मी केवळ साईबाबांच्या कृपेने परीक्षेत उत्तीर्ण होऊ शकलो. हा एक सत्य अनुभव मला नुकताच आलेला आहे. त्याबाबत कुदल्याही प्रकारे अतिशयोत्ती न करता तो पुढील प्रमाणे देत आहे.

गत वर्षी मी बी. ए. च्या शेवटच्या वर्षी होतो. बी. ए. ला मी इंग्रजी स्पेशल हा विषय बेतलेला होता. कॉलिजच्या पहिल्या वर्षांपासून माझी बी. ए. इंग्रजी स्पेशल घेण्याची इच्छा होती. इंग्रजी विषयाबद्दल मला आवड आहे, आणि त्याप्रमाणे मी गतवर्षी बी. ए. ला इंग्रजी स्पेशल हा विषय निवडला होता.

माझी आर्थिक परिस्थिती बेताचीच आहे. अभ्यासामधील प्रगतीही बेताचीच, अशा परिस्थितीत इंग्रजी स्पेशल सारखा अवघड विषय बेऊन पास होणे अशक्यच होते. केवळ माझ्या तीव्र इच्छेमुळेच मी हा विषय निवडलेला होता. अभ्यासाही चालू होता. तरीही परीक्षेतील यशाबद्दल मन साशंक होते.

अशा गोंधलेल्या अवस्थेत कॉलिजची पहिली टर्म संपून दिवाळीची सुडी सुरु झाली. या सुडीमध्ये असेच एकेदिवशी मी सहज नगरवाचनालयामध्ये गेलो होतो. तिथे “**साईंलीला**” हे नुकेतेच प्रकाशित झालेले मासिक माझ्या वाचनामध्ये आले. सदर मासिकामधील साईंभक्तांचे उनुभव की ज्यामध्ये बाबा आपल्या भक्तांना संकट, अडचणीच्या प्रसंगी धावून येत व भक्तांची संकटापासून मुक्तता करीत. लसेच बाबांनी भक्तांना दाखविलेले साक्षात्कार, हे सर्व बाबांल्यानंतर माझे मन, हृदय श्रीसाईंबाबांच्याबद्दल भक्तीने कृतज्ञतेने भरून आले, आणि त्यावेळेपूर्वी माझी खानी शाळी की माझी बी. ए. ची परीक्षाच नव्हे तर माझे संपूर्ण जीवन यशस्वी होण्यासाठी सम्मानाचा मार्ग आणि तो म्हणजे साईंबाबांची भक्ती. त्यावेळेस साईंबाबांचे छायाचित्र विकत घेण्याचे टखून लगेच मी नागरवाचनालयामधून बाहेर पडलो. काय आस्रच्य! योड्याच अंतरावर एक तरुण मुलगा श्री साईंबाबांची उक्कष्ट छायाचित्रे विकत असलेला दिऱला. त्यांच्याकडून मी एक छायाचित्र विकत घेवून माझ्या खोलीमध्ये लावले, स्या दिवसा पासून मी बाबांची दररोज सकाळ, संध्याकाळ भक्ती भावाने पुज करू लागलो.

सुडी संपूर्ण कॉलिज सुरु झाले. दिवस जात होते. परीक्षा जवळ येत होती. माझा अभ्यास बाबांच्यावर श्रद्धा टेवून चालूच होता. अखेर परीक्षेचा दिवस उजाडला. पहिला पेपर वरा गेला. दुसरा टीकाशाळ हा पेपर अतिशय अवघड गेला. त्याचा परिणाम राहिलेल्या तीन येपरांवर झाला. अशा चिंताजनक परिस्थितीमध्ये मी परीक्षा। कशीदर्शी संपवली.

परीक्षा संपल्यानंतर निकालाचा दिवस जवळ येवू लागला. मन मात्र काळजी, दुःखाने पूर्णपणे भरून गेलेले होते. पास होण्याची आशा पूर्णपणे मावळली होती. बाबांच्यावर श्रद्धा कायम होती. बाबांची भक्ती नियमितपणे चालूच होती.

अखेर निकालाचा दिवस उजाडला, माझे एक नातेवाईक नगरला गेले होते. येताना ते शिर्डीहून बाबांची उर्दी घेवून आले होते. त्यांच्याकडून उदी घेवून ती पुढी

निकालाच्या दिवशी माझ्याजवळ होती. त्या दिवशी बराच वेळ वर्तमानपत्रामध्ये निकाल पहाण्याची इच्छाच होत नव्हती. अखेर मनाचा निधीर आणि साईबाबाचे नामस्मरण करीत व उदी हातामध्ये वेवून मी माझ्या परिक्षेचा निकाल वर्तमान पत्रामध्ये पाहू लागलो आणी काय आश्चर्य! माझा उत्तरीण क्रमांक पाहून जो आनंद झाला तो खरोखरच अवर्णनीय होता. वावांच्या भक्तीने माझे हृदय भरू आले. केवळ वावांच्या कृपेनेच मी परिक्षेत यशस्वी होऊ शकलो. तसेच वावांच्या भक्तीमुळे मी यावर्धी पुष्कळ अडी-अडचणीही निभ्रू शकलो.

प्रभू साईबाबांच्या चरणी या साईभक्ताची, या लेकराची येवढीच प्रार्थना की या लेकराकडून श्रीसाईबाबांच्या चरणाची भक्ती आयुष्यभर घडू दे.! ●

जैसी जयाची भावना फळ तैसा जाणा

श्री. अमृतराव नाळावडे
न्यू मल्कापेट, हैदराबाद

● खरोखरच डिसेम्बर १९७५ च्या महिन्यात शिर्डी देवस्थानी गेल्यानंतर अडलेली इकीगत.

● मी डिसेम्बर १९७५ च्या तिसऱ्या आठवड्यात शिर्डीस दर्शनास गेलो. मी त्या पूर्वी बरेच वेळा गेलो होतो. पूर्वी गेलो तेव्हा मी बांकडून आशीर्वाद घेतला होता की, ३१ दिवस जेवण न करता गंगाजल फक्त दोन वेळा तसेच (मौन व्रत) कोणाशी न बोलता साई चरित्राचे अध्ययन, गीता, गायीत्री जप, ३० कुंड खा प्रकारे करीन. याप्रमाणे २० आक्टोबर ते २० नव्हेम्बर पर्यंत ३१ दिवस मी आपल्या मनातील हेतू पूर्ण केला. तसेच नव्हेम्बर २० ता. दिवशी व्रत सोडले. माझ्या आईच्या हातून दूध व मध मिश्रण घेतले. माझी प्रकृती विघडली होती, शरीर फार अशक झाले होते. माझे शरीरात अशक्तपणा आला होता. जेवण घेतले तर अपचन होत होते. दिवसातून ७-८ वेळा तरी शौचास जावे लागत होते. पोटात एक छटाक पण अज जाणे कठीण होते. मी फक्त पाणी व हूध मिसळून थोडे थोडे करून पीत होतो, तरी शरीर काही सुधारेनासे झाले. मनात विचार झाला की जो पर्यंत शिर्डीत जाऊन बावांचे दर्शन करणे नाही तो पर्यंत हे शरीर सुधारणार नाही.

शेवटी डिसेंबर ७५ च्या तिसऱ्या आठवड्यात मी शिर्डीस चौ. व इतर ४ मित्रांना घेऊन निघालो. निघाण्यापूर्वी एक भित्र सत्यनारायण एक महिन्यापासून

फारच आजारी होता व त्याचे येणे कठीण होते, तो गहणत होता की, वावऱ्याची आज्ञा ज्ञाली तरच येहीन. शेवटी निघाला. जस-जसे तो गाडीत वसून शिर्फीकडे निघाला तस-तशी त्याची प्रकृती सुधारत गेली. शिर्फी येर्हपयेत त्याच्या आजार, अशक्तपणा फारच कमी झाला.

भाऊया वरेवरचे आलेले मिन्नगण तीन दिवसानंतर हैद्रावादला गेले. जाण्यापूर्वी एक रात्र शांती निघासाच्या व्हरांड्यात त्यांना काढवी लागली. कारण नाताळच्या आठवडा होता त्यामुळे मुंबई पुणे कडील गर्डी फार होती. नंतर दुसऱ्या दिवशी मंदिराच्या वरील खोली ने ५ देण्यात आली. आम्ही तेथे थांबलो. मी तेथे गेल्यानंतर साई हाँस्टिपटलमध्ये औषधाकरिता गेलो. तेथे फक्त ४ आणे देऊन औषध घेतले. एक वेळा औषध घेतले नि माझी अर्धी प्रकृती सुधारली व जेवण्यात वाढ झाली. तीन दिवस औषध घेतले प्रकृतीत फारच सुधारणा झाली.

शिर्फी मध्ये पंधरा दिवस रहावे, अशी इच्छा, पण येथे तसे रहाता येत नाही. कारण गर्डी फार होती. काय करावे या विचारात होतो, इतक्यात माझ्या मुलाची प्रकृती विवडली. मुलगा साईनाथ साईप्रसाद तोडावर आईचे खूण (गोवर) दिसू लागले. मी ऑफिसमध्ये सुचना दिली की माझे जाणे होते नाही कारण की, माझा मुलगा आजारी आहे तेव्हा मला रहायाची परचानगी मिळाली. अशा प्रकारे पंधरा दिवस राहिलो. माझी व मुलाची प्रकृती एकदम सुधारली.

माझा पुढील कार्बकम असा होता की, अहमदनगर तालुक्यातील खेडे गंगापूर गावी एक महिना काढावा. तेथे प्रकृती सुधारल्यानंतर हैद्रावादला जावे. हा इच्छेने परली कडे निघालो. तेथे चारपाच मित्रांच्या साहाय्येने भेटी-गाडी केल्या. शिर्लक न्या भेटीत जे काही स्पर्शे जवळ होते ते संपत्ते. फक्त २५ रु. राहिले. आम्हा दोघाना गाडी भाडे २१ रु. होते. पुढे काय करावे हा विचार पडला. मित्राकडून घेऊ नव्ये हा माझा मनातील उद्देश होता. मी विळेगावाहून परत एका गावी खेड्यास देवदर्शनार्थ मित्राच्या भेटीस आलो. घरी येलन टेकलो एवड्यात वर्तमान मिळाले की हैद्रावादहून ५५-०० स्पर्याची मनी ऑर्डर माझ्या नावावर आली आहे. मी विचारात पडलो की मी कोणास पत्र पाठवले नाही की पैसे पाठवा. कोणी पाठवले असतील हा विचार निर्मिण झाला. मी त्वरित एका मुलास पोस्टमनला बोलावण्यास सांगितले त्याने आत्या बरोबर सांगितले की ही मनी ऑर्डर येथे आली आहे. पाठवणार आर. के. रेडी एवढे सांगितल्या वरून कळले की हे घरचे भाडे आहे. भाडेकरूने हैद्रावादमध्ये घरी साडू शंकरराव होते, त्यांना मी सांगून पण आलो नव्हतो की पैसे इकडे पाठवा, किंती विचित्र गोष्ट. म. ऑ. पाठवणार मार्गदर्शन करणार वावाच आहेत. त्यांनी माझी चिंता दूर केली.

अशा प्रकारे मला कोणाकडूनही रु. न मागवता हैदरावादला घेणे झाले. जेव्हा जेव्हा मी जशी भावना मनात आखतो तसे-तसे वाचा माझी विनंती मान्य करतात, हा माझा प्रत्यक्ष अनुभव आहे. कोणत्या प्रकारे भाजी प्रकृतीची सुधारणा केली; कसे पैशाच्या विवंचनेतून माझी शिर्डीत पंथरा दिवस राहण्याची सोय केली, कसे माझे त्रत ३१ दिवसांचे पूर्ण केले? खरोखरच ही नवलाची गोष्ट नव्हे काय?

खरोखरच वाचा शिर्डीत अदृश्य असून सुद्धा सर्व भक्तांना आशीर्वाद देतात तसेच त्याचे मनातील हेतू पूर्ण करतात. म्हणून म्हणतो जथाची जैसी भावना फळ तैसा जाणा।

— श्री साईकृपा —

— सुनिलदत्त सांडभोर
५७० दत्तवाडी, पुणे ३०.

* माझे नाव सुनिल, वय १५ वर्षे. माझे आईचे नाव सौ. कमल. बडिलांचे नाव रघुनाथ सांडभोर.

प्रथम पासूनच प्रतिवर्षी मी आई बडिलांचे घरोवर शिर्डीस जात असतो. परंतु या वर्षी मला जाता वेईल असे बाटत नव्हते. कारण माझी शाळेची परीक्षा त्याचे वेळी होती. शिवाय बडीलही खरचाचे अडचणीसुले मला घेऊन जाण्यास तयार नव्हते.

मी अगदीच नाराज झालो होतो. या वर्षी वाबांचे दर्शन होणार नाही म्हणून वाईट वाटत होते. मी सारखा वाबांचा धावा करत होतो की मला आपले दर्शनास येऊ द्या.

शेवटी साई कृपेने अचानक आमची परीक्षा पुढे टकलली गेल्याचे कळले. एक अडचण दूर झाली. आता सारखा वाबांचा धावा की, मला घरोवर नेण्याची तुदी बडिलांना दे.

शिर्डीस जाण्याचा दिवस आला. आवरा आवरी करून बडील निघाले. मी परत त्यांना मला घरोवर घेण्यावृद्धल विनवले. शेवटी बडील चल म्हणाले. मी ही आईने माझी तयारी करून त्याचेसह स्टॅडवर आलो. पहातो तर आम्हाला उशीर झाल्यासुले आमची गाढी निघून गेली होती. परत माझी प्रार्थना सुरु झाली. वाचा आता माझा अंत पाहू नका, मला आपले दर्शनास येऊ द्या. शेवटी थोड्या वेळाने कशीतरी दुसरी गाढी आम्हास मिळाली व आम्ही शिर्डीस पोहोचलो.

ઉત્તરાલ્યાબરોબર દર્શનાસ ગેલો. ઇતર સર્વ કાર્યક્રમ વ્યવસ્થિત જાલે. મનાલા ખૂબું
સમાધાન વાટલે. રાત્રી મિરવણુંકીનંતર ગાયનાચે કાર્યક્રમ હોતાત. મલાહી વાટલે કી,
આપણ એખાડે ગોત મૃણાવે, પણ બડીલ મલા જમણાર નાહી મૃણૂન નકો મૃણત હોતે.
મી બાબાંચી પ્રાર્થના કેહુણી કી, મલા આપણી સેવા કરણાંચી સંધી દ્વારી. શૈવદી બડીલ
તથાર જાલે વ માઝે નાચ ગાળે મૃણણાસાઠી દિલે. પરંતુ દીડ-દોન વાજલે તરી માઝા
નેંબર ચેણ્યાચે ચિન્હ દિસેના વ મલા ઝોપહી થેઝ લાગલી હોતી. મૃણૂન સમાધી મંદિરાત
ફેન્યા ઘાલત બસલો. થોડાચા વેઠાને પરત આલો તર શાઢીબુવા મલા મૃણાલે. તુઝા
નેંબર શૈવદી આછે. ત્યામુલે મી ફારચ નારાજ જાલો. તેવદ્યાત બડીલાંચે એક મિત્રાને
શાઢી બુવાના સાંગુન માઝા નેંબર લાગલા. મી એક પદ મૃઠલે. સુદૈબાને પેટી-તચલ્યાચી
સાથ ચાંગલી મિલાલી, ત્યામુલે કાહી બાસ જાલા નાહી. શાઢી બુવાની નારાઠ વ એક
રૂપયા દિલ્લા. મી સમાધી મંદિરાત જાઊન બાબાંચી દર્શન ધેતલે. બાબાંચ્યા સેવેચી હી
ચાંગલી સંધી મલા મિલાલી. હી બાબાંચીચ કૃપા હોય અસે મી સમજતો.

મી રોજ ઘરી બાબાંચી દર્શન ધેઊન ઉદ્દી લાલ્યાશિવાય કોઠે બાહેર જાત નાહી.
શી સાઈ કૃપેને આજપર્યત આલેલ્યા સંકટાતૂન-અડચણીતૂન નિશ્ચિત માર્ગ સાપણ્ટો.
બાબાંચી સેવા કરણાંચી સંધી વરચેબર મિઠો હીચ સાઈચરણી નંબ્ર વિનંતી.

કેવળ નામસ્મરણાને !

— શ્રી. શાંતારામ ગોવિંદ કદમ
અંબેડકર રોડ, ભાયખલા

મી નેહમી બાબાંચે નામસ્મરણ કરતો.

એક ગોષ્ઠ સાંગણ્યાસારખી અસ્થ્યામુલે બાબાંચ્યા પ્રિય ભક્તાચ્યા અનુભવાતિલચ
આછે. માઝા ગાવી આઈલા મિલાલેલ્યા બક્ષીસ ઇસ્ટેટીચી ભાનગડ નિર્માણ જાલી આણિ
કોટીઠ જાણ્યાચી વેલ આમચ્યાબર આલી. પરંતુ મી પ્રથમ માઝા નોકરીચા લંઘેખ
કેલ્યાપ્રમાળે મલા દરમહા પણ ૧૦ રૂપયે હોતા. ત્યામુલે આમ્હી આમચ્યા ફિયાદ
કરણાકરિતા વક્કિલ કરણાચ્યા ઐપ્તીત નબ્બતો. આણિ કસેહી કરુન કાગદપત્ર દાખ-
ચયાસ પાહિજેચ હોવે. મી સારખા વિચાર કરુન પાહિલા પણ માર્ગ સાપણેના. તેદ્વા નેહમી
પ્રમાળે શ્રીબાબાંચે નામસ્મરણ મનાત કરુન ત્યાંના વિનિવિલે. હે પ્રભો શ્રીસાઇબાબા
મલા યા સંકટાતૂન કસે મોકલે કરણાર! એહઢા વિચાર કરતો ન કરતો તોચ માઝા
ગાવચે ગૃહસ્થ માઝયાપુઢે દત્ત મૃણૂન ઉમે રાહિલે. આણિ ત્યાની એક ચિંદી મહ્યા

हातात दिली. ते गेल्यावर चिढी बाचली. तीत असे लिहिले होते आपण गावी येऊ नये, आमची भानगड समेटाने मिठली. कोणी विश्वास ठेवा अगर ठेवू नका पण मला त्वतःला श्रीबाबांचे बदल अनुभव बरेच आलेले आहेत. ते दिल्यास माझेच एक पुत्तक तयार होईल म्हणून आता पुरे. मात्र एकच सांगतो—

साधकाची निष्ठा आणि भावना असल्याशिवाय परमात्मा दिसणार नाही हे सत्य होय.

बाबांची प्रार्थना केली अन् आजार दूर पळाला

— श्री. श्रीराम सातडॅकर
विजित निवास, परळ मुं. १२

● श्रीसाईंबाबांची ५० वी पुण्यतिथी १९६८ साली शिर्डीत मोळ्या थायामाटात साजरी करण्याचे आयोजिले होते. त्यानुसार १ दिवस अगोदर शिर्डीत नवरात्रोत्सवापासून कार्यक्रमांची आखणी केली होती. संगीत दिस्त्रकं दी. रामचंद्र यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम आयोजित केले होते. मी प्रत्येक उत्सवाला शिर्डीस १९४५ सालापासून जात आहे. तेव्हा त्यावेळीही पुण्यतिथीच्या उत्सवाला हजर राहाण्यासाठी सी १५ दिवसांची रजा घेतली होती. उत्सव २३-१-६८ पासून सुरु होणार होता. परंतु दि- ८-१-६८ पासून माझी मोठी मुलगी चि. प्रतिभा तापाने आजारी ज्ञाली. दिवसेदिवस ताप बाढतच होता. डॅ. चिंताभण वाघ यांची ट्रिटमेंट चालू होती. आणखी दुसऱ्या दोन मुलांना व सौ. लाही ताप येवू लागला. शेवटी डॉक्टरांना घरी आणावे लागले. इतर आजारी पाहून डॉक्टरांनी सांगितले की, या मुलीला तुम्ही आर्थरोड हॉस्पीटलमध्ये घेऊन जा ! आता ३ विछानेच पडलेत, ६ विछाने घासावे लागतील. मला हे डॉक्टरांचे रागाचे शब्द ऐकून अलंत वाईट वाटले. प्रतिभाच्या तापाचा तो १४ वा दिवस होता. माझे सर्व लक्ष शिर्डीच्या कार्यक्रमाकडे लागले होते. उद्यापासून बाबांचा उत्सव सुरु होईल, आणि मी मात्र इकडे असा संकटात सापडलो आहे. डॉक्टरांच्या चिढीप्रमाणे हॉस्पीटलमध्ये चि. प्रतिभाला न्यायलाच हवे. मी बाबांना सांकडे घातले की, बाबा ! तुमची परीक्षा मी काय घेणार ! माझी मनःस्थिती तुम्ही आणतच आहात ! किती माझा तुम्ही अंत पाहाणार ! शिर्डीतील तुमच्या सोहळ्याकडे माझे डोळे लागले आहेत आणि मुलीला डॉक्टरांनी हॉस्पीटलमध्ये न्यायला सांगितले आहे ! माझी इच्छा हॉस्पीटलमध्ये न्यायची नाही. तेव्हा तुम्हीच काय तो मार्ग दाखवा ! त्याच रात्री २ बाजता चि. प्रतिभाने ५ साई.

मला स्वतः होऊन हाक मारली की, दादा ! माझे अंग ओले झाले आहे. खरोखरच तिला घाम येवू लागला होता व गेले १४ दिवस तापाने फणकणणारी अर्धवट शुद्धीत असणारी प्रतिभा पूर्ण शुद्धीत आली होती. श्रीबाबांनी माझी कसणा एकली होती. सकाळी ती हुशार वाटली. त्या दिवशी डॉ. वाधांकडे न जाता डॉ. श्री. खडेपारकर यास घरी अणले. त्यांना प्रकृती दाखविली. सर्व इकीकृत कल्पविली. त्यांनी संगितले की, हॉस्पीटलमध्ये नेष्यांचे काही कारण नाही. व्यवस्था उत्तम आहे. अर्धर्थ तासाने टेम्परेचर व्या आणि चार्ट तवार ठेवा. नियमित औषध व्या ! त्याप्रमाणे २ दिवस औषध देताच चि. प्रतिभा स्वतः होवून म्हणू लागली की दादा ! तुम्ही श्रीबाबांच्या उत्सवास का जात नाही ? उत्सव तर कालपासून सुरु झाला. मी तिला म्हणालो की, तू इतकी आजारी असता मी कसा जाणार ! त्यावेळी ती म्हणाली की, मी आता पूर्ण वरी आहे. योडासा अशक्तपणा आहे. तरी तुम्ही जा ! शेवटी डॉ. श्री. खडेपारकराना विचारले व तिसन्या दिवशी मी शिर्डीस गेलो. पहिले दोन दिवस अतिशय पावसामुळे कार्यक्रमच झाले नव्हते ! त्यानेतर (दसन्यानेतर) सुंवईत श्रीसाईबाबांच्या पादुका आल्या ! त्याचेळी परळला झेविअर कॉलेजच्या ग्राउंडवर त्यांची स्थापना केली होती. चि. प्रतिभा पहाडे पहिल्या आरतीपासून ते रात्री शोजारतीपर्यंत त्या प्रति शिर्डीत श्रीबाबांच्या सान्निध्यात राहात होती. घरची मोठी माणसं म्हणायची की, ती नुकतीच आजारातून उठली आहे. तरी तिला विश्रांतीची जरूर आहे. श्री बाबांची सेवा, त्यांचा निकट सहवास हीच विश्रांति ! तिची प्रकृति उत्तम झाली. ही सर्व श्रीबाबांचीच कृपा ! श्रीबाबा नेहमी हाक मारताच आभव्यावरील संकटे आपल्या कृपाकटाकाने आतापर्यंत दूर करीत आहेत !

भांडण आणि उदी

— पांडुरंग भुजवळ
सोमवार पेठ, सातारा

श्री सदगुर साईबाबांनी आपल्या आयुष्यात पुकळ लोकाना त्यांचे उदीने संकट-सुकृत केले आहे व अजुनही मुक्त होत आहेत. याचे बरेच अनुभव आमच्या श्री साईबाबांचे ठाण्यावर येत आहेत. त्यापैकी एक अनुभव मी साईभक्तांचे मार्गदर्शनासाठी देत आहे.

आमचे येथे एक वरीष्ठ अधिकारी आहेत, त्यांचे घरी नोकर चाकर आहेत. अधिकाऱ्याची वनी अत्यंत श्रद्धालू व अत्यंत निष्ठावान साईभक्त आहे व त्यांना

શ્રી સાઈબાબાંચ્યા લીલા એકાવયાસ મિલ્દાલ્યા મહણજે ત્યા તાસતાસ જાગેબરુન મલા ડૂં દેત નાહીન. પણ કોણત્યાહી ગોષ્ટીસ મર્યાદા અસતાત મહણુન આવરતે વ્યાવે લાગતે. એકે દિવશી ત્યાંચે ઘરાતીલ સ્ત્રી નોકરાણીચે વ ત્યાંચે કાહી કારણને વિનસલે વ ત્યાંની ત્યા બાઇસ કામાબરુન કરી કેલે. તી બાઈ મહણજે પૂર્ણી ત્યાંને સર્વ ઘરાત બાવરત હોતી; વ તી સ્વયંપાકઘરાત મદત કરાવયાચી અસા તિચા ત્યા ઘરાત અખ્યંત સલોખ્યાચા અસા બાબર હોતા. તી બાઇસાહેબાંશી અખ્યંત પ્રેમલ્લ વ આનંદાને ઘરાત બાવરત હોતી. અશી પરિસ્થિતી અસતાના એકદમ તિલા કામાબરુન કરી કેલે. ત્યામુલે તિલા રોજ અધિકાંચ્યાંચે ઘરાત ખાણ્યાસ મિલ્દણાંચ્યા પદાર્થોચી આટવણ હોડુન તિચા આત્મા ત્યા ગોડ સ્વાદિષ્ટ પદાર્થોચી સારખી આસ કરું લાગતા. પણ આતા કામ સુટલ્યાસુલે તે સ્વાદિષ્ટ પદર્થ પહાણ્યાસ મિલ્દો કરીણ. તર ખાણ્યાસ કોટુન મિલ્દણાર અશી તિંચો અવસ્થા જાલી. તિચા જિવંત આત્મા તઢફઢ લાગતા વ કાય આશ્રચ્યે હૃદ્યા બાઈસાહેબાના રાત્રી ઝોપતાના લંબકર ઝોપ લાગયચી પણ રાત્રી ૧-૩૦ પુછે ત્યાંના એકટથાના ભયંકર ખરંગ અશા પદાર્થોચે વાસ ચેદું લાગતે. ત્યા જાણ્યા હોતવ ઘરાત પહાત તર કોળીચ નાહી. આણિ હે અસે ખરંગ સ્વાદિષ્ટ પદાર્થોચે વાસ કસે કાય યેતાત હે કઠેના. અસે ૭-૮ દિવસ ગેલે. રોજ રાત્રી દિઢ ચે પુછે ત્યાંના સારખા ખરંગ વાસ ચેદું લાગેલ. ત્યાંની ઘરાતીલ લોકાના જાગે કેલે. તર ત્યાના કાહી વાસ યેત નસત. ઉલટ ત્યા સર્વીના ત્યાંની વેંખાત કાઢલે. પણ હે સર્વ હોત અસતાના ત્યાંના કાહી હા ત્રાસ કરી હોઈના. ત્યાંના તારખા માનસિક ત્રાસ હોડુન લારલા. રાત્રભર જાગરણ હોડુન લાગતે, ત્યામુલે ત્યા ફાર ત્રાસૂન ગેલ્યા, આણિ મગ ત્યાંની મલા બોલાવણે પાઠવિલે. મી ત્યાંચે ભેટીસ ત્યાંચે ધરી ગેલો. ત્યાવેળી ત્યાંની બરીલ સર્વ હૃત્તાંત સાંગિતલા. મી ત્યાંના શ્રીસાઈબાબાંચે આમચે સોમવાર પેઠેતલ્યા ધરી ગુરુવારી યેણ્યાસ સાંગિતલે. ત્યાપ્રમાળે ત્યા ગુરુવારી સંધ્યાકાળી ૬-૩૦ વા. શ્રીસાઈબાબાંચે આરતીચેવેળી આલ્યા. આરતી જ્ઞાલ્યાબાર મગ મી શ્રી સાઈબાબાંપુછે ત્યાંચી તકાર માંડલી. ત્યાવેળી શ્રીબાબાંની માઝે સુલાદૂન બદવલે કી તુમચે ધરી તુમચે આણખીન્ન કોણા નોકરાચે ભાંડણ તંદ્ય જાલા આહે કા અસે વિચારલે. ત્યાવર ત્યાવેળી ત્યાંચે લશ્કાત આલે નાહી. પણ યોડા વિચાર કરતાચ ત્યાંની આપણ આપલી કામવાળી બંદ કેલ્યાચે સાંગિતલે. તી સ્વયંપાકઘરાત સર્વ કામાત મદત કરીત હોતી. ત્યાવર ડાયા મહણજે શ્રી સાઈબાબાંની માઝે સુખાદૂન બદવલે કી તુમચા અત્યંત આવડતા પદાર્થ તુમ્હી શનિવારી સંધ્યાકાળી ૬-૩૦ વા તથાર કરા. ત્યાત હી શ્રી સાઈબાબાંચી ઉર્ડી બર ટાકા, વ તો પદાર્થ વ ઉદ્ભરતી હે દોન્હી તુમચે અંગાવરુન તીન વેળા ઉત્તરા વ તી બાઈ જ્યા રસ્ત્યાને તિંચે ધરી જાતે ત્યા ટિક્કાણી ડેઢા હૃદણજે હા તુમચા હોણાર ત્રાસ અજિબાત કરી હોઈલ. ત્યાપ્રમાળે બાઈસાહેબાંની ત્યાંચા અખ્યંત આવડતા પદાર્થ કાદેયોહે અગદી ચમ્ચમીત તથાર કેલે. ત્યાવર શ્રી સાઈબાબાંચી ઉર્ડી ટાકલી વ ઉદ્ભવચી ઘેઉન ત્યાંચે અંગાવરુન તીન વેલા ઉત્તરલે વ તે ત્યા બાઈચે ધરી

ज्ञान्याचे मार्गवर ठेवले आणि काय आश्चर्य त्याच रात्रीपासून त्यांना शोपेत अजिबात कहसलाही वास येणे बंद झाले व त्यांना शांत ज्ञोप येऊ लागली व त्यापासून त्या बाईचा आता कोणताही त्रास त्यांना होत नाही. त्या आता समाधानी, आनंदी आहेत. ती मोलकरीणही दुसरीकडे काम करीत आहे. शोषक्षयात म्हणजे जिवंत माणसांच्या इच्छा कशा माणसांच्या मारे लागतात व त्यांना शोपेत त्रास देतात. पण शाही गोष्टीकर श्री साईबाबांनी आपल्या उदीचा प्रभाव दाखवून त्या बाईना होणाऱ्या त्रासातून मुक्त केले. ही साधी गोष्ट नाही. पिशाच्यावर उदीचा प्रभाव पडतोच पण जिवंत आत्म्य-वरही त्याचा अगदी सहज प्रभाव पडून माणूस संकटमुक्त होतो.

जो श्री साईबाबांचे अगदी निष्ठेने विंतन करून त्यांच्य उदीचे सेवन करीतो त्याला यश हमखास मिळते असा अनुभव अनेकाना आहे. तसा आमच्याही अनेक भक्तांना आहे. पण त्या ठिकाणी जबर श्रद्धा ठेवावी लागते, व संपूर्ण साईमय व्हावे लागते. त्याशिवाय असा अजब अनुभव येत नाही.

एका गुरुवारी संध्याकाळी आरती हात्यानंतर ७ बाजता एक मुलगी थाली, व ती श्रीसाईबाबांचे प्रतिमेस व गादीला नमस्कार करून म्हणाली की बाबा माझे भावावर भर्यंतर आरोप आला आहे., व तो सध्या अगदी महान संकटात आहे. त्या वेळी मी शांत वित्ताने श्रीसाईबाबांना ग्रार्थना केली व तिसामाझे सुखाने श्रीबाबांनी संगितले की “तुझा भाऊ नकीच निर्दोष मुटेल, तू काही काळजी कर नकोल” श्री साईबाबा सत्याचे वाली आहेत व सत्य गोष्टी त्यांना फार प्रिय असतात व सत्यवान लोकाना त्यांनी काळेच्या दाढेतून ओढून आणले आहे असा त्यांचा लौकिक आहे; व तो लौकिक त्यांनी ह्या प्रकरणात अगदी सत्य करून दाखविला. आम्ही सर्वज्ञ चकित व आनंदी झालो. त्या मुलील माझेमार्फत श्री साईबाबांनी संगितले की दर गुरुवारी संध्याकाळी यावयाचे व श्री साईबाबांची उदी व खडी सालर प्रसाद घेऊन जावयाचे व तुझे भावास चावयाचे. त्यांनी रोज त्याचे सेवन करून सारखे श्री साईबाबांचे विंतन करून त्यांना सारखे आठवाबे एवढे केले तर श्री बाबा फार दयाळु आहेत. ते तुझे भावास नकीच संकट मुक्त करतील. ते दोषमुक्त होतील. भाऊही फार समंजस चांगला सुशिक्षित पधवीधर असून नोकरदार आहे. पण काळाने त्याचेवर खडप घातल्यामुळे ते हवालदील झाले होते. पण अशा परिस्थितीत त्यांना श्री साईबाबांनी दिलासा दिला. व त्या मुलाने निहिने तिचे भावास श्री साईबाबांचा प्रसाद ठरत्याप्रमाणे पोहचता केला व त्या गृहस्थाने श्री बाबांचेवर विश्वास ठेवून ते त्याप्रमाणेच वागले. जवळ जवळ ५ ते ७ आठवडे दर गुरुवारी येऊन त्या मुलीने खटल्याची प्रगती सांगायची व उदी व प्रसाद घेऊन जावयाचे असे सारखे चालले होते. होता होता सर्व केसचे काम अगदी योग्य होत गेले व शेवटी श्री साईबाबांनी संगितलेल्या योग्य तारखेस व गुरुवारीच या प्रकरणाचा निकाल लागून ते संपूर्ण

निर्दोष महणून मुक्तता झाली. ते आनंदी झाले, तो पर्यंत माझी व त्यांची ओळख नव्हती. फक्त आलेल्या भक्तास योग्य मार्गदर्शन करणे, श्री वाबांचे पुढे साकडे टाकणे व त्यांची संकटातून मुक्तता होण्यासाठी श्री वाबांची उदी देणे हे नेहमी प्रमाणे चालले होते. ते निर्दोष महणून संकटमुक्त झाल्यानेतर लगेच त्याच दिवशी संध्याकाळी श्री साईबाबांना पेढे व दक्षण देऊन व आदराने व नम्रतेने नमस्कार करून गेले,

था केस बाबत सर्व लोक म्हणत होते की या माणसास जबर शिक्षा झाल्याशिवाय रहणार नाही. पण हे लौकिक दृष्ट्या जरी खरे असेल तरी श्री साईबाबांचे इष्टीने ते खरे नव्हते त्यांचे पुढे जो लीन झाला व जे सत्य आहे, त्यालाच श्री साईबाबा काळाचे दाढेतून मुक्त करतात हे सिद्ध झाले आहे. असा हा अजब अनुभव आहे. ●

पुनरत्नाचा लाभ

— पी. आर. जोशी

१६३ शनिवार पेठ, ओसरबाडा पुणे ३०

माझे वय सध्या ६६ चालू आहे. मला दहा वर्षू मुलबाळ नव्हते. माझे पूर्वी १९४० ते ५० पर्यंत पुणे घेणे [क्रापडाचे दुकान होते, त्यावेळी माझे एक साईभक्त स्नेही माझेकडे मधून मधून येत असत, व मला नेहमी म्हणत की, जोशीबुबा, एकदा आपण शिरडीला जाऊ प्रार्थना करू; म्हणजे तुम्हाला अपत्ये होतील. परंतु आमच्या घराण्यात पूर्वी पासून दत्तभक्ती असल्याने, माझे श्रीगुरुचरित्र सताह, पारायणे, शिवलिलामृत वगैरे चालू होतीच. मी म्हणालो, शिरडीचे कोण साईबाबा? (मला त्यापूर्वी त्यांची काहीच माहिती नव्हती) त्यांचेकडे जाऊन अशी मुले होतील तर, वगैरे वगैरे तेव्हा घरची पूजा, संते, एकादशणी वगैरेनी काय होईल ते होवो अशा श्रद्धेने व्यवसाय संभाळून सर्व चालू होते, परंतु एकदा असे झाले की त्यावेळी तेच माझे स्नेही अकस्मात माझेकडे आले व म्हणाले की, तुम्हाला दुकानदारीमुळे येणे जमत नसेल तर (कारण त्यावेळी दुकान भागीदारीत असल्याने व आता प्रमाणे पुणे शिरडी एस. टी. नसल्याने एका दिवसात जाऊन येणे सुट्टीच्या दिवशी शक्य नव्हते.) आम्ही काही मंडळी स्पेशल टॅक्सी-ने, ३/४ दिवसात जाणार आहेत., तेव्हा वहिनीना घेऊन जाऊ व दर्शन करून परत येऊ, —मी— हो, म्हटले परंतु त्यावेळेपासून रात्रंदिवस मी सारखा मनातल्या मनात विचार करून म्हणत होतो की खरोखरच चर, जे कोणी साईबाबा असतील तर त्यांनी मला याच महिन्या पासून नऊ महिन्यानी मुलगा घावा, तर मी मानीन, अर्थात ३/४

दिवसांनी स्नेहांचे जाणे काही झाले नाही. परंतु माझे शब्द बाबांनी प्रेमाने ऐकून खरो-खरच ९ महिन्यानी पुत्र प्राप्ती झाली, व मला बाबांचे समोर, पाय धरून मान खाली घालन क्षमा मागावी लागली. बारसे गुरुवारीच झाले, रुनाथ नाव ठेवले, व तीन महिन्यानी मंडळीसह शिरडीला जाऊन, जावळ काढण्याचा कार्यक्रम त्यांच्याच दरवारात केला. व पुन्हा आशीर्वाद घेऊन परतलो.

ह्याच मुलाच्या मुंजीच्या वेळी माझे कापडदुकान रस्तारुंदीमुळे यंद करावे लागले. परिस्थिती फारच गंभीर झाली होती. त्यामुळे मुंज करणे सुद्धा कठीण जात होते. धर्मात मुंज लावावी असे मनात येत होते. इतक्यात एका वृद्ध भिक्षुकाने सांगितले की, मी मुलाची मुंज लाडुन देतो. दोन दिवस होम हवन वगैरे वगैरे व्यवस्थित करा व मला जे काय तुम्ही आल ते मी घेईन. माझी त्यावेळी एकच खोली होती. परंतु माझ्या पुत्रपाकडे चार खोल्या होत्या. तेव्हा तेथेच मुंज करावयाचे ठरविले. त्याप्रमाणे मी माझी खोली सोडताना वात्रांच्या मोळ्या फोटोसमोर व आमच्या हरिहरेश्वर व जोगेश्वरी कुलदेवतेसमोर पाट मांडून पूजा करून आर्मत्रण केले. व दुसरे दिवशी पुत्रपाकडून संध्याकाळी होमहवन वगैरे, मुंज आटगून घरी आलो. तो चमत्कार घसा की, देवासमोरच्या पाटावर एक स्पष्ट व हवदकुंकुं पुले दृष्टीस पढली. त्यामुळे मला फारच आश्रय वाटले; व कल्पनातीत आनंद झाला, व बाबा प्रत्यक्ष घेऊन गेल्याचे अनुभवले. तो स्पष्ट मी ज्यून ठेवला आहे.

कोकणी विद्या पळाली

श्री. कालीदास रांगोळे
डाकघरगल्याजवळ, कोपरगाव

मी मुंबई येथे सन १९६४ ते १९६६ पर्यंत “नेपीयन्सी रोड” वरील राजरत्न श्री राजगुरु दादासाहेब पेंडीत. [डॉ. वसंतकुमार पंडीत, अध्यक्ष महाराष्ट्र जनसंघ] झांच्या चंगल्यात श्री, “सप्तर्षी वकील” झांच्या घरात रहात होतो.

वडाळा येथील “अॅक्से मॅन्युफॅक्चरींग कॅपनी” त जॉब इन्स्पेक्टर म्हणून कामास होतो.

चांगल्या वातावरणात रहात असून नोकरीही चांगली भिळाली असताना केवळ नशीबाचा भोग म्हणूनच की काय अन्येक्षितपणे “कोकणी विद्येचा” फटका बसून मला अतिशय त्रास झाला.

मी फार आजारी पडलो. नंतर कोपरगावी आलो. कोपरगावी मी घरच्या सर्व लोकांना त्रास दिला. त्या चक्रात मी भाऊ, वहीण व नातेवाईक, इतर सर्वे लोकाना त्रास दिला.

हा त्रासामुळे मी सर्वोन्ना अगदी नकोसा ज्ञालो होतो. त्या चक्रात मी नाही ते उद्योग करावयाचो व सर्वर्शी वाईटपणा घेऊन सारखा मुंबईचा चिचार करून त्या ठिकाणी जाऊनही काही न करता परत यायचो.

अशी ७ वर्षे मी सतत त्रास भोगला. सर्वजण मला फार फार कंटाळले होते.

मलाही काहीच सुवेना. वडिलांनीही सर्व तप्हेचे प्रयत्न केले. परंतु काहीच उपयोग होईना.

अखेर माझी सर्वात लहान वहीण ही 'रासने' कुडंबात दिलेली आहे. हे सर्वे कुडं-व "साईरभक्त असून श्री. साईरलीला अध्याय ५२ मध्ये रासने कुडंबाचा उल्लेख ही आहे.

त्या धरातील श्री. नानासाहेब रासने हे सतत शिर्डी येथेच असतात. त्यांना ३२ नंबरची गुरुस्थान या जागे मागची खोली असते. त्यांच्याकडे मी जाऊन त्यांच्याच प्रेरणेने मी बाबांची सेवा करू लागलो.

मला शांतता बाढू लागली, आणि मी माझी सेवा ज्ञास्त वाढवली. मी कोपरगावाहून पायी शिर्डीस जाऊन 'द्वारकामाईत' चितन करीत बसे. बाबांपाशी हा त्रास भिटावा म्हणून सारखी प्रार्थना करीत असे.

असेच एका गुरुवारी सकाळी द्वारकामाईत चितन करीत बसलो असताना मला बाबांनी ७ वर्षांचे संपूर्ण चक्रकर दाखविले व शेवटी अगदी जोरात मला धरणीवर आपटून मला एकदम जागे केले.

बोळे उघडे करून पाहातो तर श्री. नानासाहेब रासने माझ्यासमोर असून त्यांनी मला उद्योगी लावून बाबांचा प्रसाद दिला.

म्हणजेच बाबांच्या सेवेने संपूर्ण चक्र आता संपले आहे अशी खाची करून मी आनंदाने कोपरगावी आलो.

माझी सेवा बाढत गेली व मी नवस केल्याप्रमाणे दर रामनवमीस एक अर्धी तास तरी बाबांची सेवा मनोभावनेने करलो.

आता यापुढील सर्व घटना त्या बाबांच्याच प्रेरणेने घटत आहेत व अनेक लहानमोठे खूप अनुभव मला प्रत्ययास येत आहेत.

"बाबांचर विश्वास आणि संपूर्ण शद्ग्रा जर ठेवली तर बाबांचा संपूर्ण आशीर्वाद आपल्या पाठीशी सतत असतो, हा अनुभव मला वारंवार येत आहे."

“बाबांच्या कृपेसुलेच माझा कोकणी विद्येचा फटका आपेक्षाप कमी होऊन मला एक नवीन प्रकारचे जीवन बाबांनी दिले आहे.

बाबांची सेवा करण्याची संधी मला मिळाली यातच मी माझे भाग्य समजून बाबांचे आशीर्वाद आशुष्यभर विसरणार नाही, अन् नित्यनेमे सेवा करीत माझे जीवन या बाबांच्या चरणी अर्पण करून माझ्या हातून चांगली सेवा घडो अशी मी प्रार्थना करतो.

विंचू दंशावर उत्तम उपाय-उदी

– भ. धो. कुंभकर्ण,
मुद्रकेड

● मागच्या वैशाख महिन्यातील दिवस, माझ्या मेळण्याच्या लग्नासाठी माझ्या सौ.ला बेउन जाण्यासाठी स्वतः मेळुणा आला होता व आम्ही सर्व सुरसेड रेल्वे स्टेशनवर काढीगुडा-खडवा गाडीची वस्तमतला जाण्यासाठी वाट पहात होतो. गाडी अर्थातच तीन तास लेट होती. त्यासुले तिकीटे वगैरे काढून गाडीची बाट पहाण्या-शिवाय गत्यंतर नव्हते. मुले वगैरे रात्रीची वेळ असल्यासुले झोपी गेली होती. मोठा संजय व धाकटा धनंजय दोन्हीही पत्नीच्या मांडीवरच झोपलेली असल्यासुले चि. संजयला खाली अंथरुण टाकून झोपवण्यासाठी सांगितले व त्या प्रमाणे संजयला खाली अंथरुण टाकून झोपवले व आम्ही बोलत वसलो.

इतक्यात चि. संजयच्या अंथरुणावर काहीतरी चढत असल्याचा भास झाला व तसे मी पत्नीजवळ सांगितले. तोच तिने चढणाऱ्या वस्तुला ढाऱ्या हाताने दूर ढकलले, व ढकलताना सौ. पुष्पाच्या हाताच्या अंगठ्याजवळील चोटाला वृश्चिकदंश झाला. काय आहे ते टाँचच्या प्रकाशात पाहिले व तेथेच याची शांती केली.

आता काय उपाय योजना करावी या विचारात मी असताना मला आठवले की माझ्याजवळ उदीची ढवी आहे. उदीने वृश्चिक-विष तवकर उतरते अशी प्रत्येकाची खानी आहे. आपणही तो याय करून पहावा रुणूत मी ढवी काढून त्यातील उदी दंश केलेल्या ठिकाणी चोकून लावली, आणि काय आश्र्य! उदी लावताक्षणीच वर गेलेल्या सुंग्या (विष) क्षणात दैशाच्या ठिकाणी आल्या व आग लागलीच थांबली. तिला

विचारते तर महात्मी की आता फक्त हंश केशेल्या जागेवर थोड़ीशी कणकण आहे, मी म्हटले; साईनाम जगाके थोड़ीशी उदी परत त्या जागी लावली, काही वेळातच त्या ठिकाणची सुद्धा आग थांबली, मी विचार केला, आज माझ्याजबळ जर उदी नसती तर लग्नाच्या कामात व्यय आला असता, तसेच सौं पुण्याला ब्रास झाल असता तो निराळाच.

उदीच्या रूपाने श्रीसाईबाबा नेहमी माझ्या सन्निध असतात हेच किंद्र होते-

या उदीसुळे मला बन्याच वेळा, मानसिक ताणाचा जो ब्रास होता तो कमी झाला आहे, बन्याच संकटातून माझी मुक्तता झाली आहे,

मला क्षणोक्षणी बाबांचे अनुभव येतात. ते लिहित बसले तर खूपच मोठी अनुक्रमणिका होईल व ते आठवणार सुद्धा नाहीत.

एकूण ““नित्य मी जिवंत जाणा हेचि सत्य ””

ही साईबाबांची उक्ती अक्षरशः खरी आहे व त्याची प्रचिती दररोज क्षणोक्षणी येते. फक्त बाबांवरती माणसाची निष्ठा व जवळ सबूरी ही असली पाहिजे.

उदी आहे माझ्या संगे
आधिव्याधी संकट पांगे ॥

उदी माझी सांगातीण
चिसंबेना एक क्षण
उद्धरती ती सवांगे ॥

उदी संगाचे काय सुख
बाबा दिसती हो सन्मुख
साई, साई, चिंतनाच्या इढांगे ॥

उदीवरती पडता हात
बाबा उमे की नेत्रात
साईशाचा आशिष मारे ॥

द्वारकामाई निन्द्रतरु
मूर्ती बाबा, कल्पतरु
साईबाबा ललाटी डोई, उदीमिश्रित हस्त मारे ॥

*

સાઈબાવાંચ્યા કૃપેચા અનુભવ

- સી. એચ. દાપરે
સુ. પોસ્ટ કણસા, સ્ટે. મિલાડ,
જિલ્હા બલસાડ (ગુજરાત રાજ્ય)

● મી વ આમચે સર્વ કુદુરું શ્રીબાવાંચે નિસ્મીમ ભક્ત અસુન આમચી સવાંચી શ્રીબાવાંચેવર પૂર્ણ ભજી વ અદ્વા આહે.

મી ગુજરાત રાજ્યાત તલાડી કમમંત્રી હૃણુન નોકરી કરીત આહે. સન ૧૯૭૨ ચે નોંધેંબર મહિન્યાત માઝી બુદ્ધ માતોશ્રી બનાડપ્રેશરને વ અર્થેંગવાતાને આમચે રાહન્યા સ્વએહી સ્થળજે ખત્તલવાડા, (સ્ટેશન સંજાણ તાલુકા ઉત્તરગામ) યેથે આજારી જાલ્યા હે વૃત્ત સમજલ્યાવસ્થન મી માઝે કુદુરુંબિથાંસહ ઘરી માતોશ્રીચે સેવેસાઠી હજર રાહિલો. ત્યા આજારીષણત માતોશ્રીચી શુદ્ધી વ ચોલપે વંદ જ્ઞાલેલે હોતે

જ્યા દિવશી માતોશ્રીચે આજારીપણ અધિક હોત ગેલે ત્યાચ સુમારાસ ભ્રણજે દિનાંક ૧૩ નોંધેંબર ૧૯૭૨ રોજી દુપારી આમચે તાલુકા પંચાયત અધિકારી, માઝે ઘરા યેઝન મજલા સાંગુ લાગલે કી, તુમન્યા પ્રામંપંચાયતીચી નિવઢણૂક જી પ્રથમ રદ કરણે આલેલી હોતી તી રદ ન હોતા નિવઢણૂક હોણાર આહે અસા સરકારી આદેશ આલેલા આહે. ત્યાનુસાર તુમન્યા પંચાયતીચે નોમિનેશન ફોર્મ ભરણ્યાચી સુદૂર તાત્કાલિક આહે મહણુન આપણ કસેહી કરુન આપલ્યા નોકરીચે ગાવી હજર રાહુન હ્યા વાગ્તાચી કામગિરી કરુન યાવે અસે તોંડી સાંગુન ગેલે. નિવઢણૂક કામગિરી મહણજે અલ્યંત મહસ્ત્વાચે. એન સમયી દુસરા ઇસમ જાઊન ફારસા ઉપયોગ હોણાર નાહીં. હે સમજૂન માઝી મન:સ્થિતી ભાંબાવલી. ઇકડે માતોશ્રી સુલ્યુશ્યાયેવર મહાટ્લે તરી ચાલેલું, કાય કરાવે હે સુચેના. શેખટી શ્રીબાવાંચા ધાર્મા વ ધ્રાર્થના કરુન માતોશ્રીઓ નમસ્કાર કરુન ઘર મોટ્યા જડ પાવળાને સોઝુન નોકરીચે ગાવી જાઊન માઝે વ્યવસાય મિત્ર શ્રીયુત મહેદ્ર રાણ થાંચે મદતીને નિવઢણૂક વાગ્તાચી કામગિરી આય્યુન દુસરે દિવશી દિનાંક ૧૪ નોંધેંબર ૧૯૭૨ રોજી સકાળી માતોશ્રીચે સેવેસ હજર રાહિલો. ત્યાચ દિવશી રાત્રી માતોશ્રીચે દુખણે અધિક હોઊન દિનાંક ૧૪ નોંધેંબર ૧૯૭૨ રોજી તિલા પહાટેસ દેવાજા જાલી. તાત્પર્ય શ્રી બાવાંચ્યા કૃપેસુલ્લે મજલા માઝે સરકારી કામ આટોણુન માતોશ્રીચે સેવેસ હજર રાહતા યેઝન સૃષ્ટયસમયી ઉપસ્થિત રાહતા આલે. નાહીંતર હી ઘટના આદસ્યા દિવશીચે રાત્રી જાલી અસરી તર મજલા માતોશ્રીચે “સુલ્યુસમયીચે” ગૈર હજેરીબાગત પશ્ચાતાપ જાલા અસતા નાહીં કા?

ખરોલર માઝેવર હી શ્રીસાઈબાગાંચી કૃપાદષ્ટીચી લીલા આહે કાય ?

माझे साईबाबा

- काशिनाथ लक्केवार, मध्यग्रन्थे

● आठ-दहा वर्षांपूर्वीची गोष्ट. आम्हाला “श्रीसाईबाबा” बदल काहीच कल्पना नव्हती. किंवा कुणाकडे सुद्धा फोटो किंवा प्रसादाता आम्ही गेलो नव्हते. घरगुती सामन खरीदताना, असेच एक दिवस सामान घेता घेता मी एका गळीतून फिरलो. तेव्हा मला एका “फ्रेम मेकरच्या” दुकानात समोरच एक चित्र माझ्याकडे दोन ढोळे रोखून पाहत असल्याचा भास झाला. खरं बाटेना, म्हणून मी थोडा आढ मार्गिर गेलो. ला फोटोचे निरीक्षण केले. तेव्हा निश्चितच मला वाटले, ढोळे माझ्याकडेच पाहत आहेत. नेहरा समजत नव्हता. ढोळे मात्र, मी लिकडे जात होतो, तिकडे माझ्याच्च कडे वळताना दिसत होते. सरकत होते. चित्रातले रंग व पूर्ण आकाराचा फोटो सुंदर होता. माझे लक्ष नुसते डोळ्यांच्या हालचालीवर होते. नक्कीच ढोळे, मी ज्या भागाला सरकत होतो त्या दिशेस वळत होते. नेम माझ्यावर होता, मी त्या अद्भुत चमत्कारावर भारावलो. आर्त संवेदना म्हणाली “चित्र सुंदर आहे, आपल्याच्कडे पाहत आहे”. तेव्हा मनात पूर्ण कल्पना नसतानासुद्धा ते घेतले पाहिजे असे अंतःकरणपूर्वक वाटले. चिकणाऱ्या दुकानदारास त्या फोटोची मी किंमत चिचारली. नव्हकी आठवत नाही पण बहुतेक चार किंवा साडेचार रुपये त्यांनी किंमत सांगितली.

त्या दिवसात किंमत मोठी वाटली तरी इच्छा प्रबल होती. मी ते विकत घ्यायला तयार झालो. पैसे घ्यायला लागलो. तर ‘फ्रेम मेकर’ म्हणाला “हे दुसऱ्याला विकले गेले आहे, घ्यायचे नाही.” मी उदास झालो. परत येऊ लागलो. वळलो. इच्छा तीव्र झाली. कसं ही करून “हे डोळे” आपल्या स्वाधीन घ्यावे, अशी मनोमन तीव्र इच्छा झाली. नाव, गाव, देव काहीच माहीत नाही. पण डोळे मात्र विलक्षण. नेत्र नेत्र करिता तळभळू लागले.

“सगुण निर्गुण दोन्ही विलक्षण”

दुकानदारास त्या किंमतीपेक्षा पुन्हा जास्त किंमत देऊ लागलो. मग त्याला काय वाटले, कुणास ठाळक! पण थोऱ्या वेळानंतर त्याने ही “नयना” माझ्या स्वाधीन केली. फार फार आनंद झाला. घरात येऊन मी चित्रकाराच्या (श्री. मुळगांवकर) रंग-विषयी व डोळ्याविषयी बोलू लागलो. कारण चित्र कुणाचे ते कळले नव्हते. पूजापाठ काहीच येत नव्हते. माझीत नव्हते. त्या “नयन मनोहराला” चांगल्या उंच ठिकाणी कोपन्यात लावून घरात शोभा आणली. स्वप्नी काही दिसत होते, संगत होते. पण

दिवसा झोप उडाल्यावर काहीच आठवत नवहते. धीरे धीरे घरात आपोआप आरती होऊ लागली. मनात येईल ती आरती. निश्चित काहीच नाही.

काही दिवसानंतर लोकांकडून कळले, हे फोटो म्हणजे शिरडीने श्री साई महाराज आहेत. श्रद्धा व शांती वाढायला लागली.

घरात प्रसंक्षता वरोच वाढायला लागली. म्हणतात ना ग्रहयोग कुणाला सोडत नाही. मुख्या मारगून दुःख व दुःखानंतर सुख येतात. त्याच्यप्रमाणे माझ्या सुंदर कुदुंबात “राहूचा” कलह योग वाढू लागला. दशा राहूची होती, कष्ट वाढत गेले. पतिपत्नीत पटेनासे झाले. वातावरण तंग झाले. वाचांना दोष देऊ लागले. की तुमच्यावर अद्वा व निष्ठा असताना शिंवा तुमचे घरी अस्तित्व असताना घर अशांत का? श्रद्धा मात्र ढळली नाही, निष्ठा संपली नाही. पण रुसणे फुगणे वाढले. नित्य नेम दिवा ऊळ लागला.

सद्गुरुंशी अबोल ज्ञाली ही सितार! करून, दुःखी, निराधार अशी ही सितार वरेच दिवस इलखावे खात राहिली.

दृष्ट लाखले या संसार
बंद ज्ञाला वारा
काय करू मी सारा
सोसवेना राहू केतूचा भारा, गुरुवरा.
दोन्ही अंतर्यामी दुःखी ज्ञाला
भैगली यातना
दुर्भागले जीवन
जी, ज्ञाले वन
उदास दुःखी मन

अशात तिसरा मुलगा विनय पुष्कळ दिवसपर्यंत आजारी राहिला. औपचार्यांनी सर्वे व्यर्थ गेले. मोठ मोठाले वैद्य, डॉक्टर निरुपाय झाले व दुर्दैवाते नागपंचमीला तीन वर्षानंतर तो मुलगा वारला. दशा अधिक ज्ञाली. तिन वर्षात वरेच वेळा अन्न तोडापर्यंत नेजन सुद्धा व्यवस्थित जेवायला मिळत नवहते.

हवा पालट व घरात थोडे परिवर्तन म्हणून आम्ही शोगांव, शिर्डी, मुंबईला निधालो. साई दरबारी दर्शन झाले!

नाही ज्याला आधार
रडे तो त्या दरबार
मंदिरी त्या गाभान्यात
रडे साई सूर.

नयनी पाढ्यर
अंतर्यामी निराधार !

बराच वेळ गुग्र मूर्तीस पाहात राहलो. दर्शन झाले. दोन दिवसा नंतर आम्ही शिडीं सोडली. मुंवईला काही दिवस राहिल्या नंतर सौ. ला तिच्या माहेरी चंद्रपूरला नेले. काही दिवस तिथे राहिल्यानंतर आम्ही मुखाचाळांसहित थापल्या गावा करिता थोडे सुख दुःखाचे मिश्रित वातावरण घेऊन परत घेऊ लागलो.

गाडी ल्हान, चंद्रपूर गोदीया लाईन. छोटे छोटेसे गाव. अशाच प्रसंगी एका लहान स्टेशनावर एक साधु आमच्या डब्यात व्रविष्ट झाले मूर्ति हुबे हूब “श्रीसाई”! प्रथमतऱ्यांचा माझे लक्ष त्यांच्या वहाणावर पडले. पाहतो तर काय, एक उत्तम कलाकृतीचे नक्षीदार वहाण (चपला) धारण करणारे स्वामी हसत हसत “मी येथे बरू का म्हणून म्हणू लागले.” मागासलेल्या गावठी स्टेशनावर अशी कलाकृती कशी काय उक्क झाळी असे आश्रय मनात येत नाही तोच मी माझ्या मंडळीना “बाबा साईंच” आले असे म्हटले. कदाचित माझ्या नयनाना भास झाला असेल, पण तेच रूप आम्हा चौधांना एकाच वेळेस सारखेच दिसले. डोक्यावरची ती पट्टी, तो फेटा, ती त्यांच्या डाव्या कडील गाठ, काही फरक नव्हता. पाहिलेली सृजती अगदी तंतोतंत अजून आठवते. सावध होई - कोर मनाची. मिटल्या नयनी, रंग हसली मधुरा! आतम रंगी रंगले, चरणी नेत्र गुंतले.

“सतत रमवी जे भनांस, ज्यांत सकळ सुखनिवास”

असे हे स्वामी स्टेशन केळज्ञर ते नागभाड पर्यंत प्रत्यक्ष आमच्या बरोबर होते. आमच्या बरोबर त्यांनी केळीची सेवन केले.

“नका विचारूं देव कसा देव असे हो भाव तसा ३ नका विचारूं देव कसा!”

गप्पा रंगल्या. एकमेकांच्या, तारा छेडल्या गेल्या.

“काम धाम संसार विसरलो
हरि अजनी रंगली राधिका ५

काही बेळानंतर त्यांनी एक छापील कागद दाखविला. दुर्दैव आमचे; डोक्यात प्रकाश पडला नाही. पूर्ण वाचन केले नाही. लक्षात येते की एकाग्रसेने कोणत्याही देवाचे नाव रोज कमीत कमी एक कागद पूर्ण भरून लिहीत जा म्हणजे सेवा होईल. नंतर त्यांनी भला फक्त दोन शृष्टे मिळतील कः म्हणून विचारले, व मी हो म्हणताच आनंद प्रदर्शन केले. नंतर ते कुणालाच दिसले नाहीत.

“रघुपती अपुल्या पदस्पतने

पावन मज केले”

माझ्या लक्षात काहीच आले नाही. पण काही दिवसानंतर मला एकदम आठवण ज्ञाली की माझ्या एका मित्राने मला दोन रूपये “दरबारात” द्यायला सांगितले होते. ते मी कदाचित भान नसल्यामुळे विसरलो आणि ते मिळविण्याकरिता बहुतेक वाबांनी कष्टच घेतले नाही तर त्यांनी आम्हाला दर्शनसुद्धा दिले. त्वा मित्राचे आणि आमचे सौभाग्यच असले पाहिजे.

“या मीरेचे भाग्य उजळले, गिरीधर माझ्या नव्यनी आले !”

शिर्डीहून परत घेताना सोबत काही मूर्ति नेल्या, भक्त म्हणून माझ्या एका श्री व्यंकटेश साहित्राना मी मूर्ति भेट म्हणून दिली. तेव्हा त्याचे उद्गार लक्षात घेण्यासारखे आहेत. “कल चाचा, घर आ रहा हूँ, कहे थे, तो वह यही हैं। मेरे स्वप्न में तो यही रुप था !”

लागुनिया तुझे चरण
घर आले हे पावन
इडा पिडा जाती पळून
हळदय विकसले ९
भाग्य उजळले ९ तुझे चरण पाहिले ९ ॥
चरण पाहिले ९

बाबाच डॉक्टर रूपाने आले

- सौ. उपा कर्णिक
दिवाणजी वाढा, भद्र अहमदाबाद

● माझे पती सुभाष कर्णिक हे चाळीशीतील आहेत. त्यांना या चयातच डोळ्याला मोतिंबिंदु आला व तो परीपक्व ज्ञाल्यामुळे त्याचे ऑप्रिशन करावे लागणार हे निदान नक्की ज्ञाले. त्याप्रमाणे एका मोठ्या डोळ्याच्या स्पेशालीस्टकडून से करण्याचे ठरविले व २४ नोव्हेंबर हा दिवस पण नक्की केला.

ठरल्या दिवशी ऑप्रिशन पार पढले. मी त्यांच्याजवळ रहात होते. रोज डॉक्टर ठरल्या वेळेस पेशन्ट तपासण्यास येत. सकाळी १० नंतर व रात्री आठ, नवानेतरही खेप नक्कीच होती. खात्रुन ते आठवड्यातून दोन दिवस बाहेरगावी जात व त्वा दिवशी ते गांवी खास उशिराच येत.

ऑप्रेशन चांगले झाले. ४।५ दिवसानी त्यांच्या एका डोळ्याची पट्टी सोडली गेली. ऑप्रेशन छान झाले होते. त्यांना आता दिसत होते. ६ व्या दिवशी डॉक्टरने त्यांना काळा चशमा आणण्यास सांगितले व डोळ्याला जरापण धक्का लागणार नाही अशी दक्षता घेण्याची सुचना दिली, व ते निश्चन गेले.

डोळा उघडला गेल्यानुन सारखे पाणी वहात होते व ते सारखे सावधांगिरीने पुसावे लागत होते. असे करता करता संध्याकाळचा दृश्य मुभार झाला असेल, त्याची त्याचे मित्र श्री. चौकसी त्यांना भेटण्यास आले व दोघेही गोटी करण्यात देंग झाले असतानाच ते जोराव औरडले. त्याचे औरडणे ऐकून मी व श्री. चौकसी दोघे घावरून गेझो. ते तर औरडच होते की माझ्या डोळ्याला भयंकर ठणका लागला आहे. मला सहन होत नाही. माझा डोळा गेला, मी आता आंधळा झालो, आता आपले कसे होणार ? व त्यांना लगेच तो ब्लड प्रेशर झाले. सर्व अंगला घाम सुटला शरीर गार पडले. व त्यामुळे खोलीतील सर्वच पेशन्ट घावरले, पंखा सुरु करावा असे बाटत होते पण यंडी भयंकर होती, त्यामुळे पंखा कसा चालवगार, परंतु सर्वांनीच सांगितले की आम्ही अंगावर घेतो, पण कंदा चालवा त्या प्रमाणे केले, व मी नरसंता बोलवण्यास घाडले. ती अली, तिने डोळा पाहिला आणि ती एकदम घावरली. कारण डोळा रक्ताने भरला होता. असे कशाने झालं विचारता, कळलं की गोष्टीच्या ओघात पाणी पुसता पुसता बोट ऊरासे चशमाच्या आत वुसले व डोळ्यात गेले.

तो दिवस डॉक्टरांचा बाहेरगावी जाप्याचा होता. म्हणजे डॉक्टर लौकर येणे शक्य नव्हते आणि डॉक्टरांशिवाय कोणी काहीच करू शकणार नव्हते. तेवढ्यात झांनी परत मला हाक मारली व सांगितले की माझ्या उर्शाखाली “साई माझलीची उटी आहे ती आता मला दे. मी त्या प्रमाणे उद्दीची विस्तृत त्यांच्या तोडात टाकली. योडी डोळ्याला पण लावली. आणि मी उटी लावून वर होऊन माझे छोले पुस्तो तो जिन्या-वर बुटांचा आबाज आला, कोण असेल ? डॉक्टर तर नसतील ना आले, आणि काय मजा पहा डॉक्टर अगदी आमच्या खोलीच्या दरवाजाजवळ आले व सरळ त्यांना काहीएक संगण्याआधीच ते त्यांच्या जवळ आले व “हुं कर्जिक” असे विचारून डोळा तपासुन औषध वगैरे घातले व इंजेक्शन सुरु करण्यास सांगून आले तसेच परत निघून गेले.

झांगोष्टीचे सर्वोनाच नवल वाटले की वेळ त्यांची घेण्याची नसताना ते अगदी फोन केल्याप्रमाणे आले व आपले काम उरकून परत नीट काळजी थ्या असे सांगून निश्चन गेले. हे कसं काय घडले असेल ते फक्त आम्हा दोषानाच माहित की आपले बाबाच डॉक्टर रूपाने आम्हाला मदत करण्यास घावून आले. आमचे सर्वांचे हात त्या “गुरु माझलीला” न कळत जोडले गेले. आता झांना छान दिसते व ते आता कचेरीत पण जाऊ लागले आहेत.

त्या श्री सर्वेनाथाला कोटी कोटी वंदन !

श्री साईकृपा

श्री. नंद कुमार शंकरराव गायकवाड
ज्योतिलिंग हायस्कूल, गुरुद्वारे
मु. पो. गुरुद्वारे, ता. पुरंदर
जिल्हा - पुणे.

● यह है मेरी पुरानी कहानी, जब मैं एस्. एस्. सी. होकर भी बेकार था। तब दुनियाने मुझे ढुकराया। मेरी मान मर्यादा छीन ली गयी, लेकिन न जाने के दिन आज कहाँ गये, ये मुझे भी मालूम नहीं ‘यह सब कृपा साईबाबाकी है’। उन्होंने मुझे नथा जीवन जीनेका नथा मार्ग दिखाया। नथा संदेश दिया, वही संदेश मैं आज ही माता हूँ, गुनगुनाता हूँ।

मैं एस्. एस्. सी. होकर भी बेकार था। एक दिन हमारे गाँवके महान कार्यकर्ता श्री. विजयसिंह सु. निगडे उर्फ ‘विजय बापू’ इन्होंने मुझे बुलाया। मैं मनमें बहुत धबराया, न जाने मेरे हाथोंसे कोई अन्य कुछ गलती हुयी कि, और कुछ हुआ। इस प्रकार डर लगने लगा, लेकिन बात तो उलटी हो गयी। जब उन्होंने मुझे बुलाया मैं अंदर गया। उनके पास ही हायस्कूल के हेडमास्टर साहब बैठे थे। हेडमास्टर साहबके ओर देखकर बापूने कहा “अपने हायस्कूल में जो ‘नाईट वॉचमनकी’ जगह खाली है, उस जगहपर इसकी ऑर्डर निकालो”। ये शब्द सुनकर मैं मन ही मन बहुत हर्षित हुआ। ऐसा लगा कीं बस मेरी बात मेरे श्रीसाईबाबाने सुनी, मैं हर्षभरीत होकर साईबाबाकी प्रार्थना करने लगा।

१ एप्रिल १९७५ में अपने डयुटीपर हाजिर हुआ। मेरी डयुटी नाईटकी थी। नाईट डयुटी करनेका यह मेरा पहला ही बक्त था। मेरे मनमें आथा न जाने मेरा कैसा होगा। लेकिन रातभर मैं साईका ‘नमन’ करने लगा, उसकी प्रार्थना की, बाबाके गीत गाते गुनगुनाते हुआ वह १ एप्रिल १९७५ की रात चल गयी।

मैं ज्योतिलिंग हायस्कूल में ‘नाईट वॉचमनकी’ सबहीस करता हूँ। मैं अपना काम बडे इमानदारी से करता हूँ। जो मेरा फर्ज है उसका पालन मैं अच्छी तरहसे करता हूँ। ऐसा करते, करते एक महिना बीत गया, दुसरा भी चला गया। लेकिन सेरी तनखे की ऑर्डर नहीं निकली। मैं मनमें थोड़ासा नाराज हुआ, लेकिन एक मन कहता था की जब तक तुम्हारे पांछे “बाबा है तबतक तुम डरो मत। अमना फर्ज इमानदारीसे करो” उसमे ही तेरी सफलता है। ठीक है मैंने भी दरदा कर लिया और अपना काम जी लगाकर करने लगा। हमारे विद्यालयके मुख्याध्यापक श्री. अमीनगड एम. एम.

उन्होंने मुझे धीरज दिया और उन्होंने मुझे एक किताब दिया। को किताब था ? “साई-स्तोत्र” किताब देते हुअे उन्होंने कहा “देख बेटे नंदु बाबाकी प्रार्थना करो, तुम्हारा काम जलूर हो जायेगा। वही किताब मैं सुबह-शाम पढ़ने लगा। न जाने इस किताबमें इतना मन बिस गया की, मैं वही पंक्तीयाँ गुनगुनाने लगा और आज ही गुनगुनाता हूँ।

“श्री साईनाथ कृपे माझेचित्त
भावी निवांत होईल ॥
जे विविध तापी ताप्ते ॥
ते ते अव वंधन सुक्त शाले ” ॥
मनी धन्य शालो शालो
तुझे भीत गाता गाता
प्रभु साईनाथा
प्रभु साईनाथा
मन मानसिया तुझे रूप चित्ती
तुझे नाम ओढ़ी प्रभु साईनाथा ॥४॥”

४

श्रीबाबा माझे पाठीरखे

- श्री. किसनराव वंगाळ
नगरपालिका कार्यालय, धर्माचार, नांदेड

● किशोर अवस्थेत मानवाला विचित्र असे अनेक छंद असतात, ज्यास मीही अपवाद नाही. मला माझ्या किशोर अवस्थेत वेगवेगळ्या ग्रकारची चित्रे पहाण्याचा छंद होता. रोज सकाळी शाळेत जाताना व संध्याकाळी शाळेतून परत येताना प्रत्येक दुकानातील फेममध्ये लावलेल्या फोटोचे निरीक्षण करणे हा माझा रोजचा-कार्यक्रम होता. सहसा फोटो अनेक देवतांचे होते, त्यात नहुमुखी, अनेक हातांचे इत्यादी होते.

परंतु एक फोटो असा पहावयास मिळाला की, त्यात एक बुद्ध इसम एका दगडावर बसलेला होता, त्यांच्या माझे एक पांढरा घोडा सजलेला समोर जवळ एक कुत्रा, थाळीत नारळ, केळी वर्गारे हे बुद्ध इसम ढोक्यावर कफनी, लांब अंगरखा, त्या अंगरख्याची

उजव्या हाताची अस्तनी थोडीरी चिकोणाकृति फाटलेली या पोषाखात होता हा फोटो मला थोडा निरखून पहावेसे बाटत होते. कारण की, सर्व फोटोपैकी हा फोटो थोडा निराळाच होता. परंतु हे वृद्ध इसम कोण म्हणून त्यावेळी मी चौकशी भुद्धा केली नव्हती, परंतु त्या वृद्ध इसमाच्या फोटोला जास्त निरखून पाहणे हा माझा दैनंदिन कार्यक्रम झालेला होता.

काही दिवसानी गणेश-उत्सव साजरा करण्यात आला. उत्सव ते विसर्जनापर्यंत १० दिवस रोज काही-ना-काही कार्यक्रम (नाटक, झांकी, गायन-गादन) होत असत. एका गणेश मंडळाने श्री साईंबाबांची झांकी केली, व तरी पूर्वसूचना दिली गेली. एका वृद्ध इसमाला श्री साईंबाबासारखी वस्त्रे झालून झांकी दाखविण्यात आली. तेव्हा मला त्या फोटो मधील चित्राचा उलगडा कळाला की ते वृद्ध दुसरे कोणी नसून श्री साईंबाबा होते.

एक तप झाले हे सर्व काही विसरले गेले, किंशोर अवस्थेतून मी तारुण्य अवस्थेत आलो. एकदा माझे वडील त्यांच्या मित्रासह पंढरपुर व तसेच शिरडी स्थानास जावून आले. तसे ह्यापूर्वी तिलपति देवस्थानास गेले होते, परंतु त्यांच्या दृष्टिकोणातून शिरडी हे स्थळ इतर धार्मिक स्थळापैकी शांत आलहादकारक बाटले असे सांगितले होते.

त्या वेळेपासून शिरडीस प्रथम मेटीपर्यंत मला दरवेशेला वाढे की मीसुद्धा शिरडीस जावून श्री बाबांचे दर्शन घ्यावे.

मी नांदेडला नव्हेंबर १९६९ ची, ए. प्रथम वर्षात राहिलेला ए.टी.के.टी. चा विषय 'राज्यशास्त्राच्या' पेपरची परिक्षा देण्यास गेलो. मी व माझा मित्र गोंगाराम अटकाळे त्यापूर्वीच निश्चित केले होते की, पेपर सुटल्यानंतर सरळ नांदेडहून औरंगाबाद, वेळळ व अंजठास जावून यावे. पण माझा पेपर अवधध गेल्यासुले मी निराश झालो व मित्रास शायुदुङ्गा कार्यक्रम करण्याचे नाकारले. पण मला तो जवरदस्तीने घेऊन गेलाच. नंतर आम्ही औरंगाबाद, अंजठा, वेळळ, देवगिरीहून अनपेक्षितपणे शिरडी स्थानी पोहचलो.

पहिल्या प्रथम या पुण्यभूमीवर याय ठेवल्याने मला एक विचित्र अनुभव व उल्हास आला. मी स्वतःस विसरून गेलो. स्नानादी आटोपून मंदिरात पाय ठेवला. श्रीबाबा माझ्याकडे पाहून हसू लागले, असा भास झाला. एकदम मला किंशोर अवस्थेची सृती झाली. तेच फोटोरील बाबा, फक्त मध्य थोडा व मुठे कुना नव्हता. बाबांकी सर्व तसेच. पूर्ण श्वेते मी श्रीबाबांच्या चरणी विलीन झालो. विचित्र अनुभव जे मला केल्याही व कोठेही उतातापर्यंत लाभले नव्हते. दुसऱ्या विवशी आम्ही श्रीबाबांचा निरोप येतला. तेव्हा माझी मनःस्थिति अशी झाली की, जेव्हा अर्धपासून मुलाला वेगळा केल्याप्रमाणे ! रोम-रोम पुलकित झाला. अशुलोचनानी मी श्रीबाबांचा निरोप घेतला व दुःखी मनाने बस्थानकाकडे प्रस्थान केले.

एका महिन्यानंतर परीक्षा परिणाम कळला. मला अपेक्षासुद्धा नव्हती पास व्हायची, पण पास जालो. मार्कर्सुद्धा ५० टक्के मिळाले. श्रीबाबांचा मला आशीर्वाद साभला. शद्दा हुणावली, मला बाटले की श्रीबाबा माझे पाठीराखे आहेत.

दुसरी माझी व श्रीबाबांची चरणी भेट सन १९७३ मधे, मी स्वतःी निर्णय घेतला की, जेव्हा जेव्हा औरंगाबादला भेट देण्याचा समय येईल, तेव्हा तेव्हा शिरडीस भेट देईन. मी आणि माझा मित्र विजय कुलकर्णी औरंगाबाद येथे सेलटॉक्स ऑफिसरची परीक्षा देवून सरळ शिरडीस प्रस्थान करण्यास बसस्थानकावर आले, व तिकीट न काढता बसमध्ये प्रवेश केला. इकडची प्रथा अशी की, प्रवासी बसमध्ये बसस्थानंतर कंडक्टर तिकीट देतो. बसमध्ये प्रवासी टिच भरलेले होते. बसस्थानक सोडले. काही वेळाने एक सद्गृहस्थ आपल्या परिवारासह अगदी समोरच्या सीट जबळ आले, जेथे आम्ही बसलो होतो. त्यांनी रिक्वेशन केले होते, तशी कल्पना आहा दोघास दिली. आम्ही दोघानी जागा सोडली. पण एक इसम सीटवर बसला होता, सीट सोडण्यास तयार नव्हता, त्याचे म्हणणे असे होते की, मी ह्या सीटवर पूर्वीच बसलो. हे संभाषण बादग्रस्त झाले. कंडक्टरने येवून त्या इसमास समजावून उठण्यास सांगून त्याची जागा त्या रिक्वेशन सद्गृहस्थास देवू केली.

कंडक्टर पुढे आल्यामुळे शिरडीची दोन तिकीट देण्यास विनंती केली. कंडक्टर एकदम भडकला थाणि म्हणाला, विमातिकीट तुम्ही बसमध्ये का चढलात. कंडक्टर रहाशयांनी एक घंटी बाजवून बस थांविली व उतरण्यास सांगितले. विनंती केली की आमची सुक झाली पण महाशय देकण्यास तयारच नाही. बसस्थानकापासून जबळ जबळ बस दहा किलोमिटर आलेली होती. प्रश्न उद्भला की पुन्हा माझारी जाणे त्रासच पुन्हा एकदा विनंती केली. इतक्यातच एक सदगृहस्थ (जे दिसावयास अधिकारी होते) 'येवला' तिकीट देण्यास कंडक्टरला विनंती केली. ते सुद्धा घाईने विनातिकीट बसमध्ये प्रस्थान केलेले होते. त्या व्यक्तीचा पेशाख व बय पाहून, कंडक्टरने तिकीट दिले. व नाईलाजास्तव आम्हा दोघास तिकीट दिले. मी मनातून श्रीबाबांचे व त्या सद्गृहस्थाचे आभार मानले. कारण की ऐन वेळी श्रीबाबांनी आम्हास सहाय्य केले.

आम्ही दोघे मित्र श्रीबाबांचे दर्शन घेऊन दुसऱ्या दिवशी परत निघण्याची तयारी केली, एवढ्यातच माझा मित्र श्री किशन तानूकर हा अनपेक्षितच पुण्याहून शिरडीस आला व आमची गाठभेट झाली. पुन्हा एकदा आम्ही तिघे मित्र भक्तीभावाने दर्शन घेऊन श्रीबाबांचा निरोप घेतला.

मनमाडची बस धरून प्रवास सुरु केला. बसमध्ये किशन तानूकरने नाशिक व अंबेकेश्वर जाण्याचा प्रस्ताव केला व आम्ही दोघा मित्रांनी मान्यता दिली व संध्याकाळी

नाशिक रथानी पोचलो सकाळी च्यंबकेश्वरला जावून, नाशिकची धार्मिक स्थळे पाहून आमच्या गावी परतले. पुन्हा एकदा श्रीबाबांचे दर्शन ‘मुक्तिधाम’ नाशिकला झाले. श्रीबाबा हथांच्या आशीर्वादाने आम्हास ‘गोदावरी नदीचे’ उगम व मर्यादा पुरुषोत्तम ग्रन्थ श्रीरामचंद्र ज्यांनी १४ वर्षे वनवासात घालविली ते स्थळ ‘पंचवटी’ आम्हास पहाण्यास मिळाले हे सर्व काही श्रीबाबासुलेच झाले. हथापूर्वी आमच्या असा काही मानस नव्हता.

मी आहे तुमचा रक्षक

श्री. दिनकर सपकाळ,
तेलीकी वजरीया, नथवाजार. खालहेर

● शिरडीचे साईंवाचा भक्तांना कसे सहाय्य करतात त्याची प्रचिती भक्तांना वेळोवेळी होत असते, “तुम्ही माझ्याकडे बघा मी तुमच्याकडे वधेन, मी आहे तोपर्यंत शीती कसली ?” हे बाबांचे अमर वाक्य.

मे १९७५ माझ्या आसुष्यात मी कधी विसरेन असे वाटत नाही कारण ! मला थेंडी येऊन ताप आला. पहिल्या दिवशी १०४ डिंबी ताप अंगात. घरातल्या कांबळी, रस्ती, गाड्या अंगावर टाकल्या तरी थेंडी म्हणे मी जाणार नाही. साई ! साई ! करून संध्याकाळी चारच्या सुमारास ताप घाम येऊन उतरला, दुसऱ्या दिवशी ताप नाही. मनाला वरे बाटले. तिसऱ्या दिवशी सकाळी १२ च्या सुमारास ताप पुन्हा थेंडी येऊन आला त्यावेळी पूर्ववत तेच प्रकार घडले. असे करून एक दिवसाआढ ताप येण्यास प्रारंभ झाला. अशा प्रकारे ५ व्या फेरीत ताप भर्यंकर रूपाने आला. दुपारी २ ला ताप १०७.५ पर्यंत पोहचला, मी बेशुद्ध झालो. माझ्या कॉट्समोर बाबांचे लहानसे देऊल आहे. त्यात बाबांच्या दोन मूर्ती व त्याला खागूलच बाबांचे दोन आशीर्वाद फोटो. एक एका बाजूला व दुसरा दुसऱ्या बाजूला व मध्ये माझ्याजवळ १९४७ पासून असलेला बाबांचा शिळेवर असलेला लहान फोटो, या सहा दिवसात बन्याच कलोरोकिंवनटेब्लेट वेतल्या पण त्याचा काही उपयोग झाला नाही, दुर्दैवाने आणलेल्या टेब्लेटस नक्की होया।

नी दररोज भरात (बाबांची) पूजा झाल्यानंतर श्रीबाबांचे चरणमूर्त व उडी घेतो, पण ह्या दिवसात अंघोळ न केल्यामुळे ते थेत नव्हतो म्हणून का हे असे होने.

जे सोडले ते घे मग वरा हो, अशी बाबांची आळा असेल असे मला आजही वाटते, जे सोडले त्याचा काही तरी परिणाम पाहिता पाहिजे. त्याचमुळे थोड्या वेळात अर्धवट शुद्धीवर आलो ! बाबांच्या फोटोकडे पाहिले मनास वाटले आज जीवनाचा शेवटचा दिवस, कारण अद्याप जीवनात इतका आजारणा कधी आलेला नाही. पतीकडे पाहून आता जमणार नाही असे उद्यगारही काढले. तिने उत्तर दिले, ‘साईं माईं आहे तोपर्यंत काही होणार नाही.’ तिने लगेच बाबांची उर्दी पाण्यात टाकून पाजली ! पुढी वेशुद्धी आली, तितक्यात शेजारचे सर्व लोक जमले; हॉस्पिटलमध्ये अऱ्डमिट करण्यास नेण्याची तयारी करू लागले.

माझा थोरला मुलगा भाजे मित्र ढाँ. निवसरकर यांना बोलविष्ण्यास गेला होता, परंतु ते घरी भेटले नाहीत. तिथेच गायनाकॉलोजीचे प्रोफेसर डॉ. डब्ल्यू. व्ही. वाघ यांचा बंगला आहे, ते डयूटीवरून परत आले, त्यांनी मुलाला बघून विचारले, कारे असा का ?

तेव्हा त्याने माझी सर्व हक्कीकत सांगितली, डॉ. वाघ लगेच त्याच्या वरोबर घरी आले. डॉ. नी माझे टेम्परेचर घेतले. १०५ होते. काही गोळ्या दिल्या व थंड पाण्याच्या पळुचा ठेवण्यास सांगितले. ते माझ्याजबळ बसून होते, तेव्ह्यात कानात आवाज आला “उठ.” मी ताढकन उठून बसलो, बाबांच्या फोटोला नमस्कार केला व तोळातून सरळ शब्द निघाले आता ठीक आहे! मला काहीही होणार नाही अशी आजून अंगात शक्ति निर्माण क्षाली, ताप उत्तरण्यास सुखावत क्षाली, संध्याकाळपर्यंत ताप नोर्मल आला, हे घडले कसे? केवळ साईंबाबांच्यासुळे.

माझ्या लहान मुलाचे नाव ममता, वय १२ वर्ष. तिने मी वेशुद्ध असताना माझ्या सर्व अंगाला व डोऱ्याला बाबांची शिरडीहून थाणलेली उर्दी लावली तेव्हा पासून ताप उत्तरण्यास प्रारंभ क्षाला, तिचा विश्वास बाबांनी ठेवला. त्यामुळे तिची श्रद्धा दिगुणित क्षाली आहे.

तिच्या श्रद्धेचे काशण असे! मोपाळ स्टेटच्या वेगम ए. डी. सी. श्री फजल मियां हांच्या मोळ्या मुलाचे नाव श्री ताज मियां यांना मोटर-सायकलचा अपघात भोपाळ येथे क्षाला. न्युरो सर्जन पदमश्री डॉ. आर. एस. घारकरानी त्यांना ग्वालहेरच्या जे. प. हॉस्पिटलमध्ये इलाजाकरेता ग्वालियर येथे आणले. तेव्हा श्री ताज मियां वेशुद्ध होते. स्यांची ग्रन्हति धोक्यात होती. मध्यप्रदेशचे विद्युत राज्य मंत्री व वर्तमान शिक्षा राज्य मंत्री माननीय अजीज कुरैशीच्या सूचनेवरून विद्युत विभागातर्फे श्री ताज मियां वरोबर आलेली मंडळीची व्यवस्था करण्याकरिता माझी नेमणूक क्षाली. त्यांची व्यवस्था करून मी जेवण्यास घरी आलो तेव्हा घरी ह्याबद्दल बोललो आणि त्यांच्या गंभीर

जखमाती ही चर्चा केली. तेव्हा चि. ममताने मला वाचांची उदी दिली व ती श्री ताज-मियांच्या उशीखाली ठेवण्यास सांगितली. हॉस्पिटलमध्ये गेलो. त्यांच्या मातोश्री व श्री फजल मियांस उदी ठेवण्याबदल विचारले, त्यापूर्वी श्री साई माझली, व उदीबदल बोललो व ममताच्या दृढ विश्वासांबदलही बोललो. चमत्कार असा की सकाळी सहाच्या सुमारास श्री ताज मियांनी “व्रिआ” करून हाक मारली. “व्रिआ” म्हणजे आई. त्यावेळी माझे व त्यांचे डोळे भरून आले. श्री ताजच्या डोळयास भयंकर मार वसला होता, डॉक्टरांचे मत होते की कुद्रीवर येण्यास किंवा बोलण्यास ५,६ दिवस तरी लागतील, पण वाचांनी उदी देऊनच हे सर्व काही फेटाळून लावले. ही आठवण चि. ममताला आली व तिने माझ्यावर उदीचा प्रयोग करून माझ्यावर आलेला थोका दाढला !

श्री ताज मियां त्यानंतर बरे होऊन आता सुखरूप आहेत.

सहाया केरीत ताप येण्याची शंका मनात घोळत होती. परंतु सकाळी १० वाजता “साईलीला” मासिकाचा अंक (मे १९७५) आला, मनात धैर्य आले, जणू ताप फळविण्याकरिता वाचा स्वतः अंक रूपाने आले, त्या दिवशी अंक आला आणि ताप गेला !

भक्तानो ! वाचांचे वाक्य नेहमी लक्षात ठेवा “Why fear when I am near; If you look to me I look to you” हे वाक्य कधीही असल्य होणार नाही. ●

बोअरिंगमध्ये अडकलेला दृता व साई

— श्री. रामचंद्र महेश्वर दमकोङावार
बळारपूर.

● आमचे कुटुंबाचे आद्य दैवत, आधारस्तंभ सर्वेसर्वा कर्तांधर्ता मार्गदर्शक प्रभु साई. वाचाचे अनंत उपकार माझेवर, मझे कुटुंबावर आहेत ज्याची फेड या जगत शक्य नाही. त्यांच्या छत्रायेखाली आम्ही अगदी स्वर्चंद्र वातावरणात मार्गक्रिंमण करीत आहो. त्यांनी आमचे वर केलेले उपकार अगाध आहेत. त्था अनन्त उपकारपैकी एक उदाहरण देत आहो. प्रभु साईनाथाचे मंदीर आमचे प्राराजवळच १९६२ विजया दशमीचे सुहूतवर तयार झाले आहे. ही गोष्ट घडली १०-८-१९७२ रोज गुरुवारी श्रावण शुक्री प्रतिपदा, वेळ सायं. ४-३० वाजता.

गुरुवारच्या बाबाचे सायंकाळचे आरतीकरिता घरातली मंडळी तयारी करीत होती आमचा लहान मुलगा दत्तात्रय काही कारणास्तव हातपाय खुप्प्यास पाप्याचे टाक्याव जाऊन हात पाय घुवून घेतले व घरात कपडे घालावयाचे तयारीत होता.

आम्ही घरी बोअरींगचे पाणी घेत होतो. १९७१-७२ चे उन्हाळे या बाजूला खुपच होते. जेणे करून बोअरिंगचे पाणी खोल गेले. जुन्या बोअरींगला खोल करण्याचे उपाय नसल्यामुळे त्याला लागून नजुळ इंची डायमेटरचे नवीन बोअरिंग ता. ९-८-७२ ला चालू केले व १०-८-७२ पावेतो ते बारा साडेवारा फूट खोल झाले होते. बोअरिंगचे काम बंद करून ३ वाजता बोअरिंगवाले निघून गेले व त्यावर लहान लाकडाची पाठी झाकून ठेवली.

आमचा दत्ता कपडे घेण्यास घरात येता येता त्या बोअरिंगजबळ उभा राहिला मी त्याचे जबळून १५ फूटावर आँफिसमध्ये एका सदृग्यास्थावरोवर बोलत होतो. तितक्यात पाठी सरकल्याचा आवाज आला. तिकडे मी पाहतो तर दत्ताचे केस कर्त बसल्या ठिकाणावरून दिसले. धावत जाऊन जबळून पाहातो तर आमचा दत्ता येट खाली साडेवारा फुटावर जाऊन उभा झाला. त्याचेकडे मी बघण्याशिवाय काही करू शकत नव्हतो आणि करणार तरी काय? दत्ताचे वय फक्त ३ वर्षे.

सुचले ते एकच दत्ताला बाहेर काढणे न काढणे ते बाबाच जाणे मी त्याला बाबांच्या चरणावर भार ठेऊन, शिरडीवरून आणून घरात ठेवलेल्या उदीपैकी मुठभर उंदी सरळ बोअरिंगमध्ये टाकलीच बाबाला आर्जवून सांगीतले बाबा दत्ताला न्यावदाचे असल्यास माझी मनाई नाही पण एकच विनन्ती त्याला एकट्याला नेऊ नका सोवत भीपण तयारी करितो मला अच्छेस नका व त्याप्रमाणे पुढे काय करू थाची पूर्ण तयारी करून बोअरिंग जबळ बसलो. दत्ता आतमधून आवाज देत होता बाबा यांन, बाबा काढानं” मी मनात म्हणत होतो तुझा बाबा तो साई आहे आज यावेळी मी तुझा कोणीच नाही.

गाव मोठे असल्यामुळे सर्वथ वार्ता पसरली हाँ हाँ म्हणता हजारो लोकांची तोवा गर्दी जमली ज्याना जे सुचेल त्याप्रमाणे सांगतही होते, करीत होते, पोलीसांचो कुमक आली आणि गर्दी आयोक्यात आणली.

डॉ. शहा मेंडीकल ऑफीसर जबळ बसले पण वरून बघण्याशिवाय काही करू शकत नव्हते. मी बोअरिंग जबळून हालू शकत नव्हतो. तोच काही सज्जन सदृग्यास्थानी बोअरिंग जबळून १० फूटाचे अंतरावरून सुखंग खोदणे चालू केले.

नऊ इंची बोअरमध्ये १२॥ कुटावर दत्ता अगदी फोट उभा आहे. त्याचे डोक्यावर थोडीही माती पडली तरी तो पेंक होणार. पाहता पाहता साडेतीन तास शाले सुरुंग खोदणे चालूच झोरते. पाच फूट खोल सुरुंग बोअरजबळ आल्यानंतर बोअरिंगन्या ९ इंची बोअरला थोडे थोडे करून त्या बाजूने चिरून काढले परत २॥ फूट खड्डा सुरुंगात करून म्हणजे साडेसात फूटावरून झोपून आत हात टाकून पाहिले तर दत्ताचे डोळे हाताला लागले. मी वरून अवाज दिला बाबा दत्ता हात वर कर. दत्ताने हात वर केले आणि ठिक आठ बाजून पस्तीस मिनीट ज्ञाली आणि साईबाबाकी जथ या लोकांच्या जथ घोषात दत्ता बाहेर आला. डॉक्टर दत्ताची हात वरून नाडी बघतात नाडी व्यवस्थीत होती. मी संगितले बाबा दत्ता सर्वाना नमस्कार कर. आणि दत्ताने सर्वाना नमस्कार केला मग पुढे त्याला आंयोळ घालून हजारोच्या संख्येने देवळात नेऊन दर्शन घेतले आणि अशाप्रकारे बाबानी सर्व बन्हाणपूर गमरवासीयाना व सर्वाना स्वतःाचे अस्तित्व दाखवून स्वेंभीत केले. दत्ताला काहीच म्हणजे अगदी काही सुद्धा ज्ञाले नव्हते लागले नव्हते सामान्य स्थितीत होता तब्बल ४ तास तो नऊ इंचीच्या बोअरमध्ये अडकून राहून सुद्धा आमचा दत्ता जला गेला तसा परत आला. बाबांचे उपकार अनंत आहेत त्यांचे उपकार मी सांगणे अशक्य कोटीतले आहे. आज स्वच्छंद बातावरणात तो वाढत आहे.

बाबांची ही लीला आजही आठवण आस्यावरोवर गदगदून जाऊन अश्या औवळतात त्यांच्या उपकाराची फेण या जन्मात शक्य आहे का ! मी त्यांच्या उपकाराचे ठिगान्यात अगदी दवून आहे.

श्रीसाईलीला

लेखक—कवी संमेलन तिसरे १९७७

येत्या जानेवारीतल्या शेवटच्या आठवड्यात किंवा फेवुवारीच्या
पाहिल्या आठवड्यात शिर्डीत साजरे होणार. विशेष
संपूर्ण माहिती जाने. १९७७ चे अंकत.

साधु संत येती यरा ! तोचि दिवाळी दसरा ।

पण केवळ साधु संतच नव्हे तर प्रत्यक्ष "रत्नावतारी" "दृष्टिवतारी" "दत्तावतारी" भगवान् मन्त्रिदानंद सदगुरु श्रीसाईबाबा (शिरडीचे) आपल्या धरी येतील तो तुमच्या आयूध्यातील 'सोनियाचा दिस' होय.

आजच श्रीसाईबाबांची शीलाखडवरील पृष्ठांकिती पंचातुची (त्रिंश) अभ्यंग मूर्ति खरेदी कसल आपल्या धरी वाबांना कायमच्या वास्तव्याला वोलवा. मग काय रोज पूजा आरती नैवेद्य म्हणजे जण काय "जाहले घराचे मंगल देऊळ !"

अशा तंहेने साईभक्ताचे प्रत्येक घर हे एक नहान का होईना पण प्रत्यक्ष वाबांचे मंगल देऊळ बनावे अशी इच्छा मनी वरून आम्ही श्रीसाईबाबांची ३ इंच उंच व ५ इंच हंद अशी पंचशतुची अव्यंत मंजवृत अशी मूर्ति बनाविली आहे. जिला अगदी लहान मुलांपासूनसुदा फारसे जपावे लागत नाही.

मूर्तीची खास वैशिष्ट्य म्हणजे ती पंचधातुची व योग्य साईजची बनाविल्या-मुळे एक नर मूर्ति नामहनांत ठेवून तिला सुवासिक अत्तराने अगर पंचामृताने स्नान, अभिषेक घालता येतो. तसेच मूर्तीला ढोक्यावर गिरपेच, मुकुट इत्यादि अलंकार व फेटा अगर इतर रंगीवरंगी पोषाखाने मूर्ति अव्यंत गोभिवंत करून आपल्याला कमालीचे मानसिक समाधान मिळत.

मूर्तीची किंमत अव्यंत बाजवी ठेवली आहे !

तसेच श्रद्धावंत भक्तांच्या काही अडचणीही आम्ही लक्षात घेऊन योग्य प्रकारे सहाय्य करू ! बाहेरसाठो मूर्ति पोस्टाने अगर व्ही. पी. ने पाठवू.

"मूर्तीच्या स्थापनेसाठी सुवक डिझाइनचे लाकडी देण्हारे उपलब्ध आहेत."

अविक माहिती वा इतर तपशिलासाठी प्रत्यक्ष भेटा अगर लिहा :-

श्री. मनोहर घनेशाम पितळे,

पितळेवाडी, हनुमान रोड, विलेपाले (पूर्व), मुंबई ४०,००५७

फोन नंबर : ५७६२ ९८. भेटण्याची वेळ : सकाळी ७ ते ९ रात्री ७ ते ९.